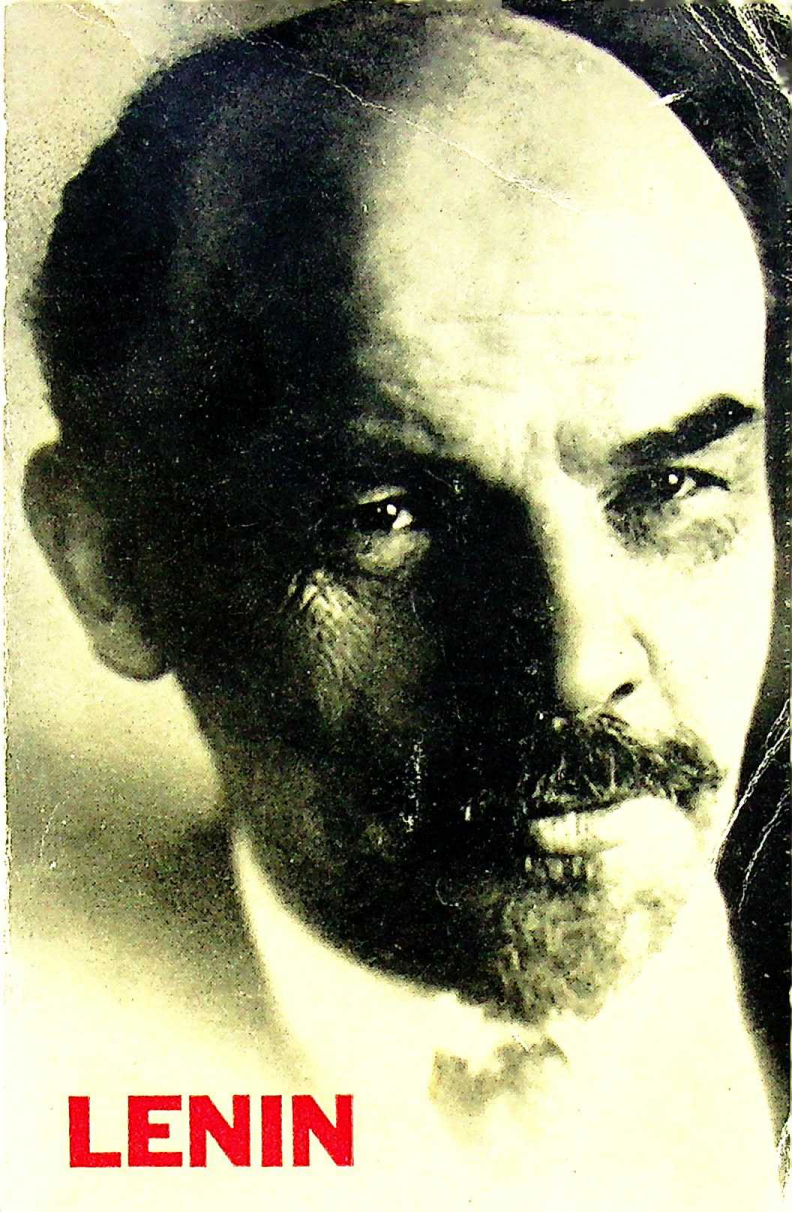

www.MinisterieVanPropaganda.org

LENIN

В. Г. Курбанов (Курбанов)

Vladimir Ilitch **LENIN**

KORTE BIOGRAFISCHE SCHETS

Alle rechten voorbehouden.

D/1975/1642/01

C (copyright) by Frans Masereel Fonds vzw, Brussel

uitgave in samenwerking met agentschap Novosti

Verantwoordelijk uitgever :

L. Brabans, Van Heetveldelei 72, 2100 Deurne

Druk : N.V. Volksuitgave, Brussel

INHOUDSTAFEL

■ De weg naar de revolutie	9
■ Stichter van de kommunistische partij .	19
■ Strateeg van de klassenstrijd	41
■ Gids van een revolutie die het begin is van een nieuwe wereld	65
■ Grondlegger van het socialisme	93
■ Het leninisme als internationale theorie .	149

KORTE BIOGRAFISCHE SCHETS

Door zijn activiteiten op teoretisch en politiek vlak, begonnen rond de laatste eeuwwisseling, bepaalde Vladimir Lenin een nieuwe fase in de ontwikkeling van het marxisme en van de internationale arbeidersbeweging. De nieuwe inbreng van Lenin aan de doktrine van Marx en Engels is bijna niet te meten : marxistische filosofie, politieke economie, wetenschappelijk kommunisme. Steunend op de theorie en de methode van Marx en Engels ontwikkelde Lenin hun ideeën in overeenstemming met een nieuw tijdperk en gaf zo een antwoord op de belangrijkste vragen in verband met de sociale ontwikkeling. Vandaag nog brengen deze vragen heel de wereld in beweging en hun antwoord bepaalt het lot van de revolutionaire wereldbeweging en van de mensheid. De leninistische doktrine, het leninisme, is het marxisme van onze tijd. De naam van Lenin is onafscheidbaar van grote revolutionaire realisaties uit de 20^e eeuw die het aanschijn van de wereld veranderd hebben en de overgang van de mensheid naar socialisme en kommunisme bepalen. Lenin is de eerste marxistische militant uit de geschiedenis. Als gids van de arbeidersklasse, stond hij aan het hoofd van de massa's in hun strijd voor het in de praktijk omzetten van de ideeën van het wetenschappelijk

kommunisme. Hij is het die, na de overwinning van het revolutionaire proletariaat, het staatsroer van de socialistische staat in handen nam.

Lenin stierf een halve eeuw geleden. Maar wij kunnen met de sovjetdichter Vladimir Maïakovski herhalen :

« Lenin,
nog steeds
even levend
Is onze kennis,
onze kracht,
en ons wapen. »

Honderden miljoenen mannen en vrouwen over de ganse wereld hebben zijn naam op de lippen en bewonderen zijn daden. De volkeren van de socialistische landen steunen op zijn ideeën om een nieuwe wereld op te bouwen. De leninistische ideeën veroveren de werkende massa's, zowel in de bolwerken van het imperialisme als in de ontwikkelingslanden. De belangstelling voor de werken van Lenin neemt toe in brede groepen en zijn werken werden reeds vertaald in 118 talen en volgens de statistieken van de UNESCO staan zij op de eerste plaats op de wereldlijst wat het aantal gepubliceerde exemplaren betreft. Op deze wijze banen de leninistische ideeën zich een weg op gans onze planeet.

De honderste verjaardag van Lenins geboorte werd een machtige uiting van de triomf van zijn ideeën. De grote dag werd gevierd in 120 landen. Bij deze gelegenheid verschenen werken van Lenin, wetenschappelijke studies en literaire bijdragen, geïnspireerd door zijn persoon, in grote oplagen. Speciale uitgaven en uitzendingen werden aan

hem gewijd door kranten, weekbladen, radio en televisie, evenals wetenschappelijke bijeenkomsten en konferenties. De UNESCO organiseerde een internationaal wetenschappelijk kolloqium te Tampera (Finland), met als onderwerp : « Lenin en de ontwikkeling van opvoeding, wetenschap en cultuur ». In zijn boodschap aan het kolloqium verklaarde Oe Thant, sekretaris-generaal van de UNO, onder andere : « Als blijk van erkentelijkheid voor de aanzienlijke praktische en theoretische bijdrage van deze grote denker aan de vooruitgang van de mensheid, verheugt de Commissie van de rechten van de mens van de UNO zich over het besluit van de algemene vergadering van de UNESCO om de honderste verjaardag van Lenin te vieren en melding te maken van de historische invloed die zijn humanitaire ideeën en zijn activiteiten hebben uitgeoefend op de uitbreiding en de verwezenlijking van economische, sociale en kulturele rechten ».

Het grootste feit uit de herdenking was echter de plechtige zitting in het Kongressenpaleis van het Kremlin te Moskou, in aanwezigheid van afgevaardigden uit vele landen. L. Brezjnev, algemeen sekretaris van het CC van de KPSU, bracht een rapport getiteld « Het werk van Lenin leeft en triomfeert », waarin hij de grote rol van Lenin in de bepaling van de menselijke toekomst in het licht stelde.

De stijgende invloed van het leninistisch denken bij de arbeiders over heel de wereld wekt de haat op van de potentaten in die landen waar het kapitaal heerst, van alle verdedigers van het kapitalistisch regime, van de apostelen van het antikommunisme en het antisovjetisme. De ideologen van het

imperialisme, de sociaalreformisten en de revisio-
nisten van het marxismes-leninisme ontkrachten het
denken en het werk van Lenin en schrikken daar-
bij niet terug voor grove leugens. De enen hande-
len zonder zich te verbergen, de anderen gebruiken
daarbij een masker van pseudowetenschappelijke
objektiviteit.

Deze korte biographie heeft tot doel mee te
werken aan het bekendmaken van het denken en
het werk van Lenin. Wij willen de lezer zover
brengen dat hij meer gaat zoeken bij de levende
bron van het leninistisch denken door het onster-
felijk werk van deze grote marxist te bestuderen.

DE WEG NAAR DE REVOLUTIE

Lenin is het pseudoniem dat een jonge Russi-
sche revolutionair, de marxist Vladimir Oeljanov
in 1901 gebruikte om in de klandestiniteit een werk
te tekenen. Hij gebruikte nog andere pseudoniemen
maar werd tenslotte Lenin in partij- en arbeiders-
milieus. Onder die naam ging hij de geschiedenis
in en leerde de wereld hem kennen als stichter
van de Kommunistische Partij en de Sovjetstaat,
als gids van het wereldproletariaat.

Vladimir Oeljanov Lenin werd geboren op 22
april 1870 te Simbirsk (Heljanovsk) aan de Wolga.
Aan de boorden van deze stroom groeide hij op.
Daar vormden zich de wereldvisie en het karakter
van deze grote revolutionair en geniale denker.
John Reed, Amerikaans journalist en schrijver van
« Tien dagen veranderden de wereld », een be-
roemde reportage over de russische Oktoberrevolu-
tie, noteerde later over Lenins geboortestad :
« Ik ben op de Wolga geweest ... In bewondering
voor haar uitgestrektheid, dacht ik dat hier de plaats
was waar een man als Lenin het daglicht moest
zien ».

Het houten huisje waar hij geboren werd en het
huis waar de familie Oeljanov later woonde zijn
nog steeds bewaard te Oeljanovsk. Vandaag is het

tweede huis een museum geworden. Men kan er zich vergewissen van de eenvoud waarin de Oeljanovs leefden. Vele duizenden van gans de wereld trekken naar Ooeljanovsk om er het midden te zien waarin Lenin opgroei­de.

De ouders van Vladimir behoorden tot het milieu van de democratische en progressistische intellektuelen. Uit dokumenten blijkt dat Nikolaï Oeljanov, zijn grootvader, lijfeigene was op de landbouwgronden van een eigenaar die in de regering zat in Nijni-Novgorod. Hij verliet zijn geboortestreek uit ellende en vestigde zich in Astrakhan. Daar stierf hij als arme kleermaker. De vader van Vladimir, Ilja, was zéér begaafd en vlijtig. Hij studeerde aan het gymnasium en aan de Universiteit van Kazan. Daarna onderwees hij wis- en natuurkunde in de scholen van Penza en Nijni-Novgorod. In 1869 werd hij inspecteur en iets later directeur van de lagere scholen van Simbirsk.

Als zoon van het volk werkte hij met passie en zelfverloochening aan het openbaar onderwijs dat de wetenschap tot bij de massa brengt. Dat was zijn roeping. Later vertelde Dimitr, de jongste broer van Vladimir, over hun vader : « Hij leerde ons de liefde voor het werkvolk waaraan hij al zijn krachten gaf. Hij was voor ons een autoriteit, een voorbeeld van hoge beschaving, van hard werken, van eerlijkheid en van goede inborst ».

Ook de moeder, Maria Oeljanova (geboren Bank) oefende een grote invloed uit op de opvoeding van de kinderen. Voor haar huwelijk woonde zij op het platteland. Als dochter van een dokter kon zij thuis studeren. Door haar talent en haar doorzettingsvermogen besloot Maria examens af te leggen

en behaalde een diploma van onderwijzeres. Zij kende meerdere vreemde talen, hield van muziek en speelde piano, beoefende hartstochtelijk het borduurwerk, en was een onvermoeibaar werkster. Heel haar leven besteedde zij aan haar gezin en aan de opvoeding van de kinderen. Vrienden van de Oeljanovs zeggen dat ze een echte trouwe vriendin was voor haar kinderen, « onrustige naturen ». Altijd zacht en in dezelfde stemming, actief en met een grote innerlijke kracht, kloeg zij nooit en was nooit ontgoocheld. Zwijgzaam en fier nam zij nieuwe lasten op haar schouders. Zij verbond een ijzeren wil aan een vurig, moedig hart.

Ilja en Maria Oeljanov hebben zes kinderen grootgebracht : Alexander, Anna, Vladimir, Maria, Olga en Dimitri. Allen werden zij revolutionairen, met uitzondering van Olga die vroeg stierf.

Vladimir was negen jaar oud toen hij zijn studies aanving aan het lyceum van Simbirsk. Door zijn grote kunde en werklust en door de vorming die hij thuis reeds gekregen had, blonk hij uit als leerling. Zijn interesse ging vooral naar de literatuur, de geschiedenis en talen, waaronder Grieks en Latijn. Zonder moeite vertaalde Vladimir geschiedkundige en klassieke schrijvers. Hij sprak meerdere moderne Europese talen. Dat alles liet hem toe een zeer uitgebreide, bijna encyclopedische kennis te verzamelen.

Het karakter en de levensbeschouwing van Vladimir werden vooral bepaald door de historische omstandigheden van zijn tijd, het voorbeeld van zijn werklustige ouders en zijn lektuur.

Vanaf zijn rijpere jeugd bestudeerde hij aandachtig zijn omgeving en ontdekte het reaktionaire ka-

rakter van het politiek en sociaal regime ten tijde van de Russische tsaren. Naast zijn eigen ervaring waren er ook nog de verhalen van zijn vader die dikwijls voor zijn werk naar het platteland moest en er de miserie zag van het volk, de onwetendheid en de verdierlijking van arbeiders en boeren die onderdrukt werden door de grootgrondbezitters, de kapitalisten en de tsaristische ambtenaren. Door dat alles groeide bij Vladimr, zijn broers en zijn zusters het verzet tegen de sociale en nationale ongelijkheid, de wil zich in te zetten voor de strijd tot bevrijding van de arbeiders.

In de familie Oeljanov las men graag. Reeds als kind ontdekte Vladimir de boeken als trouwe vrienden. Of hij nu in de gevangenis zat, verbannen was, of geemigreerd, steeds was zijn eerste zorg het bekomen van boeken. Hij liep de grootste bibliotheken van de wereld af : St.-Petersburg, Moskou, Londen, Parijs, Berlijn, Geneve en vele andere.

De revolutionaire ideeën van de jonge Oeljanovs werden meegevormd door progressistische werken van vooraanstaande revolutionaire Russische democraten, vooral Belinski, Herzen en Tchernychevski. Voor Tchernychevski had Lenin veel achting. Deze schrandere denker had de Russische revolutionairen geïnspireerd en geleid in de 60-er jaren van de 19e eeuw. Hij stond dichtst van al bij het marxisme.

De revolutionaire instelling van Vladimir was reeds gebleken uit zijn opstellen in het lyceum. De leraar die hem steeds als voorbeeld stelde, vroeg eens ontevreden : « Over welke onderdrukte klassen spreekt gij ? Wat komt dat hier doen ? »

Toen Vladimir Oeljanov in 1887 het lyceum ver-

liet was hij de enige die de gouden medaille kreeg, een bewijs van zijn prestaties op school. Ook de schitterende verklaring getekend door de directeur van het lyceum getuigt ervan. Men leest er onder andere in : « Oeljanov is zeer toegewijd, vlijtig en gedisciplineerd. Hij haalde de eerste plaats in alle klassen en krijgt op het einde van zijn studies deze gouden medaille voor zijn resultaten, zijn rijpheid, en zijn gedrag. »

In de periode waarin Vladimir zijn proeven aflegde voor het getuigschrift van middelbare studies vernam de familie Oeljanov slecht nieuws : eerst de aanhouding van Alexander, de oudste, die in St.-Petersburg de Universiteit volgde en later zijn terechtstelling wegens medeplchtigheid aan de voorbereiding van een aanslag op tsaar Alexander II.

Vladimir hield veel van zijn oudste broer en bewonderde hem. Samen hadden zij vele gesprekken gevoerd over sociale en politieke onderwerpen. Maar Alexander had niemand in de familie ingelicht over zijn klandestiene revolutionaire activiteiten.

Alexander Oeljanov maakte deel uit van de revolutionaire vleugel van de populistische beweging. Deze ideologische en politieke strekking stelde zich als doel de belangen van het volk te verdedigen. Omdat zij de objectieve wetten van de sociale evolutie niet kenden, vonden de populistten echter niet de juiste taktiek voor de strijd tegen het tsarisme en de sociale onderdrukking. Terwijl het kapitalisme zich verder ontwikkelde, dachten zij dat Rusland zijn eigen sociale organisatie had en dat de boeren een directe overgang naar het

socialisme mogelijk maakten. Zij hadden geen inzicht in de rol van de arbeidersklasse als doorslaggevende macht in de strijd voor de omvorming naar het socialisme. De populisten hadden een verkeerde, idealistische theorie, die de mensheid verdeelde in helden, de aktieve elementen, en de massa, die passief bleef. Zij hielden staande dat de geschiedenis gemaakt werd door alleenstaande en « uitzonderlijke figuren », blindelings gevolgd door de massa. Onder de revolutionaire populisten waren er twee strekkingen : de enen dachten de boeren in opstand te kunnen doen komen voor het socialisme, de anderen geloofden niet meer in de mogelijkheid en zochten hun heil in komplotten en in een machtsovername door een beperkte revolutionaire organisatie die als voornaamste wapen de individuele terreur tegen de tsaar en zijn ministers gebruikte. Alexander Oeljanov stond halverwege tussen het populisme en het marxisme. Hij las werken van Marx (Vladimir heeft hem het Kapitaal zien lezen) maar fundamenteel deelde hij nog de visie van de populistten.

Lenin maakte een grondige kritiek van het populisme, uitgaande van marxistische stellingen. Hij had wel veel achting voor de heldendaden van de revolutionaire populistten, maar wees daarnaast op het onsamenvangende van hun ideologie en hun taktiek. Overrompeld door de dood van zijn broer en vol bewondering voor diens daad nam deze 17-jarige jongeman reeds op de schoolbanken een beslissing, die later zijn handelwijze zou bepalen. Maria, zijn jongste zuster, zegt in haar memoires dat Lenin vastbesloten verklaarde : « Neen, deze weg zullen wij niet volgen. Het is niet deze weg

die men moet volgen ». Hij maakte zich klaar om de weg te volgen die naar zijn mening en zoals trouwens later bleek, naar de overwinning moest leiden.

Vladimir Oeljanov wilde verder studeren en schreef zich in aan de rechtsfaculteit van de Universiteit van Kazan. Volgens getuigenissen van tijdgenoten verklaarde hij na zijn keuze : « Wij leven in een periode waarin men rechten en politieke economie moet studeren ». Op te merken valt dat ook Karl Marx in zijn tijd deze keuze maakte : hij begon zijn universitaire vorming in de rechtsfaculteit en besteedde heel zijn leven aan de politieke economie.

Toen Vladimir naar de universiteit trok, vestigde heel de familie zich te Kazan. Zij leefde er bescheiden van het pensioen van de vader, die in 1886 gestorven was.

Vladimir bleef echter niet lang op de universiteit. In december 1887 werd hij uitgesloten, gearresteerd en in de gevangenis gezet wegens deelname aan de revolutionaire studentenaktie. De kommissaris die hem naar de gevangenis vergezelde zei hem : « Gij komt in opstand jonge man, maar gij staat voor een muur ! ». Vladimir antwoordde : « Een muur, ja, maar hij is rot. Eén goede slag en hij zakt ineen ». Dat is het antwoord van een overtuigd revolutionair en niet van een jongere die per ongeluk in de studentenbeweging terecht komt. Een andere getuigenis hiervan blijkt uit het gesprek tussen de gearresteerde studenten. Toen één van hen al lachend aan Oeljanov vroeg wat zijn plannen waren voor later, dacht hij even na en ant-

woordde toen : « Voor mij staat dat vast ... mijn oudste broer heeft mij de weg getoond ».

Inderdaad, de weg van de revolutie lag voorgoed vast. Om hem te volgen koos hij echter andere wegen dan zijn broer en de vorige generaties revolutionairen.

Op bevel van de overheid werd Vladimir Oeljanov gedeporteerd naar het dorp Kokouchkino (vandaag « Lenin » genaamd) op 40 km van Kazan. Dadelijk kreeg het hoofd van de rijkswacht van de provincie Kazan dit bevel van het politiedepartement : « Neem maatregelen om Vladimir Oeljanov, met verplichte verblijfplaats te Kakouchkino, in het geheim te bewaken ». Van dan af werd Lenin voortdurend, waar hij ook was, gevolgd door spionnen van de politie.

Volgens zijn naasten leidde Volodia te Kokouchkino een teruggetrokken leven. Hij verslond boeken van 's morgens tot 's avonds.

In de herfst van 1888 kreeg Lenin toelating om terug te keren naar Kazan. De toegang tot de universiteit werd hem echter geweigerd. Op zijn aanvraag vermeldde de deken : « Is het niet de broer van de andere Oeljanov ? Komt ook hij niet van het lyceum van Simbirsk ? In geen geval mag hij binnen ». Ook een paspoort voor het buitenland werd hem geweigerd.

Lenin wierp zich toen op de studie, die hij helemaal alleen verderzette, door de lektuur van marxistische werken. Van dan af is zijn stelregel : « Marx raadplegen ». Lenin had veel achting voor de werken van G. Plekhanov, een talentvol denker en propagandist van het marxisme. Deze had vanaf 1883 te Genève samen met uitwijkelingen de eerste

russische groep marxisten « Bevrijding van de arbeid » gesticht. Plekhanov verklaarde de betekenis van het marxisme, gaf kritiek op het populisme en bestudeerde de sleutelproblemen van de russische maatschappij vanuit een marxistisch standpunt. Te Kazan werd Lenin lid van een marxistische kring, gesticht door N. Fedosseev, één der eerste russische marxisten. Uit de memoires van zijn zuster Anna blijkt met hoeveel geestdrift Lenin het marxisme bestudeerde : « Met een ontstuimig enthousiasme verklaarde hij mij de grondslagen van de theorie van Marx en de nieuwe horizonten die zij opende ».

De jaren die Lenin doorbracht te Samara waren een belangrijke fase in de vorming van zijn marxistische overtuiging. In de lente van 1889 trok de familie Oeljanov naar deze stad.

Zij bleven er meer dan vier jaar en brachten de zomers door in een kleine hoeve niet ver van Alakaevka. In de lente van 1890 kreeg Lenin toelating om de examenproeven af te leggen aan de rechts-fakulteit van de Universiteit van St.-Petersburg, zonder de cursussen gevolgd te hebben. In een periode van achttien maanden studeerde hij alle vakken. Hij behaalde schitterende resultaten.

Gedurende een zekere periode is Lenin dan ingeschreven aan de balie als stagiair. Het grootste deel van zijn tijd gaat echter naar de studie van het marxisme. Te Samara stichtte hij een eerste marxistische groep waar hij enkele lezingen hield. Uit de periode van Samara dateert zijn wetenschappelijk werk : « Nieuwe economische veranderingen in het plattelandsleven », geschreven in 1893 en het oudste werk dat wij van hem kennen. Nu opent

het het eerste deel van de werken van Lenin. Eveneens te Samara vertaalt hij het *Manifest van de Kommunistische Partij* van K. Marx en F. Engels in het russisch. Jammer genoeg bleef deze vertaling niet bewaard. In de marxistische milieus van Samara verkreeg Lenin snel gezag als teoreticus en organisator. I. Lalaïantz, een lid van de groep die door Lenin geleid werd herinnert zich : « Deze jonge man van 23 jaar paarde op een verbazende wijze eenvoud, fijngevoeligheid, optimisme en jeugdig vuur aan doordachtheid, grondige kennis, onverbiddelijk doorzettingsvermogen en logika, groot inzicht en grote oordeelkundigheid ».

In 1898 verhuist Lenin naar St-Petersburg (nu Leningrad).

STICHTER VAN DE KOMMUNISTISCHE PARTIJ

Zijn aankomst te St-Petersburg, de hoofdstad van het Russische keizerrijk, waar het politieke en sociale leven broeide, betekent een nieuwe fase in de activiteiten van Lenin : deze van de strijd voor de stichting van een marxistische partij in Rusland.

Het einde van de 19e en het begin van de 20e eeuw waren een bloeiperiode voor de arbeidersbeweging in het land. St.-Petersburg was zijn voorname en verst gevorderde centrum. In de voorsteden ontstonden de grote fabrieken van Poutilov, Oboukov, Semiannikov en vele andere met hun duizenden proletarische arbeiders. Lenin gebruikte nu al zijn energie voor het overbrengen van de ideeën van het wetenschappelijk socialisme naar de arbeiders. Door het machtig wapen dat het marxisme is en door de stichting van een revolutionaire organisatie kon de aanval tegen het tsarisme en daarna tegen het kapitalisme aanvangen. In het contact met de proletariërs die de voorhoede van de klassenstrijd waren, vormde Lenin zich als gids van de arbeidersklasse.

In die tijd bestonden er reeds meerdere marxistische kringen in de russische hoofdstad. Zij bestonden vooral uit vooruitstrevende arbeiders en studenten die wel de marxistische theorie kenden,

maar haar nog niet konden verbinden met de concrete doelstellingen van de revolutionaire strijd. Deze groepen hadden trouwens geen onderling contact. Zij hadden een gezaghebbend theoreticus en organisator nodig om hen verder te helpen. Lenin nam deze taak op zich.

Kort na zijn aankomst te St.-Petersburg nam Lenin contact met de marxistische groep van de studenten van het technisch instituut. Daar militeerden Piotr Zaporozetj, Gleb Krijanovski (voorzitter van de Staatskommissie voor de planning na de revolutie) en de gezusters Nevzorov en Mikhail Silvine. Op een vergadering van Petersburgse marxisten ontmoette Lenin ook Nadejda Kroepaskaïa, onderwijzeres in een zondagsschool voor arbeiders. Deze kennismaking was het begin van een roerende vriendschap en een liefde voor het leven.

Van bij zijn eerste uiteenzettingen erkenden de leden van de kring Lenin als een vooraanstaand marxistisch denker. De « marxisten van de hoofdstad » spraken met bewondering over de « nieuwkomer van de Wolga ». Door de omvang en het peil van zijn kennis krijgt Vladimir Oeljanov op 23-jarige leeftijd de bijnaam « de oude ». Krijanovski schreef onder andere : « En daar verschijnt in onze noordelijke vlakten een uitzonderlijk iemand die beter dan wie ook, de uitzonderlijke macht van het wapen dat de geniale Marx gesmeed heeft, weet te waarderen. Voor hem is de marxist eerst en vooral een revolutionair ». De Russische sociaal-demokratische beweging slaagde er in die tijd niet in de theorie aan de praktijk van de revolutionaire strijd te verbinden, zij kon het marxisme niet creatief toepassen op de russische werkelijk-

heid. Lenin schreef : « De sociaal-democratie bestond zonder de arbeidersbeweging, als politieke partij zat zij in haar zwangerschapsperiode ».

Lenin beperkte zijn activiteiten niet tot studie en propaganda van het marxisme in het besloten klandestien milieu van de sociaal-demokratische intellectuelen. Hij houdt zich bezig met de bestaande marxistische kringen in de fabrieken voorbij het tolhek van Narva, in de voorstad van Vyborg en in andere proletarische wijken in de hoofdstad. Om aan de arbeiders de ideeën van Marx' *Kapitaal* uit te leggen nam hij voorbeelden uit hun eigen bedrijven. Vermits hen dat aansprak, hadden deze vergaderingen veel succes bij de arbeiders. Ivan Babouchkine die onder leiding van Lenin het *Kapitaal* van Marx bestudeerd had, verklaarde later : « hij gebruikte geen nota's en lokte gedurig opwerpen en discussies uit. Lukte dit niet, dan verplichtte hij één van ons aan een andere kameraad de juistheid van zijn standpunt te verklaren. Op die wijze werden de vergaderingen zeer levendig en interessant, en zo werden wij gewoon van te spreken. Door die methode begrepen de toehoorders volledig het bestudeerde vraagstuk ».

Snel ontstond er nu een stevig net van revolutionaire arbeiders die in de voorhoede van de strijd stonden. Onder hen I. Babouchkine, de gebroeders Bedrov, V. Kniazev, N. Merkoulou en V. Chelgounov. In de arbeiderswijken ontstonden marxistische groepen. De taak die erin bestond de arbeiders op de weg van de uitgesproken politieke strijd te brengen was goed aangevat.

Maar het liberaal populisme, dat niets anders was dan de ontaarde resten van het revolutionaire popu-

lisme uit de jaren 70, versperde de weg aan de russische revolutionaire arbeidersbeweging. Men kon maar sukses hebben bij de massa's na de uitschakeling van de populistische invloed. De liberale populistten vielen het marxisme hevig aan. Zij verwierpen de revolutionaire strijd tegen het tsarisme en stelden in de plaats een programma van beperkte hervormingen voor.

Reeds in Samara had Lenin het liberaal populisme aangevallen. In St.-Petersburg begon echter de echte strijd. Hij bewees het onsamenvangende van hun denken en ontrukte hen het masker van « vrienden van het volk ». Belissend in deze strijd was zijn werk *Wat de vrienden van het volk zijn en hoe ze de sociaal-demokraten bestrijden*, geschreven en 1894. Het boek bestond uit drie afzonderlijke afleveringen (verspreid per duplicator) die in onderling verband stonden. Het eerste deel bevat een grondige, goed opgebouwde kritiek op de filosofische stellingen van de liberaal-populisten en vooral van N. Michailovski, hun ideoloog. In het tweede deel (waarvan de tekst verloren ging) volgde een kritiek op de economische stellingen van de populistten, best uitgedrukt in de utopisch-revolutionaire werken van S. Youjakov. Het derde deel is een aanval op het politiek programma en de tactiek van de liberale populistten, zoals S. Krivenko die uiteenzette.

Dit eerste grote werk van Lenin werd gekenmerkt door een onvoorwaardelijke verdediging van de principes van de doktrine van Marx en Engels, door een opbouwende benadering van de theorie en de praktijk van de arbeidersbeweging en door een meesterlijke toepassing van de marxistische

methode op de ontleding van de russische situatie. Lenin ontwikkelde en konkretiseerde hierin een aantal stellingen van de marxistische sociologie, van het wetenschappelijk kommunisme. Hij bepaalt het onmiddellijk doel van de russische bevrijdingsbeweging, speciaal de noodzaak van een omverwerping van de tsaristische autokratie en de uitschakeling van de feodale overblijfselen van het lijfeigenschap om zo de strijd tegen het kapitalistisch regime te ontwikkelen en de maatschappij socialistisch te maken. Hij ontwikkelt de idee van een bondgenootschap tussen arbeiders, boeren en andere niet-proletarische werkers als beslissende voorwaarde voor de overwinning in de strijd voor democratie en socialisme. Lenin was de eerste russische marxist die de noodzaak aantoonde van een revolutionaire proletarische partij voor de russische sociaal-democratie.

Als perspectief van de revolutionaire strijd bepaalde Lenin : « Aan het hoofd van alle democratische elementen (aan de zijde van het proletariaat VAN ALLE LANDEN) zal de russische ARBEIDER het absolutisme door een rechtstreekse politieke strijd leiden naar de OVERWINNING VAN DE KOMMUNISTISCHE REVOLUTIE ».

Het werk van Lenin *Wat de vrienden van het volk zijn en hoe zij de sociaal-demokraten bestrijden* bleek een machtig wapen in de strijd voor de vorming van een marxistische partij. Uitgaande van dit ideologisch platform groepeerden de revolutionaire sociaal-demokraten zich om een partij te vormen. S. Mickiewicz, lid van een sociaal-democratische groep uit Moskou, verklaart in dat verband : « Na de verschijning van dit boek

werd Lenin Vladimir Ilitch nog meer populair en werd zijn gezag nog meer erkend. De jonge marxistische tendens in Rusland begreep dat zij in hem een enorme politieke en theoretische kracht gevonden had ».

In diezelfde periode moest Lenin ook strijden tegen de « legale marxisten », burgerlijke intellectuelen die zich marxist noemden. Zij verdoezelden de tegenstellingen van het marxisme, probeerden de arbeidersbeweging te onderwerpen en aan te passen aan de belangen van de burgerij en verwierpen de grondslag van het marxisme, de leer van de proletarische revolutie en de verovering van de macht door de arbeidersklasse.

Toen Lenin later in een brief sprak over de strijd die hij voortdurend moest voeren tegen zijn tegenstanders en tegen de inbreuken op de revolutionaire principes van het marxisme, schreef hij :

« Dat was dus mijn lot. De ene strijdkampagne na de andere tegen politieke dwaasheden, gemeenheden, opportunisme, enz.

En dat sedert 1893. De haat van deze lage figuren dateert van toen. Nochtans wil ik dat lot niet ruilen tegen een « vrede » met die platvoeten ».

Dank zij de activiteiten van de revolutionaire sociaal-democratie kon het marxisme zich uitbreiden op russische bodem en de arbeidersbeweging verenigen. Niet alleen in St.-Petersburg, maar ook in vele andere russische steden vermenigvuldigden zich de revolutionaire marxistische organisaties. Stilaan vormde zich een centrale groep in de hoofdstad onder leiding van Lenin. Zij begon de andere, geïsoleerde groepen leiding te geven.

In 1895 kon Lenin een reis maken naar het bui-

tenland en zo rechtstreeks contact leggen met de marxistische groep « Bevrijding van de arbeid ». Kort nadien gaf Plekhanov zijn indrukken van de ontmoeting met Lenin : « Er is hier een jonge kameraad geweest. Hij is zeer intelligent, goed ontwikkeld en welbespraakt. Wat een geluk dat onze revolutionaire beweging op zo'n jonge krachten kan rekenen. »

Tijdens dezelfde reis bestudeerde Lenin de arbeidersbeweging in West-Europa. Hij ontmoette Paul Lafargue en Wilhelm Liebknecht, vooraanstaande militanten in de internationale arbeidersbeweging.

Bij zijn terugkeer uit het buitenland verdubbelde Lenin zijn revolutionaire activiteiten onder de proletariërs van de hoofdstad en vermenigvuldigde zijn inspanningen om een marxistische partij te stichten. De « Unie van strijd voor de bevrijding van de arbeidersklasse » die hij organiseerde, vertegenwoordigt een belangrijke fase in die richting. In de herfst van 1895 neemt de Unie definitief de vorm aan van een centrum van sociaal-democratische organisaties in St.-Petersburg. Het is de eerste organisatie die in Rusland een band legt tussen wetenschappelijk socialisme en arbeidersbeweging. Weldra verschenen ook in ander steden unies van strijd voor de bevrijding van de arbeidersklasse.

De tsaristische politie controleerde de activiteiten van de Petersburgse unie en bracht haar weldra een harde slag toe : in de nacht van 9 december 1895 werden Lenin en enkele andere leiders (Vaneev, Krjijanovski en Starkov) gearresteerd.

Lenin zat veertien maanden in een cel. Ondanks de harde toestanden in de tsaristische gevangenis-

sen bleef Lenin de marxistische organisaties leiden. Door tussenkomst van vrijgebleven kameraden, maar vooral dank zij Kroepškaïa, bleef Lenin kontakt houden met de « Unie van strijd ». Door toedoen van allerlei klandestiene metode kon bij zijn richtlijnen doorgeven. In de gevangenis schreef hij meerdere werken, waaronder de *Uiteenzetting van en kommentaar op het voorstel van programma van de sociaal-demokratische partij*. Tegelijkertijd verzamelde hij de nodige dokumentatie voor een wetenschappelijke studie over de ontwikkeling van het kapitalisme in Rusland.

In februari 1897 kwam het bericht dat de overheid besloten had Lenin en andere leden van de « Unie van de strijd » voor drie jaar te deporteren naar Oost-Siberië. Voor hun vertrek mochten zij drie dagen doorbrengen bij hun familie te St.-Petersburg. Daarvan maakten zij gebruik om op klandestiene bijeenkomsten het aktieprogramma te bespreken dat de Unie moest volgen. De « reis » van Lenin tot Krasnojarsk duurde drie maanden. Daarna duurde het nog twee maanden alvorens men de plaats van bestemming kende : Chouchenskoïe een Siberisch dorp verloren aan de voet van het Sayanisch gebergte. Gedurende die periode sprak Lenin met weggevoerde revolutionairen en legde kontakten. Ook werkte hij in de bibliotheek van Loudin, een groothandelaar uit Krasnoïarsk en gekend boekenliefhebber. Lenin schreef in een brief aan zijn verwanten : « Gisteren ben ik toch de beroemde plaatselijke bibliotheek van Loudin gaan bekijken. Ik heb er niet alles van gezien, want dat vraagt veel werk, maar het is toch een merkwaardige verzameling boeken. Zo zijn er bijvoorbeeld

volledige reeksen van de belangrijkste tijdschriften vanaf de 18e eeuw tot nu. Ik hoop ze te kunnen gebruiken voor de inlichtingen die ik zo nodig heb in verband met mijn werk. »

Het lastig verplicht verblijf in het dorp Chouchenskoïe, distrikt Minoussinsk, onder politiebewaking, begon op 8 mei 1897. Nadejda Kroupškaïa kon uiteindelijk een jaar later toelating krijgen van de overheid om ook daar te verblijven. Zij werd eveneens naar ginder gestuurd in verband met de zaak van de « Unie van de strijd ».

Haar moeder Elizaveta Vassilievna, vergezeld haar. Na hun huwelijk te Chouchenskoïe vervolgden Lenin en Kroupškaïa de harde weg voor de strijd om de kommunistische idealen, als politiek vrienden en revolutionaire militanten.

Lenin werkte veel, vooral lezen en schrijven. De petroleumlamp bleef laat branden in de nederige woning van de Oeljanovs. Men kon er Lenin zien, gebogen over een boek of een dokument. De politieagent die hem moest bewaken noteerde in zijn rapport : « Hij schrijft, hij doet niets anders dan schrijven. Ik heb dat al meerdere malen vermeld in het rapport aan de chef... misschien dat er iets slecht uitkomt... »

In ballingschap schreef Lenin meer dan dertig werken met grote theoretische en politieke betekenis. Wij vermelden : *De ontwikkeling van het kapitalisme in Rusland*, een fundamenteel werk dat de marxistische analyse vervolledigde over de instelling en de essentie van het kapitalisme. Zo schreef Lenin « Het is interessant om te noteren dat de fundamentele trekken van deze ontwikkeling dezelfde zijn in West-Europa en in Rusland,

alle bijzonderheden die men ontdekt in de geschiedenis van de Russische arbeidersbeweging. Het grondige onderzoek in dit boek van de sociale en economische verhoudingen in Rusland, de theoretische basis voor de uitwerking van het programma, strategie en tactiek van de marxistische partij. De brochure *De taken van de russische sociaal-demokraten*, die Lenin in ballingschap werd ruim verspreid onder de voorhoede van de Russische arbeiders. Zij behandelt grondig de democratische en socialistische taken van het proletariaat, van de russische arbeidersbeweging.

Een eerste Kongres in 1898 verenigde de vertegenwoordigers van meerdere sociaal-democratische organisaties en riep de oprichting uit van de Russische Sociaal-Democratische Arbeiderspartij (RSDAP). Maar in feite ging het niet om een werkelijke stichting, want het programma en de statuten werden niet uitgewerkt. De sociaal-democratische organisaties waren niet verenigd, noch ideologisch, noch organisatorisch.

In de rangen van de sociaal-democratie verscheen er een opportunistische « ekonomistische » stekking. Het was een russische variatie van het revisionisme uit de internationale socialistische beweging. Als aanhangers van de Duitse sociaal-democraat E. Bernstein, ideoloog van het revisionisme, meenden de « ekonomisten » dat de arbeidersbeweging eerst en vooral voor zijn onmiddellijke economische belangen moest strijden, zoals loonsverhoging, verkorting van de arbeidsduur, enz. Zij namen stelling tegen de politieke strijd van het proletariaat voor democratie en macht en zij ontkenen de noodzaak van een politieke partij voor

het proletariaat. « Het einddoel heeft geen belang, de beweging in alles », verkondigden de « ekonomisten » van de Bernsteinlijn. Zij ontkenen de noodzaak van een socialistische revolutie en riepen de arbeiders op om de heersende uitbuitersklassen enkel hervormingen en betere voorwaarden te vragen, zonder te raken aan de grondslagen van het kapitalisme. Volgens Lenin was het zeer belangrijk dat men het revisionisme en de « ekonomisten » scherp aanviel. Hij schreef het *Protest aan de russische sociaal-demokraten*, gericht tegen deze strekking. Het dokument werd ontleed en ondertekend door zeventien marxisten met verplichte verblijfplaats in het distrikt Minoussinsk.

Op het ogenblik dat er een ideologische verdeeldheid heerste onder de sociaal-demokraten, die daarenboven onvoldoende georganiseerd waren, vond Lenin de enige juiste uitweg. Hij werkte een plan uit dat bepaalde hoe een marxistische partij moest gesticht worden in Rusland. En hij verduidelijkte dat de beste methode erin bestond een klandestiene politieke krant op te richten, een krant die moest verdeeld worden in heel Rusland en die de revolutionaire sociaal-demokraten zou verenigen op basis van de marxistische principes.

Tegen het einde van zijn verbanning verdubbelde Lenin zijn activiteiten en overdacht het geheel van de problemen in verband met de stichting van een partij. Krjijanovski schrijft in zijn memoires : « Ik herinner me een van mijn laatste wandelingen met Vladimir Ilitch aan de oevers van de Jenissei. Het was een klare maannacht en voor ons schitterde het immense lijkkleed van de Siberische sneeuwvelden. Vladimir Ilitch sprak mij met veel

entoesiasme over zijn plannen voor na zijn terugkeer in Rusland.

Hij bekommerde zich vooral om de uitgave van een partijorgaan, de verplaatsing van de partijzetel naar het buitenland en de vorming van de partij met behulp van dit orgaan, dat het geraamte zou worden van het revolutionair bolwerk van het proletariaat.

Op 29 januari 1900 was het einde van de verbanning aangebroken. Diezelfde dag trokken Vladimir Ilitch, Nadejda Konstantinovna en haar moeder op weg door de ingesneeuwde vlakten van Siberië naar het station van Atchinsk. Daarna trokken ze naar Oufa, de stad waar Kroepskaïa nog een jaar in ballingschap moest blijven. Lenin zelf kreeg de stad Pskov als «vrije» verblijfplaats toegewezen. In de hoofdstad en in vele andere steden mocht hij niet binnen.

In korte tijd bezocht Lenin Moskou, St.-Petersburg, Nijni-Novgorod, Oufa, Samara, Riga, Smolensk en Syzran. In al die steden besprak hij in de sociaal-demokratische organisaties het actieplan voor de oprichting van een revolutionaire marxistische krant. De politie hield hem nog altijd in het oog. Kolonel Zoubatov van de rijkswacht verklaarde: « Er is vandaag geen groter revolutionair dan Oeljanov (Lenin) ».

Het begin van de twintigste eeuw werd gekenmerkt door een belangrijke klassenstrijd, gevoerd door het russische proletariaat. Dit laatste kwam daardoor in de voorhoede van het internationaal arbeidsleger en maakte van Rusland, waar de volksrevolutie broeide, een internationaal revolutionair centrum. In dit kader werd de belangrijkste en

meest dringende opdracht de oprichting van een arbeiderspartij die in staat zou zijn de revolutionaire massas te leiden in de stormloop tegen het tsarisme en later het kapitalisme.

Lenin wilde een proletarische partij stichten van een nieuw type. Deze moest verschillen van de West-Europese sociaal-demokratische partijen die opportunisten duldden binnen hun rangen en daarvoor afgleden naar het reformisme. Lenin meende dat de partij van het nieuwe type door zijn principes, zijn vorm en zijn aktiemethodes moest voldoen aan de eisen van de nieuwe historische periode, deze van de socialistische revoluties. Door zijn werkkraft en zijn genie als denker en organisator leverde Lenin een enorme bijdrage voor het volbrengen van deze historische opdracht.

In de zomer van 1900 vertrok Lenin naar Zwitserland. In Geneve voerde hij besprekingen met Plekhanov en andere leden van de groep « Bevrijding van de arbeid » over de uitgave van een arbeiderskrant voor heel Rusland, krant die de mogelijkheid zou bieden propaganda te voeren en te agiteren op grote schaal, en om de stichting van een partij te organiseren en voor te bereiden.

Plekhanov reageerde hooghartig en gedroeg zich als een diktator. Vandaar de hevige polemiek tussen hem en Lenin. In zijn artikel *Hoe de « Iskra » moest uitdoven* beschrijft Lenin de dramatische sfeer van deze gesprekken. Met veel moeite kwamen zij tot een akkoord over de gemeenschappelijke uitgave van een krant met een symbolische naam: *Iskra* (de Vonk). Als motto koos men het antwoord van de verbannen dekabristen (die in december 1825 deelnamen aan een gewapende op-

stand tegen de tsaar) aan de grote russische dichter Alexander Poesjkin : « De vonk zal de vlam ontsteken ». De krant werd achtereenvolgens gedrukt te Leipzig, München, Londen en Geneve.

Lenin was de bezieler, de organisator en in feite de opsteller van de *Iskra*. In deze krant verscheenen van hem meer dan vijftig artikels die het strijdprogramma van de partij bevatten en de vraagstukken belichtten in verband met de revolutionaire theorie en praktijk. Het eerste nummer verscheen in december 1900. Het begon met een programma-artikel opgesteld door Lenin en getiteld *De onmiddellijke doelstellingen van onze beweging*. Men las er : « Voor ons verrijst in al haar macht de vijandelijke burcht vanwaar een kogelregen onze beste soldaten neervelt. Wij moeten deze burcht innemen en wij zullen haar innemen als wij alle krachten van het ontwakend proletariaat en alle krachten van de russische revolutionairen verenigen in één partij, die alles zal aantrekken wat levend en eerlijk is in Rusland. Alleen dan zal de grote voorspelling uitkomen van de revolutionaire ruisische arbeider Piotr Alexeiev : « De miljoenen arbeiders zullen hun gespierde armen heffen, en het juk van het despotisme, beschermd door de bajonetten van de soldaten, zal tot stof worden herleid » (*).

Schijnbaar belemmerden onoverkomelijke moeilijkheden de publikatie en verspreiding van de *Iskra*. Deze hindernissen werden echter overwonnen dank zij de inspanningen van Lenin en de toewijding

---

(*) Met deze woorden beëindigde Piotr Alexeiev zijn toespraak voor de rechtbank in maart 1877.

van de leninistische militanten die de strijd om de krant aanpakten. De *Iskra* werd in het geheim naar Rusland gebracht en daar klandestien verspreid. De krant werd snel populair onder de arbeiders. Voldaan verklaarde Lenin : « Heel de elite van het bewuste proletariaat schaarde zich rond de *Iskra* ». Ook arbeiders bewijzen dit. Dit is de mening van een wever over de krant : « Ik heb de *Iskra* doorgegeven aan veel kameraden. Het nummer is versleten maar toch houd ik er aan (...) Men spreekt over onze zaak, de zaak van de russen, die niet te schatten is in kopeks of te bepalen is door werkuren. Bij het lezen begrijpt men waarom politie en rijkswacht ons, arbeiders, en de intellectuelen die ons volgen, vrezen. »

De *Iskra* deed goed haar werk. Zij viel het opportunisme aan en verzamelde de revolutionaire krachten onder de vlag van Lenin.

Ook het werk van Lenin *Wat te doen ? (De brandende vragen van onze beweging)* was zeer doeltreffend in de strijd voor de oprichting van een proletarische partij van een nieuw type, voor de ontwikkeling van de marxistische theorie en voor de studie van de partij. Het verscheen te Stuttgart in 1902. Zoals in zijn artikels in de *Iskra* maakte Lenin hierin een grondige kritiek van het revisionisme, het sociaal-reformisme en het ekonomisme. Hij belichtte de hoofdproblemen in de opbouw van de partij, haar strategie en haar taktiek. Lenin toonde aan dat enkel een partij, gewapend met de marxistische theorie de rol kan spelen van een voorhoedestrijder, van gids van de arbeidersklasse. Hij verdedigde de stelling dat men de socialistische ideologie naar de massas moet brengen en

onderzocht de konkrete taken van de arbeidersklasse als voorhoede en leidende kracht van de beweging voor de bevrijding van de arbeiders. Onder de leiding van Lenin ontwierp de redactie van de *Iskra* een voorstel van programma voor de partij. Lenin ontwierp ook de partijstatuten die uitgingen van zijn organisatieprincipes.

Vooraf wegens de stelling van de Bund (Joodse arbeidersunie van Litauen, Rusland en Polen) stelde het probleem van het internationaal karakter en de activiteit van de partij zich in die periode zeer scherp. De bundisten wierpen zich op als enige vertegenwoordigers van de Joodse arbeiders. Zij verdedigden een separatistische houding en vroegen de oprichting van nationale sociaal-democratische arbeiderspartijen, afgescheiden van de RSDAP, die onderling federale verbindingen zouden hebben. Lenin bestreed zowel het antisemitisme als het zionisme. Hij stelde dat het Joodse vraagstuk niet kon opgelost worden los van de fundamentele problemen van de democratie en het socialisme. Lenin schreef : « De Bund verdedigt de stelling van een speciaal Joods volk, een zionistisch idee dat vals en reaktionair is gezien zijn politieke draagwijdte ».

In zijn artikel *Heeft het Joodse proletariaat een afzonderlijke politieke partij nodig ?* schreef Lenin, na kritiek op de Bund te hebben uitgeoefend : « In verband met de strijd tegen de autokratie en tegen de burgerij van heel Rusland moeten wij handelen als een verenigde en gecentraliseerde strijdorganisatie, wij moeten steunen op heel het proletariaat zonder onderscheid van taal of nationaliteit, een proletariaat dat aaneengesmeed is in een voortdu-

rende gemeenschappelijke inspanning om theoretische en praktische vraagstukken van taktiek en organisatie op te lossen. Wij mogen geen organisaties oprichten die afzonderlijk werken en elk hun eigen weg volgen. Wij mogen de krachten van onze aanval niet verzwakken door een verdeling in verschillende politieke partijen. Wij moeten vermijden dat we de ziekte van verbrokkeling en verdeling aankweken om ze daarna te verzorgen met de pleisters van die fameuze « federatie ».

In juli-augustus zetelde het tweede Kongres van de RSDAP. Het begon te Brussel maar verhuisde na tussenkomst van de politie naar Londen. Er waren 43 afgevaardigden uit 26 organisaties. De samenstelling was zeer heterogeen. Naast de vastberaden iskristen waren er uitgesproken opportunisten en twijfelaars. Door deze toestand groeide er een ernstige controverse in de loop van het kongres.

Het debat over het programma en de statuten stond centraal in de werkzaamheden. De afgevaardigden stonden in bewondering voor de niet aflatende activiteiten van Vladimir Ilitch. Hij was voorzitter van veel zittingen, bracht verslag uit en onderhield zich met de afgevaardigden. M. Lladov, een partijveteraan die de organisatie van Saratov vertegenwoordigde, gaf zijn indrukken over deze ontmoetingen met Lenin : « Men voelde goed aan dat hij een partijleider was ».

Na moeilijke discussies met de opportunisten, de ekonomen, de afgevaardigden van de Bund en anderen, deden Lenin en zijn aanhangers het partijprogramma van de *Iskra* triomferen. Dit programma stelde als onmiddellijke opdracht de omverwerping

van het tsarisme door een democratische revolutie, en als einddoel de socialistische revolutie, de diktatuur van het proletariaat en de opbouw van het socialisme.

Er ontstond een scherpe polemiek bij de discussie over Lenins rapport in verband met de partijstatuten. In de structuur en de activiteiten van de partij verdedigde Lenin de principes van het democratisch centralisme die een partij eensgezind en gecentraliseerd maken. « ... Elk partijlid is verantwoordelijk voor de partij en ... de partij is verantwoordelijk voor elk van haar leden » onderstreepte Vladimir Ilitch. Met L. Martov aan het hoofd spraken de opportunisten zich uit tegen de leninistische stellingen over de opbouw van de partij. Zij stelden voor de partij open te stellen voor allen die wilden toetreden zonder hen te onderwerpen aan de normen van het partijleven, de partijtucht en de actieve deelname aan de werking van haar organisaties.

Het tweede Kongres van de RSDAP volbracht haar taken met sukses : het schiep in Rusland een marxistische arbeiderspartij op basis van de ideologische, organisatorische en taktische principes uitgewerkt door de leninistische *Iskra*. Nochtans ontstonden reeds tijdens het kongres twee strekkingen in de partij. De revolutionaire, gevolgd door de aanhangers van Lenin, behaalde de meerderheid bij de verkiezingen voor de leidinggevende organen (daarom werd zij « bolsjewist » of meerderheidstendens gedoopt). De andere, opportunistische strekking van de mensjewiki werd geleid door Martov, Plekhanov, Dan Potressov en enkele anderen. De bolsjewiki belichaamden de kwaliteiten

van de proletarische partij van het nieuwe type. Zo bouwde het tweede kongres van de RSDAP in feite de grondvesten van de bolsjevistisch-leninistische partij. Lenin scheef : « Als politieke denkstijl en partij bestaat het bolsjewisme sedert 1903 ».

Kort na het kongres kwamen de mensjewiki van Martov in opstand tegen het leninisme. Zij kozen de weg van de scheuring in de partij en saboteerden de beslissingen van het kongres. Lenin ontmaskerde de scheuringsactiviteiten van de mensjewiki, gericht tegen de partij en ook die van Trotski die tegen Lenins ideeën was en zich bij de mensjewiki aansloot. In 1904 verscheen in Genève het boek *Eén stap vooruit, twee stappen achteruit*. Lenin ontleedde hierin de werkzaamheden van het tweede kongres van de RSDAP, toonde het opportunisme aan van de mensjewiki op het vlak van de partijorganisatie en ontwikkelde de theorie over de proletarische partij van het nieuwe type.

Lenin stelde dat de proletarische partij een hogere vorm van organisatie van de arbeidersklasse is, haar voorhoede en verst gevorderde afdeling, haar gids. De partij groepeerde mensen met dezelfde politieke overtuiging in haar rangen. Zij bestaat uit de meest bewuste arbeiders die zich onvoorwaardelijk wijden aan de zaak van het kommunisme en uit de beste vertegenwoordigers van andere werkende klassen.

In al haar activiteiten steunt de partij van de arbeidersklasse op de marxistische theorie die op een wetenschappelijke wijze de wetten van de sociale ontwikkeling verklaart en aan de arbeiders de juiste weg toont in hun strijd voor de bevrijding

van het sociale en nationale juk, voor de opbouw van het socialisme en het kommunisme.

Uitgaande van de marxistische methode en theorie ontwikkelt de arbeiderspartij de revolutionaire theorie en gebruikt haar op een konstruktieve manier in het dagelijkse werk.

De partij is een georganiseerde afdeling van de arbeidersklasse. Zij put haar kracht uit de ideologische en structurele eenheid, in de gebundelde wil en eenheid van aktie van al haar organisaties en haar afdelingen. Zij baseert zich op het demokratisch centralisme. Enerzijds betekent dit interne democratie, aktieve deelname van de leden en kollektieve leiding. Anderzijds betekent het centralisme in structuur en aktiviteit van de partij, uitoefening van de leiding door één centrum, bewuste en verplichte tucht voor alle partijleden, onderwerping van minderheid aan meerderheid en van lagere organen aan hogere organen.

De ideologie en de aktiviteit van de partij van het nieuwe type zijn doordrongen van het internationalisme. De leninistische partij ontstond, groeide en ontwikkelde zich als een partij van echte internationalistische proletariërs. Zij groepeerde voorhoedeproletariërs van alle nationaliteiten. Tegelijk gedroeg zij zich steeds als onderdeel van de internationale arbeidersbeweging.

Volgens Lenin was één van de voornaamste kenmerken van de proletarische partij van het nieuwe type een nauw kontakt tussen de partij en de arbeidersmassa. Dit was de uitdrukkelijke voorwaarde voor haar ontwikkeling en de doelmatige uitvoering van haar taken.

Lenin onderstreepte dat de kommunistische partij in de praktijk moet bewijzen dat zij die naam waardig is. Dit hangt zowel af van de samenstelling van partij en leiding als van de aard van haar aktie en politieke taktiek. Alleen deze laatste elementen laten toe te controleren of het een echte politieke partij van het proletariaat is.

Lenin heeft zich vooral verdienstelijk gemaakt voor de internationale arbeidersklasse door het op puntstellen van de theorie over de proletarische partij van het nieuwe type en door de oprichting van deze eerste bolsjevistisch-kommunistische partij, een voorbeeld voor alle marxisten ter wereld.

De historische ervaring opgedaan door de kommunistische- en arbeiderspartijen van meerdere landen toont aan dat hun kracht vooral ligt in de trouw aan de ideologische organisatorische principes van het leninisme, aan de leefnormen van de partij.

Rusland rukte op naar de volksrevolutie. In zijn werken sprak Lenin meermaals over haar nabij zijn. Zij begon in januari 1905 te St. Petersburg, naar aanleiding van de bloedige gebeurtenissen van 9 januari, toen de tsaristische regering een enorme misdaad beging door op een vreedzame arbeidersbetoging te vuren. Door dit feit stond het land op springen. Het was het begin van een revolutionaire storm, die gedurende meer dan twee jaar over Rusland woedde.

Lenin leefde toen als politieke banneling in Genève. Zodra hij vernam wat in St. Petersburg gebeurd was, schreef hij *De revolutie in Rusland*. Dit artikel werd snel gevolgd door vele andere, waarin Lenin de kern en de stuwende kracht benadrukte van de russische revolutie, de eerste democratische burgerlijke revolutie in de periode van het imperialisme. In deze artikelen omschreef hij de strategie en de taktiek van de bolsjevistische partij en bekritiseerde de opportunistische houding van de mensjewiki. Hij viel uit tegen de verzoeningspolitiek van het burgerlijk liberalisme dat een overeenkomst wilde sluiten met het tsarisme; toonde het onsamenhangende aan in het ideologisch platform van de kleinburgerlijke partij der « sociaal-revolutionairen » en het avontuurlijk karakter van

had aktes. De leninistische ideeën en het strijdprogramma van de bolsjewiki op het ogenblik van de revolutie vonden hun uitdrukking in de beslissingen van het derde kongres van de R.S.D.A.P., gehouden te Londen in de lente van 1905. De afgevaardigden zeggen dat Lenin « de bezieler en de geest van het kongres was ». De bolsjewiki zetten hun scheutingsakties voort en weigerden deel te nemen aan het kongres. Zij riepen een eigen vergadering bijeen te Genève.

Na het kongres schreef Lenin Twee taktieken van de sociaal-demokratie in de democratische revolutie. Hij ontleedt er de beslissingen van het kongres der bolsjewiki en de bijeenkomst der mensjewiki, toont de verschillen aan in hun principes en bewijst de juistheid van de stellingen der bolsjewiki. Voor deze laatste gold dit werk als hun richtlijn. Zo omschrijft V. Adoratski het belang hiervan: « Wij voelden allemaal aan dat men de belangen van de ontwikkeling van de revolutie niet trouwer, logischer en talentvoller kon dienen dan zoals Vladimir Ilitch het deed ».

Zoals in andere werken, ontwikkelt Lenin hier de marxistische theorie van de revolutie. Hij trekt een belangrijk principiëel besluit door te stellen dat de macht van de arbeidersklasse in de sociale ontwikkeling veel belangrijker is dan haar aantal binnen de bevolking. Lenin ontleedt grondig de rol van het overwicht (de leidende rol) van het proletariaat in de revolutie en het probleem van het verband tussen democratische en socialistische revolutie. In de periode van het imperialisme, ~~vertoont~~ de tegenstelling arbeid-kapitaal ten top

gedreven wordt, wanneer de burgerij tot akkoorden komt met de reaktionaire krachten, is de arbeidersklasse de beste verdedigster van de democratie. Het overwicht van het proletariaat verzekert de overwinning van de democratische revolutie en geeft haar de mogelijkheid om zich te wijzigen in een socialistische revolutie. De boeren worden de voornaamste bondgenoot van het proletariaat in de democratische revolutie door het belang dat zij hebben bij de afbraak van het grootgrondbezit en van de overblijfselen van de feodale lijfeigenschap. Niet de machtsovername door de burgerij, maar de oprichting van een democratische, revolutionaire macht, van de diktatuur van arbeiders en boeren, leidt de democratische revolutie naar de eindoverwinning, door de voorwaarden te scheppen voor een onmiddellijke overgang naar het socialisme. Bij deze gelegenheid waardeerde Lenin vooral de oprichting door de massa's, gedurende de eerste russische revolutie, van Sovjets van arbeiders- en soldatenvertegenwoordigers, van revolutionaire boerenkomitees. Dit waren volgens hem de kiemen van een echte volksmacht.

Van toen af stelde Lenin voor een democratisch eenheidsfront op te richten, een « links blok », om te strijden tegen het tsarisme en de reaktionaire krachten. Hij onderstreepte de noodzaak van « de eenheid van alle werkelijk revolutionaire krachten, van alle krachten die zo handelen ». In zijn brief *Onze taken en de Sovjet van arbeidersafgevaardigden* zei Lenin dat de Sovjets moesten aangevuld worden met afgevaardigden die niet alleen verkozen werden door arbeiders, maar ook door mariniers, soldaten, boeren, burgerlijke revolutionaire

intellektuelen, door bedienden; kortom, door « iedere groep van de bevolking » die wil strijden voor een democratisch programma, voor betere levensvoorwaarden voor het werkende volk.

Lenin schrijft : « Wij hebben geen schrik van een zo uitgebreide en verscheiden samenstelling, wij willen haar zelfs, want zonder verbond tussen arbeiders en boeren, zonder een strijdvaardige toenadering van sociaal-demokraten en revolutionaire demokraten is de volledige overwinning van de grote russische revolutie niet mogelijk. Het zou een voorlopig bondgenootschap zijn voor onmiddellijke duidelijke en praktische taken en de R.S.D.A.P., een onafhankelijke partij die trouw is aan haar principes, zou voortdurend waken over nog meer essentiële belangen, over de hoogste belangen van het socialistisch proletariaat, over haar einddoel... Wij moeten enkel bereiken dat de voorname kern, de zuiver proletarische kern in de voorlopige revolutionaire regering krachtig is. »

Lenin meende dat de taktiek van het « links blok » een belangrijk, fundamenteel vraagstuk was. De basis en de kern van de taktiek van het « links blok » zowel in de revolutionaire beweging als in de parlementaire strijd zijn : het isoleren in naam der socialistische doelstellingen, van het proletariaat tegenover de burgerlijke en democratische kleinburgerlijke partijen; de neiging van de arbeidersklasse om gemeenschappelijke acties te voeren met niet-proletarische werkers, met de kleinburgerij; het recht en de plicht van een marxistische, proletarische partij om de kleinburgerlijke democratische partijen mee te sleuren; de leiding door

het proletariaat, van de strijd van gans de revolutionaire democratie tegen de autokratie en de aarzelende burgerij die liberaal en kontra-revolutionair is. Lenin onderstreepte dat de taktiek van het « links blok » onmisbaar is voor een proletarische partij binnen de democratische beweging.

Lenin hechtte veel belang aan het werk dat het proletariaat en zijn partij leverden onder de jongeren om hen onder leiding van de arbeidersklasse in te schakelen in de revolutionaire beweging. In zijn artikelen *De taken van de revolutionaire jeugd* en *De studentenbeweging en de huidige politieke situatie* deed hij een oproep tot de revolutionaire sociaal-demokratie, de kommunisten, om actief deel te nemen aan de jongerenbeweging, waaronder deze der studenten. Hier moest men het wetenschappelijk socialisme doen kennen en er de invloed van de avonturistische elementen van rechts en « links » bestrijden, om de jeugd te verenigen rond de arbeidersklasse, en om tot gemeenschappelijke acties te komen tussen werkende jongeren en studenten. Lenin noteerde dat de kontakten tussen proletariaat en studenten er toe bijdroegen om bij deze laatsten een goed revolutionair instinkt te ontwikkelen. Alleen de arbeidersklasse kan door haar te leiden aan deze beweging vastbeslotenheid en doorzettingsvermogen in de strijd geven.

Lenin meende dat in de konkrete omstandigheden van de revolutie van 1905 enkel een gewapende opstand van heel de bevolking het tsarisme kon omverwerpen en de weerstand van zijn bureaukratisch politieapparaat kon breken. Hij ontleedt en argumenteert grondig de noodzaak van strijdvor-

men zoals massale politieke stakingen en betogingen; hij bestudeert het verband tussen staking en gewapende opstand.

De mensjewiki meenden dat de Russische revolutie, zoals de vroegere burgerlijke revoluties in West-Europa, door de burgerij moest geleid worden en tot haar overheersing zou leiden. Zij verwierpen de idee van het proletarisch overwicht en ontkenden de revolutionaire rol van de boeren. De mensjewiki verzetten zich tegen de gewapende opstand, die volgens hen, de burgerij zou beangstigen en hen van de revolutie zou afkeren.

Ook Trotsky nam een totaal verkeerde houding aan, Lenin zei van hem : « hij verliet het mensjewisisme in 1904, maar kwam terug erbij in 1905, beladen met ultrarevolutionaire frasen ».

Trotsky nam de stellingen over van Parvus, een Duitse sociaal-demokraat, en bouwde zijn theorie op over de « permanente revolutie ». Hij ontleende deze term aan Marx en Engels die, vermits zij niet wilden dat de arbeidersbeweging in de burgerlijke democratische revolutie ondergeschikt werd gemaakt aan de burgerij, schreven dat het proletariaat verder moest gaan dan de burgerlijke en kleinburgerlijke democratie. Inhoudelijk bestond er geen verband tussen de theorie van Trotsky en de idee van Marx en Engels. En zoals hij zelf toegaf, was zij ook principiëel verschillend van de wijze waarop Lenin het probleem stelde van de overgang van een democratische naar een socialistische revolutie.

Volgens Trotsky was de « permanentie » geen gestadige ontwikkeling, geen ontwikkeling van de

revolutie in etappes, maar een gelijktijdig oplossen van alle politieke problemen die zich aan de arbeidersklasse stelden. Trotsky meende dat het proletariaat tegelijkertijd de tsaristische alleenheerschappij moest omverwerpen, zijn diktatuur instellen, de maatschappij democratisch moest hervormen, het programma van socialistische hervormingen moest doorvoeren, de revolutie doen zegevieren in eigen land, en haar uitvoeren naar het buitenland. Daarenboven ontkende Trotsky, zoals de mensjewiki, de revolutionaire rol van de boeren en de noodzaak voor de arbeidersklasse om met hen een bondgenootschap aan te gaan, en verwierp hij de idee van een proletarisch overwicht. In plaats van nauwkeurig en regelmatig te werken om de massa's voor de revolutie te winnen, was Trotsky veeleer voorstander van een tactiek van ongeorganiseerde en ordeloze manifestaties zonder technische voorbereiding, die meer weg hadden van oproeren.

Door zijn eigen verwarring in verband met de verschillende taken in de twee verschillende fasen van de revolutie, — de democratische en de socialistische, — lanceerde Trotsky een avonturistisch ordewoord, « links » van vorm maar opportunistisch van inhoud « Zonder tsaar, met een arbeidersregering ». Lenin schreef in dat verband : « De fundamentele vergissing van Trotsky bestaat hierin dat hij het burgerlijk karakter van deze revolutie niet wil inzien, en dat hij geen duidelijke opvatting heeft over de overgang van deze revolutie naar de socialistische... »; « ... nooit heeft hij zich een juist inzicht kunnen vormen over de rol van het proletariaat in de russische burgerlijke revolutie. »

Toen Lenin later spotte met het « origineel » systeem van Trotsky, onderstreepte hij dat het leven over « deze prachtige theorie » was heengestapt.

In 1905 nam de russische revolutie maandelijks meer in omvang toe. In de herfst bereikte de klasstrijd een hoogtepunt. In oktober brak een algemene politieke staking uit. Zij dwong de tsaar een manifest uit te geven waarin hij schijnheilig enkele politieke vrijheden afkondigde en sprak over de oprichting van een « parlement » (een Staatsdouma met wetgevende macht).

Lenin kon eindelijk terugkomen naar zijn land, na een emigratie « die hij begon te haten ». Op 16 november 1905 komt Lenin aan te St. Petersburg. Met de energie die hem kenmerkte, neemt hij de leiding van het Centraal Komitee en van het Komitee van bolsjewiki van St. Petersburg. Hij leidt de voorbereiding tot de gewapende opstand, en de kranten *Vpériod*, *Novaïa Jizn* en *Prolétari*. De *Novaïa Jizn* was een experiment als eerste legale bolsjevistische krant, nauw verbonden met de partijorganisaties en de revolutionaire arbeiders. Rond dit blad verzamelde Lenin de beste literaire elementen van de partij (M. Olminkski, V. Vorovski, A. Lounatcharski, V. Bontch-Broévitch en enkele anderen). Ook de stichter van de proletarische literatuur, Maxim Gorki, werkte actief mee aan de krant.

Het hoogtepunt van de revolutie was de gewapende opstand in december te Moskou. Het bleek dat de krachten ongelijk verdeeld waren. Bij gebrek aan direkte steun door middel van revolutionaire betogingen in andere steden, mislukte de

aktie van de Moskovieten. De revolutie wordt teruggeslagen, maar leverde tegelijkertijd strijd.

Het vierde kongres (het unifiëringskongres) van die R.S.D.A.P. heeft plaats te Stockholm in april 1906. Het wordt bijgewoond door zowel bolsjewiki als mensjewiki. In de loop van heftige discussies met deze laatsten, verdedigt Lenin de bolsjevistische taktiek in de revolutie, en verklaart hij hoe hij de toekomst ziet. In zijn verslag over het boerenvraagstuk verdedigt hij de eis tot inbeslagname van de domeinen der grootgrondbezitters en de nationalisatie van alle gronden, volgens de wens van de boeren en in het belang van de revolutie. Om te ontsnappen aan de vervolgingen van de politie, trekt Lenin op het einde van de zomer naar Finland. Op het vijfde kongres van de R.S.D.A.P., gehouden te Londen in de lente van 1907, bespreekt men belangrijke problemen, zoals de houding tegenover de burgerlijke partijen, de taktiek die moet gevolgd worden in de Staatsdouma en de verhouding tussen de proletarische partij en de vakbonden.

De schrijver Maxim Gorki neemt deel aan het kongres en schetst een portret van Lenin : « Hij bleef niet aan mooipraterij, maar gebruikte elk woord met een verbazend gemak in zijn juiste betekenis. Het is moeilijk de buitengewone indruk die hij naliet, weer te geven.

Hij hield zijn arm naar voren gestrekt, en licht geheven. Zijn hand scheen elk woord te wegen, verwierp de woorden van de tegenstanders en verving ze door stevige stellingen, door het bewijs van het recht en de plicht van de arbeidersklasse

om zijn eigen weg te gaan en niet achter de liberale burgerij aan te lopen, zelfs niet ernaast; dat alles was buitengewoon en het scheen alsof Lenin het niet zei in eigen naam, maar door de wil van de geschiedenis. Zijn evenwichtige toespraak, goed opgebouwd, ernstig en krachtig, en hijzelf op de tribune : het leek wel een klassiek meesterwerk, een geheel zonder oppervlakkigheid of versierselen. Zelfs als die er zijn, blijven ze onzichtbaar, even onmisbaar als twee ogen of vijf vingers. Zijn toespraak wekte altijd de fysieke indruk van een onbetwistbare waarheid. »

Door bepaalde objektieve en subjektieve redenen is de eerste russische revolutie niet geslaagd. Nochtans was zij van enorm belang. Voor het proletariaat en voor de volksmassa's was zij een goede leerschool in de klassenstrijd. Later verklaarde Lenin dat de revolutie van 1905 de algemene herhaling was van de grote socialistische Oktoberrevolutie van 1917.

Het tsarisme, dat had kunnen weerstand bieden aan de aanval van de revolutionaire krachten, nam weerwraak. De jaren van de reactie begonnen: buitengewoon helse jaren, bevestigde Lenin. De revolutionairen werden vreselijk vervolgd, vooral de bolsjewiki. Honderden werden terechtgesteld. duizenden gevangen gezet, tot dwangarbeid veroordeeld of verbannen. Opnieuw moest Lenin Rusland verlaten. Opgespoord door de politie, waagt hij in december 1907 de levensgevaarlijke overtocht over de nog dunne ijslaag van de Finse golf. Hij neemt de boot naar Stockholm, en daar voegt Nadejda Konstantinovna zich bij hem. Van Stock-

holm gaan zij naar Genève. Dit is het begin van de tweede uitwijking, die bijna tien jaar duurt. Na één jaar verblijf in Zwitserland, trekken zij op het einde van 1908 naar Parijs. N. Kroepskaïa zei later over deze periode : « Het was moeilijk om na de revolutie opnieuw aan de sfeer van de uitwijking te wennen ».

Zo beschrijft een zwitserse sociaal-demokratische leider hun leven in Genève. « Wij zijn in 1908. Lenin en zijn vrouw zijn terug in Genève. Zij wonen in de Groentekwekersstraat nummer 61.

Het gezin leeft zeer eenvoudig en een socialistisch leider uit Genève beschreef ons deze morgen hun appartement, dat maar twee kamers omvat. Als meubels bevat het twee ijzeren bedden, een lelijke tafel beladen met stapels kranten en brochures, wat keukengerei en drie krukjes.

Toen ik eens naar de Groentekwekersstraat ging, vond ik kameraad Lenin terwijl hij zijn vrouw behulpzaam was in het huishouden.

Wanneer zijn vrouw afwezig was, ging kameraad Lenin eten voor 80 centiemen in een klein restaurant in de Carougestraat, opengehouden door een russische emigrante. Buiten het werk in... het huishouden, werkte Lenin hele nachten door in de kleine keuken. De zeer intelligente politieke vluchteling Oeljanov sprak en schreef vlot Duits, Engels en Frans. Regelmatig zat hij in de universiteitsbibliotheek en in de leesclub ».

Ook de herinneringen van Pala Petrovski, een hongaars arbeider die in Parijs werkte in een konfektiebedrijf, zijn interessant. Deze jongeman had een vergadering bijgewoond van russische

sociaal-demokratische uitwijkelingen. Hij schrijft .
« Ik bezocht hen een eerste maal in 1908. Een dertigtal personen, vooral arbeiders, waren verzameld in het lokaal dat dienst deed als klub voor russische emigranten. Zij zaten op twee rijen rond de tafel en luisteren aandachtig naar een eenvoudig geklede man met een rossig baardje.

— Dat is Vladimir Ilitch zegden ze mij.

Het was de eerste keer dat ik Lenin ontmoette. Op het eerste zicht viel hij helemaal niet op. Zijn kleren en zijn baardje trokken op die van vele Franse arbeiders uit die periode.

In de fabriek of op straat zou hij geen aandacht getrokken hebben. Hier onder die russische emigranten zag men echter onmiddellijk dat hij een leidersfiguur was. Men stelde hem vragen, men verwachtte van hem het antwoord op betwistbare problemen, hij gaf verduidelijkingen. Steeds stond hij in het centrum van de aandacht, hij was een erkend leider. »

Uit Rusland kwam er pijnlijk nieuws: gruweldaden van de reactie, pessimisme en verwarring, vooral in intellektuele middens. Onder de mensjewiki heerste er paniek. Sommigen jammerden : « Wij hadden niet naar de wapens mogen grijpen ». Zij wilden zich aanpassen aan het tsaristisch regime, door de revolutionaire proletarische partij te ontbinden en te vervangen door een legale organisatie die in feite geen partij zou zijn. Daarom werden zij « liquidateurs » genoemd.

Zo omschreef Lenin het standpunt van de bolsjewiki : « Vóór de revolutie hebben wij jarenlang kunnen werken. Niet zonder reden noemde men

ons een rots in de branding. De sociaal-demokraten hebben een proletarische partij opgericht, die zich niet laat ontmoedigen door de mislukking van een eerste gewapende aanval. Zij verliest het hoofd niet en stort zich niet in avonturen. Deze partij rukt op naar het socialisme, zonder zichzelf of haar lot te verbinden aan de afloop van een periode van burgerlijke revoluties. Daarom juist is zij bestand tegen de zwakheden van de burgerlijke revoluties. En deze proletarische partij rukt op naar de overwinning. » Het geloof in de overwinning van de revolutie en de onverzettelijke wil om deze te behalen, het politiek realisme en optimisme, dat zijn de kenmerken die steeds Lenins activiteit tekenden.

In de gegeven situatie moest men volgens Lenin eerst en vooral de illegale proletarische partij in Rusland beschermen en versterken, de stellingen van het marxisme, het programma en de strategie van de partij verdedigen en ontwikkelen op theoretisch vlak, uitgaande van de ervaringen opgedaan in de revolutie van 1905-1907. Lenin leidt partijconferenties, voltallige zittingen van het Centraal Komitee, de uitgebreide redactievergadering van de *Proletari*, die de lijn van de partij uitstippelen. In feite is hij de leider van de *Sociaal-Demokraat*, het centraal orgaan van de R.S.D.A.P., dat vanaf februari 1908 klandestien wordt uitgegeven. In 1911 stichtte Lenin te Longjumeau (bij Parijs) een partijschool waar hij meer dan 50 konferenties gaf om de partijmilitanten ideologisch en theoretisch te vormen.

Lenin voerde een energieke strijd tegen de mensjewistische « liquidateurs » en tegen de « otzo-

visten », « linkse » opportunisten die de noodzaak van een legale werking verwierpen en vroegen dat men de sociaal-demokratische afgevaardigden terugriep uit de Staatsdouma, wat de kontakten met de massa's schaadde. Tegelijkertijd ontmaskerde Lenin de dubbelzinnige houding van Trotsky, die beweerde noch voor bolsjewiki, noch voor mensjewiki stelling te kiezen, maar die in feite de « liquidateurs » steunde.

« Trotsky hinkt achter hen aan onder het masker van bijzonder welluidende zinnen », schreef Lenin over hem, « Trotsky wil de « liquidateurs » beschermen door de arbeiders zand in de ogen te strooien. » Over zijn anti-partij standpunt zegde hij : « Trotsky heeft zich gedragen als de lafste arrivist en scheurmaker... Hij geraakt niet uitgepraat over de partij, maar gedraagt zich nog slechter als de andere scheurmakers ». Verder : « Trotsky verzamelt alle vijanden van het marxisme ... hij verenigt allen die houden van de verwarring in de idëeen... »

In 1909 verscheen het boek van Lenin *Materialisme en empiro-criticisme*. Het speelde een zeer belangrijke rol in de filosofische bestrijding van de « liquidateurs » en de otzovisten, voor de verdediging en de ontwikkeling van de marxistische filosofie. Hij gaf hierin een kritische en geargumenteerde analyse van de burgerlijke idealistische filosofie en van de opvatting der revisionisten. Op basis van wetenschappelijke verworvenheden, van het overzicht van de nieuwe natuurwetenschappelijke ontdekkingen, ontleedde hij in dit werk de basisproblemen van het dialektisch materialisme,

ontwikkelde hij zijn stellingen over de materie als objektieve werkelijkheid die onuitputtelijk en veelzijdig is, en bestudeerde hij de beweging van de materie. Hij bestudeerde de problemen van de theorie van het waarnemen en de kennis. De ideeën van Lenin over het verband tussen het sociaal zijn en het sociaal bewustzijn, over de oorsprong van de klassen en de oorsprong van de kennisleer van de filosofische stelsels, zijn zeer belangrijk. In de volgende jaren schonk Lenin verder veel aandacht aan de filosofie. Hij wilde een boek schrijven over het dialektisch materialisme en verzamelde daartoe de dokumenten die als de « Filosofische geschriften », een deel van zijn verzamelde werken uitmaken. Hij kon het werk niet voltooien. De bewaarde overzichten, fragmenten en nota's zijn echter zeer belangrijk. Zij tonen met hoeveel ernst Lenin de marxistisch dialektische methode uitwerkte, hoe hij de begrippen van de wetten en de kategorieën van het dialektisch materialisme konkretiseerde en analyseerde. Het zou echter verkeerd zijn enkel Lenins filosofische werken te vernoemen om zijn inbreng tot de marxistische filosofie te schatten. In veel andere werken ontwikkelde hij fundamentele stellingen van het dialektisch en historisch materialisme en van de sociologie; hij past het dialektisch materialisme meesterlijk toe op de ontleding van het sociale leven, op de partijpolitiek en op de strijd van de arbeidersklasse.

Zelfs in de somberste jaren van de tsaristische reactie, bleef Lenin hopen dat de revolutie in een nabije toekomst zou uitbreken. Hij kreeg gelijk. Vanaf einde 1910 begon de revolutionaire bewe-

ging gestadig aan kracht te winnen. In januari 1912 vergaderde de zesde konferentie van de R.S.D.A.P. te Praag onder leiding van Lenin. Met de bolsjewiki vergaderden ook de mensjevistische « partijvoorstanders », zij die pleitten voor het behoud van de marxistische partij in Rusland. De konferentie zilverde de R.S.D.A.P. van de « liquidateurs », bepaalde de taken die de partij moest vervullen in het kader van de revolutionaire opstanding en verkoos een nieuw centraal komitee. Zij speelde een belangrijke rol in de versterking van de proletarische partij als leidende kracht van de russische arbeidersklasse.

De *Prawda*, een legale bolsjevistische krant, opgericht op initiatief van Lenin, werd een machtig ideologisch wapen voor de partij. Het eerste nummer verscheen op 5 mei 1912 te St. Petersburg. Lenin belichtte hierin krachtadig de voornaamste aspecten van het sociale leven in Rusland en in het buitenland, verduidelijkte de partijpolitiek en maakte propaganda voor het marxisme. De krant vormde een heel leger revolutionaire arbeiders, als spreekbuis van de partij en strijdmiddel van de bolsjewiki.

Bij een beoordeling van de krant, schreef Lenin : « De *Prawda* noemde zich niet alleen een arbeiderskrant : dat kan elke krant. De *Prawda* was werkelijk een arbeiderskrant, zowel door zijn strekking als door zijn lezers uit de werkende massa's, zijn inhoud en vooral zijn talrijke brieven van arbeiders (waarvan er meer dan 17.000 verschenen. n.v.d.r.). Uiteindelijk ook door de steun die de *Prawda* kreeg van de arbeiders. »

In de strijd voor de massa's hechtte Lenin voor-

al veel belang aan de werking van de bolsjevistische fractie in de Staatsdouma. Met veel nadruk en zorg leerde hij de bolsjevistische afgevaardigden hoe het spreekgestoelte van deze instelling te gebruiken in het belang van de revolutionaire beweging. Lenin onderstreepte dat de parlementaire groep van de proletarische partij moest werken op basis van de beslissingen en richtlijnen van het centraal komitee en onder zijn controle, dat zijn activiteiten moesten onderworpen worden aan de algemene opdrachten van de partij en verbonden worden met de buitenparlementaire vormen van de revolutionaire strijd, die doorslaggevend zijn.

In juni 1912 vestigde Lenin zich te Krakau in Polen (toen nog onder de heerschappij van het Oostenrijks-Hongaars Keizerrijk). Zo was hij dicht bij zijn land en kon hij doeltreffender de werkzaamheden van het bureau van het centraal komitee richten en de *Prawda* en de bolsjevistische fractie in de Douma leiden. Daar was hij toen in augustus 1914 de Eerste Wereldoorlog uitbrak. Kort nadien trokken Vladimir Ilitch en Nadejda Konstantinovna naar Zwitserland, dat neutraal bleef. De familie van Lenin, die steeds eenvoudig geleefd had, kende nu echte ellende gedurende de oorlog. Vladimir Ilitch klaagde nooit. Nochtans schreef hij in een van zijn brieven : « Ik heb een broodwinning nodig. Anders valt er enkel nog te kreperen ! Het leven is zeer duur en ik heb amper genoeg om van te leven ».

Tegelijkertijd naderde de reusachtige strijd tussen de roofzuchtige imperialisten die de wereld wilden herverdelen. Lenin had dit voorzien. Hij zei : « De oorlog komt. Hij is onvermijdelijk. De

kapitalistische wereld is verrot. Van nu af zijn de mensen vergiftigd door chauvinisme en nationalisme ». Het probleem van de bestrijding van de imperialistische oorlog en het militarisme kwam veel ter sprake in de wereldkongressen van de Tweede Internationale. Men stemde er veel goede resoluties over de noodzaak tot het vermijden van een wereldoorlog; men zei er ook dat indien de oorlog uitbrak, men van de politieke crisis moest gebruik maken om de socialistische revolutie te doen gezevierden. Nochtans verraadden de opportunistische leiders van de Tweede Internationale, waaronder de mensjewiki, bij het uitbreken van de oorlog de beslissingen van de socialistische kongressen. Zij liepen over naar hun regeringen en namen een sociaal-chauvinistische houding aan. Enkelen deden het openlijk, anderen zoals Kautsky, Trotsky en zijn volgelingen beleden hun trouw aan het marxisme « met woorden » zoals Lenin schreef, maar waren in feite opportunisten die hun sociaal-chauvinisme verborgen achter mooie woorden. Lenin besloot : « De Tweede Internationale is dood, overwonnen door het opportunisme. »

Enkel de bolsjewiki, met Lenin aan het hoofd, en enkele groepen internationalistische socialisten (Karl Liebknecht, Roza Luxemburg en Clara Zetkin in Duitsland, D. Blagoïev en K. Kabatchiev in Bulgarije, F. Platten in Zwitserland, en enkele anderen) behielden hun revolutionaire houding. In naam van het proletarisch internationalisme verklaarde Lenin de oorlog aan de oorlog en lanceerde het ordewoord van de verandering van de imperialistische oorlog in een burgeroorlog tegen de imperialistische regeringen. Hij klaagt ook het

sociaal-chauvinisme van de leiders van de Tweede Internationale aan.

Vanaf augustus 1914 schrijft Lenin zijn tesissen over de rol van de revolutionaire sociaal-democratie in de oorlog in Europa. Deze tesissen worden aanvaard als resoluties op de vergadering van de groep russische uitwijkelingen te Bern. Zij worden verder onderzocht en goedgekeurd door het russische bureau van het centraal komitee, door de bolsjevistische fractie in de Douma en door de partijorganisaties. Ondanks de problemen veroorzaakt door de oorlog, organiseert Lenin de regelmatige verschijning van de *Sociaal-Demokraat*, legt hij kontakten met de partijorganisaties in Rusland en leidt hij hun activiteiten. Op 1 november 1914 (het eerste nummer van de krant sedert het uitbreken van de oorlog) leest men in het editoriaal van het 33^e nummer van de *Sociaal-Demokraat* de oproep van het centraal komitee van de R.S.D.A.P., opgesteld door Lenin onder de titel *De oorlog en de sociaal-democratie*. In zijn artikelen en brochures *Over de nationale fierheid van de Grootrussen*, *Het failliet van de Tweede Internationale* en *Het socialisme en de oorlog*, geeft Lenin de strategie en de taktiek aan die de bolsjewiki en de internationale revolutionaire sociaal-democratie moeten volgen onder de oorlogsvoorwaarden en onderzoekt hij enkele sleutelproblemen op theoretisch vlak.

Lenin levert een grote bijdrage aan het marxisme door de grondige studie van het imperialisme. In het begin van de eeuw zag hij reeds nieuwe verschijnselen in de evolutie van het kapitalisme.

Hij las veel over dit probleem. Onder de oorlog bestudeerde hij verschillende aspecten van de imperialistische economie en politiek. Dit werk toont Lenin als wetenschapsmens. Zijn *Schriften over het imperialisme* bevatten uittreksels uit 148 boeken en 232 artikelen uit het russisch, het frans, het engels en andere talen. Samen met de plannen, overzichten en nota's in verband met dit probleem, omvatten zij meer dan 40 drukbladen. In 1916 schrijft Lenin *Het imperialisme als hoogste stadium van het kapitalisme*. Zijn artikels *Over het ordewoord van de Verenigde Staten van Europa* en *Een karikatuur van het marxisme en over het « imperialistisch economisme »* hebben de waarde van een programma. In deze werken, en in andere, toont Lenin de aard van het imperialisme als monopolistisch kapitalisme en als staatsmonopoliekapitalisme. Hij bepaalt zijn belangrijkste kenmerken en verklaart het werkingsmechanisme van de wet op de ongelijkmatige ontwikkeling van het kapitalisme in de periode van het imperialisme. Lenin toont aan dat het imperialisme de tegenstelligende, eigen aan het kapitalisme, ten top drijft; dat het gunstige materiële voorwaarden schept, nodig voor de overwinning van het socialisme; dat aan de vooravond van de proletarische revolutie deze door het imperialisme in feite op de dagorde worden geplaatst.

De burgerlijke geleerden, de sociaal-reformisten en de revisionisten van het marxisme, probeerden en proberen nog steeds te bewijzen dat het kapitalisme in het stadium van het imperialisme een « georganiseerd kapitalisme » wordt, dat de toename van de regelende rol van de imperialistische staat in het economisch leven, de elementen van

planning en het integratieproces in de kapitalistische wereld, leiden naar de omvorming van het kapitalisme in socialisme. Reeds in zijn tijd bestreed Lenin deze opvattingen : de meest verspreide vergissing is de burgerlijk-reformistische bewering dat het monopolistisch kapitalisme of het staatsmonopolistisch kapitalisme *geen* kapitalisme *meer* is, dat het reeds een « staatssocialisme » is, enz... Het is duidelijk dat de trusts nooit een volledige planning geven, gegeven hebben, noch zullen geven (...) Zij stellen nochtans een planning op : de kapitaalmagnaten berekenen op voorhand de omvang van de produktie op nationaal of zelfs op internationaal vlak, en regelen hun produktie volgens plan. Wij blijven echter in een *kapitalistisch regime*, inderdaad in een nieuwe fase maar ontegensprekelijk kapitalistisch. De mate waarin *dit* kapitalisme het socialisme « benadert » moet voor de echte vertegenwoordigers van het proletariaat een argument zijn in het voordeel van de nabijheid, het gemak, de mogelijkheid, de noodzaak en het dringend karakter van de socialistische revolutie, en zeker geen argument om te aanvaarden dat men die revolutie verwerpt en het kapitalisme verbloemt, zoals alle reformisten doen. »

Door de analyse van het imperialisme, op basis van dit werk, verrijkt Lenin de theorie van de socialistische revolutie met nieuwe besluiten en tésissen. Hij ontwikkelt de idee van de wereldrevolutie als zijnde een enkel proces, maar zegt daarbij dat de revolutie onvermijdelijk in verschillende landen op verschillende ogenblikken zal uitbreken, door de wet van de ongelijke politieke en economische

ontwikkeling van het kapitalisme tijdens het imperialisme. Lenin trekt het geniaal besluit dat het socialisme eerst in enkele kapitalistische landen, of zelfs in één enkel van die landen zal zegevieren. Dit besluit is zeer belangrijk op theoretisch en politiek vlak. De socialistische wereldrevolutie is een ganse periode die de strijd van het proletariaat en zijn bondgenoten voor het socialisme verbindt met een groot aantal democratische bewegingen, waaronder de nationale bevrijdingsbewegingen. Door aan te tonen dat het imperialisme de reactie overgans de lijn betekent, benadrukt Lenin het toemend belang van de strijd voor de democratie en onderstreept hij dat de arbeidersklasse en haar partij de strijd voor de democratie zouden moeten kunnen verenigen met de strijd voor de socialistische revolutie, en de eerste aan de tweede ondergeschikt maken.

Lenin hechtte veel belang aan de uitwerking van de theorie, het programma en de politiek van de kommunistische partij, in verband met het nationaliteitsvraagstuk. Aan de vooravond van de oorlog schreef hij *Kritische nota's over het nationaliteitsvraagstuk* en *Over het zelfbeschikkingsrecht van de naties*; tijdens de oorlog schreef hij de thesen *De socialistische revolutie en het zelfbeschikkingsrecht der naties* en *Bilan van een discussie over het zelfbeschikkingsrecht van de naties*. Hij verklaart hierin het belang van dit vraagstuk en toont tegelijk aan dat het ondergeschikt is aan de hogere belangen van het socialisme. Hij bewijst de noodzaak van een volledige gelijkheid in rechten voor alle naties en van het zelfbeschikkingsrecht voor alle onderdrukte, gekoloniseerde of afhankelijke

lijke volkeren, een recht dat reikt tot afscheiding en oprichting van een onafhankelijke staat. Verder geeft hij de principes van het internationalisme van de arbeidersbeweging en van de proletarische organisaties. Hij verklaart ook de taak die zich aan de werkers van alle nationaliteiten stelt, een taak die erin bestaat samen het tsarisme en het kapitalisme te bestrijden met als doel de sociale en nationale bevrijding, en een nauwe, vrijwillige band tussen alle volkeren. Hij stelt voor een eenheidsfront te vormen van het wereldproletariaat en de onderdrukte volkeren, tegen het imperialisme, de gemeenschappelijke vijand, en onderstreept de noodzaak van een energieke steun aan de vooruitstrevende, nationale bewegingen.

Lenin stond onverzoenlijk tegenover racisme en chauvinisme. Hij bekritiseerde hevig het burgerlijk nationalisme, de neiging om het ene land boven het andere te plaatsen door het voordelen toe te kennen de arbeiders van verschillende nationaliteiten te verdelen, de klassetegenstellingen te verdoezelen en de belangen van de internationale bevrijdingsbeweging op te offeren aan de verkeerd begrepen belangen van één of ander land. Lenin schreef : « Het burgerlijk nationalisme en het proletarisch internationalisme zijn twee ordewoorden die onverzoenlijk tegenover elkaar staan en die overeenkomen met de twee grote klassekampen van de kapitalistische wereld en die twee politieken (beter nog : twee wereldbeschouwingen) uitdrukken in het nationaliteitenvraagstuk ».

De eerste wereldoorlog bracht de volkeren onnoemelijk veel leed en dreef de antagonistische

tegenstellingen van het imperialisme ten top. In vele landen ontstond een revolutionaire situatie. En (zoals Lenin voorzien had) bleek Rusland de zwakke schakel in de imperialistische wereldketen. In februari 1917 brak ik Rusland een burgerlijke democratische revolutie uit. Zij wierp de tsaristische alleenheerschappij omver en werd het voorspel van de grote socialistische Oktoberrevolutie. Het inzicht van Lenin is verbazingwekkend. Nooit kende de wereldgeschiedenis zo'n voorbeeld van bevestiging door het leven, van de revolutionaire praktijk en teoretische voorspellingen.

GIDS VAN EEN REVOLUTIE DIE HET BEGIN IS VAN EEN NIEUWE WERELD

Zij die Lenin aan het werk zagen in periodes van sociale onrust, beweerden dat hij « geboren was voor de revolutie ». Inderdaad, Vladimir Ilitch schonk zijn leven aan de edele humanitaire opdracht de arbeiders te bevrijden van sociale en nationale onderdrukking. Om deze opdracht te volbrengen moest men eerst doorheen de sociale revolutie, die hij een grote, moeilijke en komplekse wetenschap noemde. Deze wetenschap kende hij echter door en door. Lenin leidde op bewonderenswaardige wijze de revolutionaire gevechten. Een bolsjevist van het eerste uur, V. Karpinski zei terecht over Lenin dat hij « zeer juist de krachtsverdeling tussen de klassen inzag, alsook de objectieven die zij nastreefden. Hij *voorzag* het verloop van de gebeurtenissen, stippelde foutloos de politiek en taktiek uit van de partij, had geen schrik om nieuwe ordewoorden te lanceren en deinsde er niet voor terug om zelfs te bepalen op welke dag de partij een beslissende aktie moest voeren ». Heel de geschiedenis van de grote socialistische Oktoberrevolutie bevestigt dit.

Zodra hij verneemt dat de burgerlijke democratische revolutie losgebarsten is in Rusland, ontleedt

Lenin ze onmiddellijk en bepaalt de taken van de partij en de arbeidersklasse. In *Brieven van ver* omschrijft hij de basis van de nieuwe politieke richting die de partij moet inslaan en de doelstellingen die moeten bereikt worden in de strijd voor de overwinning van de socialistische revolutie.

De februarirevolutie deed een ongewone situatie ontstaan : de dubbele macht. Geleerd door de ervaringen van 1905, vormden de massa's in de hoofdstad en andere steden Sovjets, die de revolutionaire democratische diktatuur uitdrukten van het proletariaat verbonden met de boeren. Tegelijkertijd vormden de burgerlijke partijen en de grootgrondbezitters een voorlopige regering, orgaan van de diktatuur van de burgerij. Door de revolutie namen tientallen miljoenen mensen deel aan het politieke leven. Zij vertegenwoordigden vooral de kleinburgerlijke lagen van de bevolking, die nog aarzelden tussen burgerij en arbeidersklasse. Dat verklaart voor een groot deel waarom in veel Sovjets, waaronder die van St. Petersburg, kleinburgerlijke partijen zaten, zoals de mensjewiki en de sociaal-revolutionairen, die niet geloofden in de overwinning van het socialisme in Rusland en niet wilden dat de revolutie verder ging en de bovenhand haalde. Onder hun invloed steunden de Sovjets de voorlopige regering door haar de macht over te dragen. Later traden ook leden van de mensjewistische en de sociaal-revolutionaire partijen toe tot de voorlopige regering. Meer nog, de sociaal-revolutionair A. Kerenski nam er de leiding van. Dat veranderde echter niets aan het burgerlijk karakter van de regering. Haar politiek was imperialistisch, tegen het volk gericht.

Hoe moest de partij van het proletariaat nu handelen in deze ingewikkelde omstandigheden ? Lenin gaf op deze vraag een wetenschappelijk antwoord en werkte een concreet plan uit voor de strijd tot overwinning van de socialistische revolutie.

Op 16 april 1917 beëindigt Lenin zijn gedwongen uitwijking en keert terug naar Rusland. In de hoofdstad wordt hij geestdriftig ontvangen door duizenden arbeiders en soldaten. In het station houdt Lenin een korte toespraak, die hij met de volgende woorden beëindigt : « Leve de socialistische revolutie ! ». Dit ordewoord verduidelijkte de perspectieven van de ontwikkeling van de revolutie. Dezelfde avond spreekt Lenin tot de partijmilitanten om zijn standpunt over de situatie uiteen te zetten. A. Andreïev die deze bijeenkomst bijwoonde, zegt hierover : « Het gaf een eigenaardig gevoel, moeilijk uit te drukken, Lenin, de stichter van onze partij, van dichtbij te zien. Vele keren hadden wij, klandestiene bolsjewiki, ervan gedroomd Lenin te zien en te horen. En nu werd deze droom eindelijk werkelijkheid. » Al wat Lenin zei maakte indruk en werd onthouden, want het was « nieuw, buitengewoon, recent, aangrijpend ... het was alsof wij vleugels gekregen hadden ».

De volgende morgen, op een vergadering van de bolsjewiki die deelgenomen hadden aan de conferentie van de russische Sovjet van arbeiders- en soldatenafgevaardigden, gaf Lenin een uiteenzetting over « de taken van het proletariaat in de huidige revolutie ». Op de gezamenlijke vergadering van bolsjewiki en mensjewiki in het Tauridenpaleis, herhaalde hij deze uiteenzetting. Op 7 april werden de tesissen van Lenin gepubliceerd in de *Prawda*.

Gekend in de geschiedenis als de *Apriltesissen*, zetten zij duidelijk en concreet het actieprogramma uiteen van de partijen van de arbeidersklasse en haar bondgenoten, in de strijd voor de verandering van de burgerlijke democratische revolutie in een socialistische revolutie. Men kon er onder andere in lezen : « Het originele van de huidige situatie in Rusland is de *overgang* van de eerste etappe van de revolutie, die de macht aan de burgerij gaf door gebrek aan bewustzijn en organisatie bij het proletariaat, naar de tweede etappe, die de macht moet geven aan het proletariaat en aan de arme boeren. »

De grote perspectieven en de nieuwe benadering van veel theoretische en praktische problemen, veroorzaakten debatten in de partij. L. Kamenev, A. Rykov, G. Piatakov en hun weinige aanhangers verzetten zich tegen de *Apriltesissen*, en beweerden dat Rusland niet rijp was voor de socialistische revolutie. De partij als geheel steunde echter de richting die Lenin aanduidde en schaarde zich rond het door hem voorgestelde platform. De strategie en de taktiek in de strijd voor de overwinning van de socialistische revolutie, verklaarde Lenin in de *Brieven over de taktiek*, in het artikel over de dubbele macht en in de brochure *De taken van het proletariaat in onze revolutie* (voorstel van platform voor de proletarische partij), alsook in de verslagen en tussenkomsten op de 7e conferentie van de R.S.D.A.P. in april.

Lenin ging er van uit dat men de burgerlijke revolutie in Rusland als voltooid mocht beschouwen, in de mate waarin de macht- en het probleem van de macht is het belangrijkste in een revolutie-

overgegaan was in handen van de burgerij. Het is wel zo dat de voornaamste problemen van de burgerlijke democratische revolutie niet opgelost waren : de grond bleef in handen van de grootgrondbezitters en de nationale onderdrukking was niet uitgeschakeld. De burgerlijke voorlopige regering was echter niet van plan deze problemen op te lossen. Deze vraagstukken konden maar opgelost worden door een socialistische revolutie die de diktatuur van het proletariaat zou instellen. Daarenboven kon enkel de socialistische revolutie het meest brandende probleem van dat ogenblik oplossen, namelijk het volk vrede brengen.

Lenin wist goed dat Rusland de materiële, sociale en politieke voorwaarden verenigde voor een overwinning van de socialistische revolutie. Op economisch vlak stond het land zeker achter bij de Westeuropese staten, maar niettemin was het een imperialistisch land. In de gekoncentreerde economie namen de kapitalistische monopolies en het staatsmonopolistisch kapitalisme steeds een belangrijker plaats in, vooral door de oorlog. Rusland had een sterk proletariaat met ervaring in de klassenstrijd en een kommunistische partij die hiervan de leiding nam. Het russisch proletariaat had een machtige bondgenoot : de miljoenen boeren.

In de Sovjets, het revolutionair werk van de arbeidersklasse, zag Lenin een politieke vorm van de diktatuur van het proletariaat. Deze konklusie die zeer belangrijk was voor de overwinning van de socialistische revolutie, liet toe de marxistische theorie over de proletarische staat uit te diepen, meer bepaald de politieke organisatie van de maatschappij tijdens de overgang van kapitalisme naar

kommunisme. Lenin lanceerde dan ook het orde-woord « Alle macht aan de Sovjets ! ».

Hij schreef hierover : « Dit betekent een radikale omwerking van gans het oude staatsapparaat, het bureaukratisch apparaat dat elk democratisch initiatief verstikte. Het betekent de opheffing en vervanging van dit apparaat door een nieuw, volks en echt democratisch apparaat namelijk dat van de Sovjets, de georganiseerde en gewapende meerderheid van het volk, de arbeiders, de soldaten en de boeren. Het betekent tenslotte ook de mogelijkheid voor de meerderheid van het volk om blijk te geven van onafhankelijkheid en zin voor initiatief, niet alleen voor de verkiezing van afgevaardigden, maar ook in het besturen van de staat en bij de toepassing van sociale hervormingen en wijzigingen. »

Lenin werkte een programma van radikale maatschappelijke hervormingen uit, het aktieprogramma van de toekomstige sovjetregering en verklaarde dat men onmiddellijk alle oorlogvoerende volkeren moest voorstellen een rechtvaardige, democratische vrede te tekenen. Hij bewees de noodzaak van de inbeslagname der gronden van de grootgrondbezitters en de nationalisatie van alle grond, van de banken en de sleutelindustriën, de instelling over heel het land van de arbeiderskontrole over produktie en verdeling, de opheffing van het nationale juk en de toekenning aan alle volkeren van het zelfbeschikkingsrecht, tenslotte ook de noodzaak van een vastberaden strijd tegen de kontrarevolutie van de grootgrondbezitters en de kapitalisten. Al deze eisen verwoordden de vitale belangen van de massa's en riepen hen op tot de strijd voor de

macht aan de Sovjets, de overgang naar het socialisme.

Het proletariaat en de arme boeren waren de motor van de socialistische revolutie, t.tz. de klassen die belang hadden bij het welslagen van de revolutie. Dit was de basis van de boljevistische strategie, die een bondgenootschap tussen de twee klassen voorzag, onder leiding van de arbeidersklasse. Lenin meende eveneens dat de revolutie een zo breed mogelijke volksbasis moest krijgen en dat de partij alle revolutionaire, democratische krachten rond het proletariaat moest verenigen, temeer daar de russische socialistische revolutie problemen moest oplossen die de democratische burgerlijke revolutie niet opgelost had. Lenin stelde als doel (trouwens schitterend bereikt door de bolsjevistische partij) de vereniging rond één doel, — de omverwerping van het imperialisme —, van alle stromingen in de revolutionaire beweging : de vredesbeweging, de beweging van de boeren voor het verkrijgen van grond en de bevrijdingsstrijd van de onderdrukte russische volkeren tegen het nationale juk.

In het kader van de dubbele macht, betekende het ordewoord « alle macht aan de Sovjets » niet de onmiddellijke omverwerping van de voorlopige regering en de gewapende opstand. Lenin verklaarde hoe de gewelddadige omverwerping van de voorlopige regering ook een strijd tegen de Sovjets was, vermits zij door de invloed van de mensjewiki en de sociaal-revolutionairen deze regering steunden. Er was echter een mogelijkheid om de macht op vreedzame wijze over te dragen

aan de Sovjets. Doordat zij de meerderheid van het volk groepeerden steunden zij op de wil en de macht van het gewapende volk. Indien de Sovjets hadden verklaard dat zij de macht volledig overnamen, zouden de kapitalisten en de grootgrondbezitters zich daar niet hebben kunnen tegen verzetten. Lenin schreef : « De *basis* van alles was het feit dat het volk gewapend was en niet onder druk van buitenuit stond. Daarom kon de revolutie zich vreedzaam ontwikkelen ». Eens de macht in handen van de Sovjets, veronderstelde deze weg volgens hem « een vreedzame strijd van alle partijen binnen de Sovjets..., een vreedzame machtsoverdracht van de ene partij naar de andere. » De bolsjewiki hoopten dat de volksmassa's door de ophelderings-kampagne van de partij en door hun eigen ervaringen, hun vertrouwen in mensjewiki en sociaal-revolutionairen zouden verliezen en de leiding van de staat zouden overdragen aan de kommunistische partij, die hun vitale belangen verdedigde.

Terwijl hij de partij orienteerde naar de vreedzame ontwikkeling van de revolutie, onderstreepte Lenin voortdurend dat de politieke situatie snel en grondig kon veranderen in het land. Men moest in dat geval overgaan naar de gewapende opstand. Trouwens, ook de vreedzame machtsovername veronderstelt een beslissende meerderheid van sociale krachten die voedoende sterk zijn om zonodig de macht van de Sovjets gewapenderhand te verdedigen. Daarom werkten de bolsjewiki aan de voorbereiding van de gewapende revolutionaire krachten, door de vorming van de Rode Garde met gewapende afdelingen van vrijwilligers, samengesteld uit voorhoede-arbeiders die in het leger propagan-

da maakten om de soldaten voor de revolutie te winnen.

De marxistische theorie en de revolutionaire praktijk van de internationale arbeidersbeweging werden verrijkt door de leninistische theorie over de vreedzame ontwikkeling van de revolutie en door haar konsekvent volgehouden toepassing door de partij. Dit bewijst ook dat de burgerlijke ideologen leugens verkochten toen zij beweerden dat Lenin en de bolsjewiki vurig verlangden dat een bloedige burgeroorlog zou losbarsten omdat zij enkel in de gewapende strijd de macht konden nemen. Lang voor de oktoberrevolutie, schreef Lenin in een artikel : « ... de arbeidersklasse zou liever op vreedzame wijze de macht overnemen ». Toen de vraag zich in 1917 in de praktijk stelde, beschouwde Lenin dit probleem als « uiterst belangrijk ». Hij onderstreepte dat de kommunisten moesten gebruik maken van deze « *uiterst zeldzame* historische kans » zonder te blijven staan bij de compromissen die men met andere partijen zou moeten sluiten om het socialisme te doen overwinnen. De bolsjewiki hadden de burgeroorlog willen vermijden. Lenin schreef : « enkel de onmiddellijke overdracht van alle macht aan de Sovjets zou een burgeroorlog onmogelijk maken in Rusland ».

Onder leiding van Lenin ontwikkelde de bolsjevistische partij een reusachtig politiek en organisatorisch werk onder de massa's. Lenin leidde de activiteit van het centraal komitee, was redakteur bij de *Prawda*, het centraal partijblad. In vier maanden (van april tot de gebeurtenissen van juli) schreef Lenin meer dan 170 artikelen, brochures, ontwierp resoluties voor de bolsjewistische konfe-

renties en voor het centraal komitee van de partij, en oproepen. Hij nam het woord op het eerste kongres van boerenafgevaardigden van Rusland, op het eerste kongres van de Sovjets van russische arbeiders- en soldatenafgevaardigden, in fabrieken en op meetings georganiseerd door soldaten. Een aanwezige bij de toespraak van Lenin in de Poutilovfabriek vertelde hierover : « Al wat wij in ons binnenste dachten, zonder het te kunnen uitdrukken tegenover zijn kameraden, kreeg hier vorm en werd gehoord ». De historische waarheid die Lenin duidelijk uiteenzette, zijn groot talent als spreker en schrijver, zijn ideeën als geniaal theoretisch denker en leider van de revolutie, dat alles door-drong de partijleden onweerstaanbaar en door hun tussenkomst ook de volksmassa's, die zo werden voorbereid op de stormloop tegen het russisch kapitalisme, waarvan de dagen geteld waren.

Elke dag van strijd bewees de juistheid van de leninistische weg die de bolsjevistische partij volgde, naar de revolutie toe. De politieke krisissen van april, juni en juli 1917 brachten daarvan het concreet bewijs. Zij werden gekenmerkt door het feit dat de ontevredenheid van de volksmassa's vorm kreeg in vreedzame betogingen tegen de regering. Deze akties betekenden « veel meer dan een betoging, maar minder dan een revolutie ». Door hun logische ontwikkeling leidden zij de massa's naar de revolutie door hen te vormen en te oefenen vanuit hun eigen ervaring.

Door de uitbarsting van juli veranderde plotseling het verloop van de revolutie. Alles begon op 3 juli in de hoofdstad met de gewone politieke betogingen van arbeiders en soldaten. De eis « alle macht

aan de Sovjets » klonk steeds krachtiger. De volgende morgen was er een reusachtige betoging met meer dan 500.000 mensen. De voorlopige regering had reaktionaire troepen samengetrokken in de hoofdstad en ging tot de aanval over. Zij liet vuren op deelnemers aan een vreedzame betoging. Er begon een periode van repressie tegen arbeiders, soldaten en boeren. Strafexpedities rukten uit. Woeste kommando's hielden razzia's in de lokalen van het centraal komitee en van het komitee van St.-Petersburg van de bolsjevistische partij, en op de redactie van de *Prawda*. Provokateurs verzonden een aanklacht tegen Lenin. Hij werd beschuldigd van « hoogverraad ». De voorlopige regering liet een aanhoudingsmandaat tegen hem uitvaardigen. Agenten van de regering zochten hem overal met de hoop tot een kortgeding over te gaan. Het centraal komitee besloot dat Lenin terug in de klandestiniteit moest. Vanaf 6 juli was dit zijn laatste illegale situatie voor de oktoberrevolutie. Zij duurde meer dan honderd dagen, een periode van voortdurende spanning.

Vladimir Ilitch moest de hoofdstad verlaten. Eerst woonde hij bij een revolutionair arbeider, N. Emeljanov te Razliv, een dorpje bij St. Petersburg. Het huis lag bij een groot meer. Op de binnenplaats stond een schuur met een zoldertje, dat maar toegankelijk was langs een smalle trap. Deze zolder koos Vladimir Ilitch als voorlopige verblijfplaats. Hij zat onder de hanebalken met een bed, een tafeltje en twee stoelen.

Weldra besloot men dat Lenin om veiligheidsredenen het meer moest oversteken. In de bossen aan de overzijde zag men vaak Finnen het gras

maaieren. Als maaier betrok Lenin een hut die vandaag wereldbekend is. Zij was gebouwd uit takken overdekt met hooi. Ernaast lagen zeisen en harken. Bij het vuur waren palen geplant, waaraan een be-rookte ketel hing. Vladimir Ilitch had zijn baard en snor weggeschoren en droeg werkmanskleren. Hij beschikte over « in regel zijnde » dokumenten op naam van Konstantin Petrovitch Ivanov uit de wapensmederij Sestroretsk. De plaats was afgezon-derd en verlaten. Men kwam er per boot, vier kilo-meter over het meer. Een bijna onzichtbaar pad leidde naar de hut. Om Lenin de kans te geven aan zijn boeken te werken, ontruimde men in het dichte struikgewas op enkele stappen van de hut een kleine ruimte, een soort natuurlijk paviljoen. Deze « groene werkkamer » omvatte twee boomstronken, de hoogste diende als tafel, de laagste als stoel. De gids van de revolutie bleef er heel de zomer van 1917 doorwerken. Partijleiders bezochten hem daar. N. Emelianov of zijn familieleden leidden hen naar dit verblijf, waar hoogst belangrijke vraagstukken over de werking van de partij in deze moeilijke periode van de revolutie besproken werden. Toen de herfst naderde zakte de temperatuur en werd het leven in het woud gevaarlijk. Daarom trok Lenin klandestien naar Finland. Zelfs daar bleef hij in kontakt met het centraal komitee van de partij. Op allerlei manieren bleef Lenin tot in de details geïnformeerd over de werking van de partij, over de plannen en de gedragingen van de reaktie en over de ontwikkeling van de revolutio-naire beweging.

Lenin schreef : « Dank zij de speciale bezorgd-heid van de regering Kerenski voor mijn persoon,

moest ik na de julidagen terug in de klandestiniteit. Het waren natuurlijk de arbeiders die ons verborgden... Mijn gedachten draaiden rond hun politiek gedrag, wogen hun rol af in het verloop van de gebeurtenissen en zochten uit welke situatie deze *kronkel* van de geschiedenis voortkwam en welke situatie zij nu schiep, in welke richting wij nu onze ordewoorden en ons partijapparaat moesten veranderen om ons aan te passen aan deze nieuwe situatie. »

Midden het revolutionair gewoel, toen de politieke verhoudingen zich nauwelijks aftekenden, had Lenin een verwonderlijk juiste beoordeling van de situatie en gaf aan de partij de opdrachten en de taktiek die zij in de nieuwe toestand moesten volgen. In zijn *tesissen De politieke situatie* die hij opstelde kort na de julidagen, trok de leider van de revolutie belangrijke principesbesluiten : de dubbele macht is overgegaan in een alleenheerschappij van de kontra-revolutionaire burgerij, de mensjewiki en de sociaal-revolutionairen zitten voor goed in het kontra-revolutionaire kamp en zijn op weg naar het verraad. Het ordewoord « alle macht aan de Sovjets » dat een vreedzame ontwikkeling van de revolutie veronderstelde, is voorbijgestreefd door de feiten en zou voorlopig moeten ingetrokken worden. Zonder de strijd voor de Sovjetrepubliek op te geven, moet de partij de massa's voorbereiden op de gewapende opstand. Daarbij moeten alle organisatiemiddelen, alle aktievormen, zowel legale als illegale, gebruikt worden. Na de *Tesissen* schrijft Lenin de brochure *Over de ordewoorden* en artikelen waaronder *Antwoord, Grondwettelijke illusie, Het begin van het bonapartisme*

en *De lessen van de revolutie*. Hij ontwikkelt hierin zijn besluiten.

Ook dit werd een schitterend voorbeeld van de methode die Lenin gebruikte om de complexe sociale verschijnselen te ontleden, om tot de kern van de gebeurtenissen door te dringen, om hun ontwikkeling scherp te stellen en de partij een juiste richting te geven, midden de revolutionaire woelingen. Samengevat is het belangrijkste besluit dat Lenin trekt het volgende : « De objektieve situatie is zo : ofwel de volledige overwinning van de militaire diktatuur, ofwel de overwinning van de gewapende arbeidersopstand. Deze overwinning is maar mogelijk als de opstand samengaat met een hevige ontevredenheid van de massa's over de regering en de burgerij, door de economische mislukkingen en het aanslepen van de oorlog...

De gewapende opstand kan geen ander doel hebben dan de machtsovername van het proletariaat ondersteund door de arme boeren, en met als oogmerk de toepassing van ons partijprogramma. »

Lenin wapende de partij met een actieplan voor deze nieuwe fase van de revolutie. Door hem bezielde vergadert het VIe kongres van de R.S.D.A.P. eind juli 1917. Het bepaalde als partijlijn de voorbereiding van de gewapende opstand. Dit kongres was de voorbereiding tot de grote socialistische Oktoberrevolutie.

Tijdens zijn klandestiniteit voor de Oktoberrevolutie, beëindigt Lenin zijn werk *Staat en revolutie* en schrijft hij de brochures *De dreigende ramp en de middelen om haar te bezweren* en *Zullen de bolsjewiki de macht behouden ?*, werken van enorm

teoretisch en praktisch revolutionair belang. Zij vormen een belangrijke bijdrage tot het wetenschappelijk kommunistische en leveren argumenten voor de politiek gevoerd door de partij in haar strijd voor de overwinning van de socialistische revolutie en voor de opbouw van de staat van de diktatuur van het proletariaat.

In zijn werken verdiept Lenin de ontleding van het imperialisme, brengt hij een aantal belangrijke thesen over het staatsmonopolistischkapitalisme naar voren, ontwikkelt hij de idee van een toenadering tussen de democratische en de socialistische taken van het proletariaat en zijn bondgenoten in het kader van het imperialisme, en verdedigt hij het strijdprogramma tegen het monopoliserend kapitaal, en de idee van een revolutionair democratisch regime waarin de arbeidersklasse het overwicht heeft en dat zou toelaten de maatschappij later socialistisch te hervormen. Sprekend over de noodzaak van een democratische regeling van het economisch leven door de staat in het belang van de massa's en met hun medewerking, en de nationalisatie van de grote monopolies, de banken en de sleutelindustriën, onderstreept Lenin dat dit geen gewone democratische, maar revolutionair democratische maatregelen zijn. Om ze uit te voeren heeft men een « revolutionaire diktatuur van de democratie » nodig, geleid door het revolutionaire proletariaat. Volgens Lenin zijn de vernoemde democratische maatregelen reeds stappen in de richting van het socialisme. Hij schreef hierover : « In de 20e eeuw kan men in de kapitalistische landen geen revolutionair demokraat zijn, indien men *vreest* naar het socialisme te gaan ». Het ob-

jektief verloop van de geschiedenis is zo dat men vanuit het staatsmonopolistischkapitalisme niet vooruit *kan* gaan dan in de richting van het socialisme. » Om een werkelijk revolutionaire democratie te zijn moeten de echte democraten zich « scharen rond het proletariaat en het steunen in zijn strijd, als enige echte revolutionaire klasse ».

Tegelijk onderstreepte Lenin dat grondige democratische hervormingen in een kapitalistisch regime nog geen overgang naar het socialisme betekenen. In een heftige polemiek met de sociaal-reformisten en de anarchisten, verdedigt Lenin de stellingen van Marx en Engels over de noodzaak om de socialistische revolutie door te voeren, de diktatuur van het proletariaat in te stellen en de burgerlijke staatsmachine af te breken.

Lenin geeft de arbeidersklasse welomschreven taken voor wanneer zij aan de macht is. Vanuit de stellingen van een opbouwend marxisme, onderzoekt Lenin de problemen van de overgangperiode tussen kapitalisme en socialisme, en de rol van de staat onder de diktatuur van het proletariaat. Hij ontleedt en ontwikkelt de marxistische tesis over socialisme en kommunisme, die de eerste en de hogere fase zijn van de economische en sociale ontwikkeling van het kommunisme.

Lenin maakt een algemeen bilan op van de ontwikkeling van de revolutie in Rusland en ontleedt de vormen en methodes van strijd. In zijn artikelen *Het vergelijk, Een kernvraag in de revolutie, De Russische revolutie en de burgeroorlog* en *De taken van de revolutie* ontwikkelt hij de tessen over de mogelijkheid van de ontwikkeling van de revolutie, en de voorwaarden hiervoor.

Half september 1917 werd het duidelijk dat de nieuwe kans op vreedzame ontwikkeling van de revolutie, die geboden werd tijdens de strijd van de massa's tegen de kontra-revolutionaire opstand van generaal Kornilov, niet meer bestond. Lenin stelde nu uitdrukkelijk het probleem van de konkrete voorbereiding van de gewapende opstand. Aan het centraal komitee en aan de komitees van St. Petersburg en Moskou schrijft hij zijn bekende brieven *De bolsjewiki moeten de macht nemen, Het marxisme en de opstand* en het boek *De crisis is rijp*. Bewust van zijn verantwoordelijkheid tegenover de partij en het volk, alsook tegenover de geschiedenis, door de beslissingen die hij trof, maakte Lenin een grondige ontleding van de verdeling en de krachtsverhoudingen tussen de klassen in Rusland en op wereldvlak. Hij trekt hieruit het besluit dat er in het land een crisis gerijpt is. Onder leiding van het heldhaftige russische proletariaat kwamen miljoenen arme boeren in opstand tegen de overheersing van het kapitaal. Het grootste deel van het leger vervoegt hun rangen. In de strijd tegen de burgerij en de grootgrondbezitters verenigen zich de werkersmassa's van alle russische volkeren rond het proletariaat.

Zo ontstond er een gunstige situatie voor een opstand, met als doel de omverwerping van de burgerij en het aan de macht brengen van de arbeidersklasse, van de Sovjets.

Lenin schreef : « Om te slagen moet de opstand niet steunen op een complot, niet op een partij, maar op een voorhoedeklasse. Dat is een eerste punt. De opstand moet steunen op de *revolutionaire geestdrift van het volk*. Dat is het tweede punt. Als

derde punt moet de opstand plaatsgrijpen op een *keerpunt* in de geschiedenis van de opkomende revolutie, op het ogenblik dat de aktiviteit van de voorhoede van het volk het sterkst is, dat de vijand en de *lauwe, onbesliste vrienden van de revolutie, vol tegenstellingen, het meeste aarzelen.*

Vertrekkend van de konkrete ontleding van de toestand in het land, besluit Lenin dat alle voorwaarden aanwezig zijn om het welslagen van de revolutie te verzekeren.

« Wij hebben aan onze zijde de meerderheid van de klasse die de voorhoede van de revolutie is, de voorhoede van het volk, in staat de massa's mee te sleuren.

Wij hebben de *meerderheid* van de bevolking achter ons...

Wij hebben het voordeel van een situatie waarin de partij zeker is van de te volgen weg terwijl *gans het imperialisme* en het blok van mensjewiki en sociaal-revolutionairen, door onvoorstelbare aarzelingen verdeeld wordt.

Onze overwinning *staat vast.* »

Volgens Lenin was het zeer belangrijk dat de bolsjewiki de meerderheid behaalden bij de verkiezingen voor de Sovjets, om de revolutie te doen overwinnen. Dat zou de partij toelaten het ordewoord « alle macht aan de Sovjets » terug aan de orde te stellen, zodat deze in september en oktober een roep werd tot gewapende opstand, tot instelling van de diktatuur van het proletariaat, verbonden met de niet-proletarische werkende lagen van de bevolking.

« De bolsjewiki *moeten* en kunnen de macht grijpen ». Wanneer Lenin voor de julidagen hevig

de oproepen tot gewapende opstand veroordeelde van de avonturiers en de linkse opportunisten, richt hij nu zijn kritiek tegen hen die de gewapende opstand en haar militaire en technische voorbereiding onderschatten, tegen hen die haar noodzaak en dringend karakter niet begrijpen.

Begin oktober 1917 keert Lenin in het geheim terug naar St. Petersburg, om er zelf de voorbereiding van de opstand te leiden. Hij vestigt zich bij M. Fofanova, een partijmilitante die woont in de arbeiderswijk van de hoofdstad. In de woning vergaderen in het geheim de partijleden. Lenin schrijft er een zeer belangrijk document, dat hij, gezien zijn klandestien verblijf, *Raadgevingen van een afwezige* noemt. Hij zet hierin de konkrete taken uiteen voor de organisatie, en de methodes die moeten gevolgd worden ter voorbereiding van de gewapende opstand die, volgens hem, « een speciaal soort politieke strijd is, onderworpen aan speciale wetten ». Lenin citeert de marxistische theorieën die van de opstand een kunst maken :

1. *Nooit spelen* met de opstand. Als men begint goed beseffen dat het is om er *tot het einde mee door te gaan*.

2. Ten allen prijze een *groot krachtsoverwicht* verzamelen op de beslissende plaats, op het beslissende ogenblik. Zoniet zal de vijand door zijn betere voorbereiding en organisatie de opstandelingen vernietigen.

3. Eens de opstand begonnen, moet men *vastbesloten* verder gaan en kost wat kost *aanvallen*. « De verdediging is de dood van de gewapende opstand ».

4. Men moet proberen bij verassing aan te vallen, het ogenblik aangrijpen dat de vijandelijke troepen nog verspreid zijn.

5. *Elke dag* moeten er op zijn minst kleine overwinningen behaald worden (voor een stad mag men zeggen elk uur), en men moet ten allen prijze het *moreel overwicht* bewaren.

Het plan van de opstand dat Lenin uitwerkte, hield rekening met de krachtsverdeling van de klassen over heel het land, maar vooral in de hoofdstad moest de beslissende slag geleverd worden, moest een beslissend sukses behaald worden. Het plan voorzag gezamenlijke acties van de arbeiders, de vloot en de troepen. Er werden aanvals- en bezettingsploegen uitgewerkt voor alle grote steunpunten : de centrales van telefoon en telegraaf, de stations, de bruggen over de Neva, de regeringsgebouwen, de scholen voor leerlingen-officiers en het hoofdkwartier.

Op 23 oktober geeft Lenin een uiteenzetting over de situatie van dat ogenblik op een klandestiene bijeenkomst van het bolsjewistische centraal comité. Op zijn voorstel wordt een resolutie aanvaard over de gewapende opstand. Het centraal comité stelt een politiek bureau samen, onder leiding van Lenin, om de opstand te organiseren. Op 29 oktober houdt het centraal comité een uitgebreide vergadering, waarop andere partijmilitanten aanwezig zijn. Lenin verdedigt er nogmaals de opstand, die met veel zorg moet voorbereid worden. Kamenev en Zinoviev spreken zich uit tegen de opstand. Omdat het centraal comité hen niet steunt, publiceert Kamenev een verklaring in een niet-bolsjewistische krant, in naam van Zinoviev en hemzelf. Daarin ver-

dedigen zij hun stelling en verspreiden de — geheime — beslissing van het centraal komitee over de opstand. Zodra hij dit verneemt schrijft Lenin zijn *Brief aan de leden van de bolsjewistische partij*, waarin hij dit verraad, deze kapitulatie, hevig veroordeelt, en voorstelt Kamenev en Zinoviev uit de partij te stoten.

Ook Trotsky neemt een volledig verkeerd standpunt in. Het is zeer belangrijk dat te vermelden, omdat de burgerlijke historici van hem een leider van de socialistische Oktoberrevolutie maken. Pas in juli 1917 werd Trotsky toegelaten tot de partij. Maar daarom nam hij echter geen bolsjewistische, leninistische houding aan. Verklaarde hij niet : « ... ik kan mezelf geen bolsjevist noemen ... men kan van ons de erkenning van het bolsjewisme niet eisen. » Reeds tijdens de oorlog nam Trotsky stelling tegen de leninistische theorie over het imperialisme en tegen het besluit van Lenin over de mogelijkheid van de overwinning van het socialisme vooreerst in één land. Na de februarirevolutie bleef Trotsky zijn « theorie over de permanente revolutie » verdedigen, een theorie die antimarxistisch en antileninistisch is. Zoals de mensjewiki meende hij dat de gunstige voorwaarden voor de overwinning van het socialisme in Rusland ontbraken. In verband met de opstand was Trotsky zeer ijverig in het trachten uitstellen hiervan tot aan het IIe kongres van de Sovjets. Lenin bewees het wispelturig en armzalig karakter van dit standpunt, toen hij schreef : « Als wij wachten tot het kongres van de Sovjets, laten wij onze kans voorbijgaan en *veroorzaken wij de nederlaag* van de revolutie. » Trotsky werd niet toegelaten in het

politiek bureau dat de opstand leidde of in het revolutionair militair centrum, gevormd door het bolsjewistische centraal komitee. Het revolutionair-militair centrum bestond uit A. Bousnov, F. Dzerjinski, I. Sverdlov, J. Stalin en M. Ouritski. Ook de beweringen dat Trotsky het revolutionair-militair komitee van de Sovjet van St. Petersburg zou voorgezeten hebben en de werkelijke leider van de opstand zou geweest zijn stemmen niet met de werkelijkheid overeen. De echte voorzitter van dit komitee was N. Podwojski. Te oordelen naar de documenten heeft Trotsky geen enkele bijzondere rol gespeeld in de opstand.

Lenin zelf leidde de activiteiten van het revolutionair-militaire centrum, van het revolutionair-militair komitee en van de militaire organisatie van het centraal komitee. Kroupskaïa vertelde later : « Gedurende die laatste maand had Lenin zich volledig gewijd aan de idee van een opstand. Hij dacht enkel nog daaraan en droeg zijn enthousiasme en zijn vertrouwen over op zijn kameraden. »

Eindelijk kwamen de beslissende dagen van de aanval. Overal waren er bolsjewiki : bij de arbeiders in de fabrieken, bij de soldaten in de kazernes, tussen de mariniers op de vlootschepen en op de vergaderingen van de boeren op het platteland. Zij gebruikten alle mogelijk methodes om de massa's te mobiliseren en te organiseren in de strijd voor macht aan de Sovjets. Als de voorlopige regering op 6 november (24 oktober — oude tijdrekening) de revolutie wilde neerslaan, wachtte haar een energiek antwoord. Zoals Lenin voorzien

had, ontwikkelde de toestand zich duizelingwekkend snel.

Verborgen tot op 6 november 's avonds, (nieuwe tijdrekening) schrijft Lenin een briefje naar de leden van het centraal komitee : « Ik schrijf deze regels op de 24e 's avonds. De situatie is nu zeer kritisch. Het is duidelijk dat een verder uitstel van de opstand de dood betekent. » Toen hij de beslissende aktie vroeg, hield Lenin rekening met de lessen, getrokken uit alle andere revoluties : tot in de kleinste details schatte hij de machtsverhoudingen in de klassenstrijd, die zijn hoogtepunt bereikt had. « Ik wil uit alle macht de kameraden ervan overtuigen dat alles vandaag afhangt van een klein detail, dat er problemen op de dagorde staan die niet opgelost worden door konferenties of kongressen (zelfs niet door het sovjetkongres), maar enkel door de volkeren, de massa, de gewapende massastrijd... Koste wat het kost, wij moeten deze avond, deze nacht, de leerlingen-officieren ontwapenen (na hen verslagen te hebben als zij weerstand bieden) en de regering aanhouden.

Wij kunnen niet wachten !! Wij lopen gevaar alles te verliezen !! » En verder : « De regering aarzelt. Wij moeten er ten allen prijze *komaf mee maken* !

De aktie uitstellen betekent de dood. »

In de loop van 6 november komen de revolutionaire krachten in beweging : de arbeiders, de soldaten en de mariniers van de Baltische vloot.

In enkele uren zijn zij heer en meester in de arbeiderswijken en controleren zij acht van de tien bruggen over de Neva. Voor de avond bezetten zij de centrale post en het telegraafkantoor van St. Petersburg. Het plan van Lenin werd werkelijkheid.

Laat in de avond komt hij, in gezelschap van de verbindingsagent Eino Rahja, aan te Smolny, het hoofdkwartier van de revolutie, en neemt er de leiding van de zegevierende opstand. G. Ordjonikidze, die actief deelnam aan de gebeurtenissen, schreef : « Lenin nam de organisatie van de oktoberopstand in handen, en leidde haar naar de eindzege ».

Elk uur won de opstand veld. In de loop van de nacht bezetten de revolutionaire krachten de stations, de telefooncentrale, de elektriciteitscentrale, de nationale bank en andere belangrijke punten in de stad. Kerenski vlucht naar het noorden. Beschermd door leerlingofficieren en kozakken bleef de regering in het Winterpaleis.

Op 7 november (25 oktober) om 10 uur 's morgens publiceert het revolutionair militair komitee een oproep, door Lenin opgesteld : « Aan de burgers van Rusland ! ».

Daarin kon men lezen :

« De voorlopige regering is afgezet. De staatsmacht is overgegaan in handen van het orgaan van de Sovjet der arbeiders- en soldatenafgevaardigden van Petrograd, het revolutionair militair komitee, dat het proletariaat en het garnizoen van Petrograd leidt.

De zaak waarvoor het volk gestreden heeft : onmiddellijk voorstel voor een democratische vrede, afschaffing van het eigendomsrecht van de gronden der grootgrondbezitters, arbeiderskontrolle op de produktie, oprichting van een regering van Sovjets; deze zaak is verzekerd.

Leve de revolutie van arbeiders, soldaten en boeren ! ».

Om 9 u 40 's avonds, geeft een kanonschot met losse patronen afgeschoten vanop de kruiser Aurora het sein voor de bestorming van het Winterpaleis. In de stad was het reeds nacht toen de detachementen van de revolutionaire krachten binnendrongen in het paleis. De strijd ging binnen verder. De leerling-officieren die de voorlopige regering ondersteunden boden heftig weerstand, het was niet gemakkelijk om dit koninklijk verblijf met meer dan duizend kamers en zalen, in te nemen. Het was 2 uur 's morgens toen de ministers van de voorlopige regering, na de inname van het paleis, aangehouden werden.

Ondertussen begon om 10 u 40 's avonds het IIe kongres van de Sovjets van arbeiders- en soldatenafgevaardigden van Rusland. Vertegenwoordigers van de Sovjets waren uit alle delen van het onmetelijke Rusland gekomen; 649 afgevaardigden, waaronder 390 bolsjewiki, waren aanwezig bij de openingszitting. Zij waren gemandateerd om de overdracht van alle macht aan de Sovjets te vragen. Dit was de eis van de volkeren van het revolutionaire Rusland. Het kongres vaardigde de overdracht van alle macht aan de Sovjets uit, en bekrachtigde also bij wet de overwinning van de gewapende strijd. De oproep zei : « Steunend op de wil van de overgrote meerderheid van de arbeiders, de soldaten en de boeren en steunend op de zegevierende opstand van de arbeiders en van het garnizoen van Petrograd, neemt het kongres de macht in handen.

De voorlopige regering is omvergeworpen. »

Op 8 november hoorde het kongres het verslag van Lenin over de vrede en aanvaardde het dekreet

dat hij opgesteld had en dat aan alle volkeren en regeringen van de oorlogsvoerende landen voorstelde een einde te stellen aan de oorlog door een rechtvaardige en democratische vrede. Door zijn allereerste wettelijke daad, hief het kongres de leninistische vlag van de strijd voor de vrede.

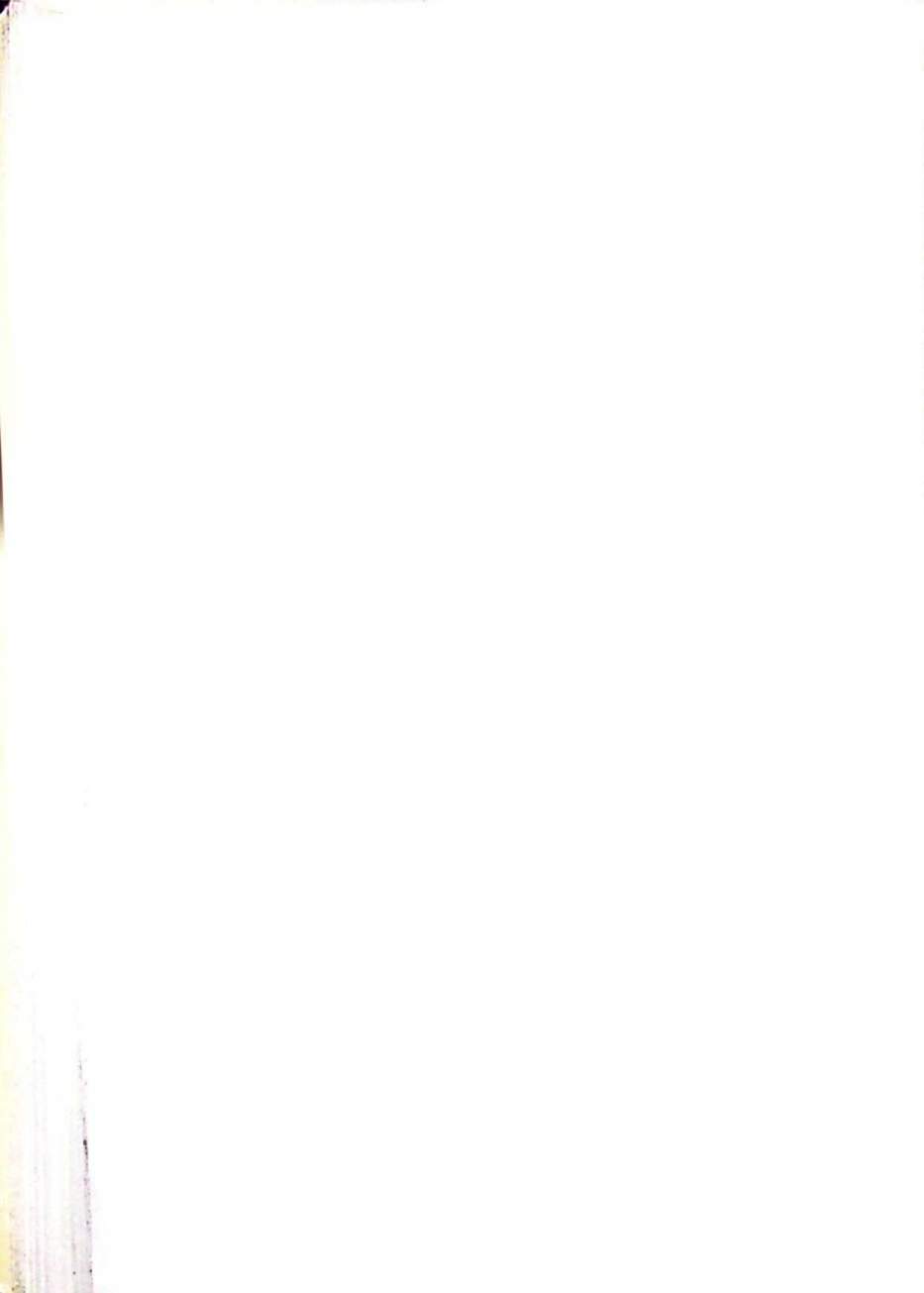
Vervolgens legde Lenin het dekreet over de grond aan het kongres voor onderzoek voor. Overeenkomstig dit dokument werden alle eigendommen van de grootgrondbezitters, alle grond die de familieleden van de vorst ontvangen hadden, alle gronden van de kloosters, met de levende en dode veestapel, alle gebouwen en bijgebouwen, overgedragen aan de kantonnale boerenkomitees en aan de Sovjets van boerenafgevaardigden van het distrikt. De boeren ontvingen op deze wijze meer dan 150 miljoen hectaren grond van de Sovjetmacht; zij waren bevrijd van de schulden die zij aan de Staat en aan de grootgrondbezitters moesten betalen.

Het Kongres van de Sovjets had zijn historische zending volbracht door de leninistische dekreten over de oorlog en over de grond te aanvaarden, door een Raad van Volkskommissarissen (Sovjet-regering) op te richten, die door Lenin werd voorgezeten, en door de verkiezing van het Uitvoerend centraal komitee van Rusland.

In navolging van Petrograd nam gans werkend Rusland onder leiding van de bolsjewiki deel aan de revolutie. De sovjetmacht begon haar triomfantelijke opmars.

De overwinning van de grote socialistische Oktoberrevolutie, waarvan Lenin de bezieler en de gids was, huldigde een nieuw tijdperk in van de wereld-

geschiedenis, dit van de overgang van het kapitalisme naar het socialisme en naar het kommunisme. Lenin was de gids en de bezieler van de eerste zegevierende socialistische revolutie. De grote Oktoberrevolutie was de overwinning van het leninisme.

GRONDLEGGER VAN HET SOCIALISME

Vanaf 7 november 1917 werd het Smolny instituut, de hoofdzetel van de revolutie, het verblijf van de Sovjetregering en van het centraal komitee van de partij die de macht overnam in het land. Lenin woonde en werkte er gedurende de eerste maanden van de Sovjetmacht.

Dag en nacht werd er gewerkt in Smolny. « Illich stond in het centrum van alle werk dat hij organiseerde » schreef Nadejda Kroupskaïa, de naaste vriendin, echtgenote en hulp van Lenin in haar memoires. « Het was niet maar alleen een intens werk; het was een werk dat al zijn krachten eiste, dat een uiterste spanning vroeg... Het was niet verwonderlijk dat hij niet kon inslapen toen hij, op een vergevorderd nachtelijk uur, zich terugtrok achter de afsluiting in onze kamer die wij te Smolny betrokken. Hij stond dan terug op om iemand op te bellen of om dringende bevelen door te geven. Als hij eindelijk dan toch indommelde, bleef hij in zijn slaap doorpraten over het werk... In Smolny werkte men niet alleen overdag, maar ook 's nachts. In het begin was alles daar gekoncentreerd. Daar werden de bijeenkomsten van de partij gehouden, daar zetelde de Raad van Volkskommissarissen, daar waren de lokalen van de

volkskommissariaten; vandaar vertrokken de telegrammen en de bevelen; ... mensen kwamen van overal naar Smolny toegestroomd... Men leverde er grote inspanningen; het was een bovenmenselijk werk. Dikwijls moest Ilitch zelf de voorbereidende werkzaamheden uitvoeren... De oude staatsmachine moest op alle niveaus gebroken worden ».

Afbreken wat oud en voorbijgestreefd was, maar vooral een nieuwe, socialistische maatschappij opbouwen, dat was de zin van de activiteit, van de strijd van de arbeidersklasse en zijn partij, de strijd van het sovjetvolk. Er moesten problemen opgelost worden die zich nog nooit voordien gesteld hadden in de geschiedenis van de mensheid. Alle vragen over de overgang naar het socialisme, die de marxistische theorie en het programma van de partij daarvoor op theoretisch vlak gesteld hadden als objectieven, moesten nu dagelijks opgelost worden temidden van het revolutionair gewoel. De opbouw van de nieuwe wereld begint tijdens de wereldoorlog, temidden van de ruïnes die deze achterliet; hij stuitte op hevige weerstand vanwege de uitbuitersklasse die zich door de revolutie van alle macht beroofd zag; klasse die terstond ter hulp gesnel werd door het almachtige imperialisme.

Vladimir Ilitch verenigde de kwaliteiten van een staatsman van een nieuw, proletarisch type. Hij gaf aan de regeringspolitiek een wetenschappelijke basis. En hij kende het leven van het volk, zijn wensen en verzuchtingen. Vol vertrouwen in de opbouwende kracht van de werkende massa's steunde Lenin op hen. Hij was nauw verbonden met de arbeiders en de boeren, die hem hun vol-

ledig vertrouwen schonken en hem onvoorwaardelijk steunden. De veelzijdigheid van Lenin, als leider van de partij die aan de macht is en als hoofd van de sovjetregering, valt sterk in het oog. Hij leidt de politieke, economische en kulturele opvoeding, de militaire zaken, de buitenlandse politiek, hij neemt actief deel aan allerlei kongressen, konferenties en bijeenkomsten; hij neemt dikwijls het woord in de fabrieken en bedrijven en begaf zich naar het platteland. Zoals altijd combineerde hij een enorme hoeveelheid praktisch werk aan het theoretische werk. De werken die Lenin schreef na de Oktoberrevolutie zijn een nieuwe etappe in de ontwikkeling van het marxistisch denken.

Lenin had misschien nooit zo intens gewerkt als in Smolny. In februari 1918 verklaart Lenin in een onderhoud met de korrespondent van het tweede dagblad Volkets Dagblad Politiken, dat hij zich bijzonder goed voelde, niettegenstaande het overrompelende werk dat hem bijna geen tijd liet om te slapen. En hij vertrouwde hem toe : « Ik heb slechts één droom, dat is, al was het slechts een half uurtje, te kunnen rusten ».

G. Petrovski, oud partijmilitant en volkskommissaris voor Binnenlandse zaken op dat ogenblik, zegt in zijn herinneringen : « Op zijn bijeenkomsten onderzocht de Raad van Volkskommissarissen alle brandende vraagstukken van dat ogenblik, alle dringende problemen van de opbouw van het socialisme en de organisatie van de Sovjetmacht op centraal en lokaal vlak. Dit organisme hield zich bezig met de problemen betreffende de afschaffing van alle burgerlijke instellingen. Men ontwierp er de eerste te nemen maatregelen op

het gebied van de socialistische produktie en de handel.

Lenin leerde ons in groep werken... Het was op dat ogenblik, de eerste en enige universiteit in de wereld, waar de volkskommissarissen de arbeiders- en boerenmacht leerden opbouwen. »

Onder leiding van Lenin stelden de kommunistische partij en de Sovjetregering een nieuw staatsapparaat in. Zij gingen over tot de inbeslagname van de domeinen der grootgrondbezitters en nationaliseerden alle grond, de banken, de grootindustrie, het vervoerwezen, stelden het monopolie in van de buitenlandse handel, schaften de nationale onderdrukking af en organiseerden de arbeiders- en boerenmilities en het Rode Leger. De massa's namen actief deel aan iedere etappe van de opbouw van de sovjetstaat, aan alle sociale en economische hervormingen.

Uit alle hoeken van Rusland kwamen arbeiders, soldaten en boeren, die door hun dorpen werden afgevaardigd naar Smolny om met Lenin een onderhoud te hebben. Zij kwamen hun gids uitleg en instructies vragen in verband met de houding die de Sovjets moesten aannemen, nu zij organismen van de macht in het land geworden waren. Zij wilden weten hoe de fabrieken en de bedrijven moesten beheerd worden of hoe de vroegere heerlijkheden die door het Dekreet over de grond terug aan de boeren waren overgedragen, nu eerlijk moesten verdeeld worden. Zij wilden weten of de oorlog vlug zou gedaan zijn en of de vrede die door het kongres van de Sovjets werd uitgeroepen, zou getekend worden. Er waren nog veel meer

vitale en dringende problemen. Zijn verschillende gesprekken met de afgevaardigden van het volk samenvattend, zei Lenin in één van zijn toespraken : « Ik zegde hen toen : gij hebt de macht, doe wat ge wilt, neem alles wat ge nodig hebt, wij zullen U ondersteunen; maar let echter op de produktie, zorg ervoor dat zij nuttig is. » En zij verlieten Smolny enthousiast en in de overtuiging dat de Oktoberrevolutie de bovenhand zou halen.

Vol vuur nam het volk initiatieven om zo goed mogelijk de scheppende kracht van de revolutie en het humanisme dat haar eigen was, te benutten. Zij waren echter verplicht om op deze weg bij elke stap een harde strijd te voeren tegen de klasse van uitbuiters en tegen hun partijen, die door de revolutie van hun macht beroofd waren. Kerenski, de leider van de afgezette voorlopige regering organiseerde de eerste aanval tegen de Sovjetmacht. Maar het leger dat hij aanzocht hem te steunen, weigerde dit. De rebellie werd in enkele dagen onderdrukt. De kontra-revolutie greep echter opnieuw naar de wapens. Op 1 januari van het jaar 1918 werd een aanslag gepleegd op Lenin, die er gelukkig op het nippertje aan ontsnapte. Alles werd door de vijand in het werk gesteld om de Sovjetmacht omver te werpen : sabotage, komplotten, afleidingsmaneuvers, terrorisme. Maar al deze akties van de binnen- en buitenlandse kontra-revolutie leden schipbreuk. De revolutie vervolgde triomfantelijk haar opmars in het land. Lenin schreef : « Wij overwonnen met een verassend gemak, omdat de tijd rijp was... Ons ordewoord « alle macht aan de Sovjets » waarvan de massa's de juistheid hadden kunnen toetsen aan de prak-

tijk door een lange historische ervaring, werd een deel van henzelf. »

De pogingen van de mensjewiki en de sociaal-revolutionairen om een « homogeen socialistische regering » te vormen waarin alle tegenstanders van de proletarische revolutie en van de diktatuur van de arbeidersklassen een beslissende rol hadden kunnen spelen, mislukten. Zij stelden dan alle hoop op de Grondwetgevende vergadering. De verkiezingen hiervoor hadden plaats in november, maar de lijsten waren door de voorlopige regering reeds voor de oktoberrevolutie opgemaakt. De samenstelling van deze vergadering weerspiegelde dan ook niet de nieuwe krachtsverhoudingen die ontstaan waren na de Oktoberrevolutie, noch de volkswil. Lenin meende dat het noodzakelijk was om haar samen te roepen teneinde haar te konfronteren met de eisen van het overwinnende volk. De kontra-revolutionaire meerderheid van de vergadering weigerde de beslissingen van het IIe kongres van de Sovjets te erkennen, evenals de dekreten van de Sovjetmacht. Het centraal uitvoerend komitee van de Sovjets van Rusland besloot dan, als hoogste orgaan dat door het kongres opgericht was, om de Grondwetgevende vergadering te ontbinden.

Het IIe kongres van de Sovjets (in januari 1918) bepaalde in zijn resoluties de organisatie van de nieuwe politieke macht en van haar apparaat. Het hoorde het verslag van Lenin over de activiteit van de Raad van Volkskommissarissen en het verslag van I. Sverdlov, voorzitter van het centraal uitvoerend komitee van Rusland. J. Stalin, volkskommissaris belast met het nationaliteitsvraag-

stuk, droeg een verslag voor over de federale organisatie en de nationale politiek. Het kongres aanvaardde de verklaring opgesteld door Lenin over « de rechten van het werkende en uitgebuite volk », die als basis zou dienen voor de sovjet grondwet. De verklaring maakte een syntese van de ondervindingen in de opbouw van de Sovjetstaat, en was de afkondiging en de waarborg van de rechten en vrijheden van het volk en van zijn verworvenheden. Rusland werd een socialistische republiek van de Sovjets van arbeiders, boeren en soldaten. Zij werd gebaseerd op het principe van de vrijwillig aanvaarde eenmaking van de naties, onder de vorm van een federatie van nationale Sovjetrepublieken. Alle macht was gekoncentreerd in handen van de Sovjets, zowel de centrale als de lokale macht. De historische zending van de Sovjetmacht bestond er in alle uitbuiting af te schaffen, alle uitbuiters genadeloos te bestraffen en de socialistische maatschappij op te bouwen. Toen Lenin het belang van dit kongres der Sovjets omschreef, benadrukte hij dat het « voor heel de wereld, voor de arbeiders van alle landen, de bakens van de toekomstige opbouw van het socialisme had geplaatst. »

Om de verworvenheden van de revolutie te beschermen tegen de akties van zijn talrijke vijanden, voerde de Sovjetmacht een energieke strijd voor de vrede. Het Dekreet over de vrede, leninistisch dekreet dat het humanisme van de socialistische revolutie uitdrukte, was haar eerste Staatswett.

Maar om de vrede te bekomen moesten zware problemen overwonnen worden. De imperialistische

landen antwoordden op de vreedzame voorstellen van de sovjetregering, met de openlijke voorbereiding van een interventie, met een anti-sovjet complot. Lenin schreef later in zijn « brief aan de Amerikaanse arbeiders » : « Het zijn juist de engelse, franse en Amerikaanse burgerij die ons voorstel verworpen hebben, zij hebben zelfs geweigerd met ons besprekingen te voeren met het oog op een algemene vrede ! Het zijn zij die de belangen van alle volkeren verraden hebben en die het imperialistische bloedbad hebben verlengd.

Het zijn zij die zich aan de voorbereidende besprekingen onttrokken hebben, teneinde Rusland terug in de imperialistische oorlog te betrekken, en bijgevolg hebben zij vrij spel gelaten aan de Duitse kapitalisten, die niet minder roofzuchtig zijn, en die aan Rusland de annexionistische vrede van Brest-Litovsk hebben opgedrongen ! ».

In de gegeven omstandigheden en rekening houdend met de wil van Rusland om een einde te stellen aan de oorlog om alzo rust te hebben om de Sovjetrepubliek te kunnen verstevigen, besloot de Sovjetrepubliek onderhandelingen aan te knopen met het oostenrijks-duits blok.

Het probleem van de vrede was aanleiding tot een bittere discussie in de schoot van het centraal komitee van de partij en van de regering. Trotsky en de groep « linkse kommunisten » onder leiding van Boukarin, verzetten zich tegen het vredesvoorstel van Lenin. Trotsky lanceerde een avonturistisch ordewoord « Noch oorlog, noch vrede ». Hij beweerde dat de Duitsers niet tot het offensief zouden overgaan. Hij stelde voor om de oorlog als beëindigd te beschouwen en het leger

te ontbinden, zonder de vrede te willen tekenen. Dit standpunt betekende het verlies van het land der Sovjets, want het opende de weg voor de Duitse troepen, leidde tot het voortzetten van de oorlog, terwijl Rusland nog geen tijd had gehad om een nieuw eigen leger op de been te brengen. Zoiets kon een catastrofe betekenen voor de Sovjetrepubliek. De « linkse kommunisten » wilden dat Sovjetrusland een « revolutionaire oorlog » zou ontketenen tegen de imperialisten, en beweerden dat dit de revolutie in Duitsland en in andere landen zou ontketenen. Lenin deed opmerken dat het verkeerdt zou zijn de taktiek van de Russische socialistische regering te funderen op pogingen om de kansen van een revolutie in Europa « binnen de zes maanden », en meer bepaald in Duitsland, te berekenen. En vermits dit niet mogelijk was, waren alle pogingen in die zin een gok.

Het standpunt van de « linkse kommunisten » en van Trotsky was niets anders dan het resultaat van hun gebrek aan vertrouwen in de overwinning van het socialisme in één land, meer bepaald in Rusland, indien de ontwikkeling van de wereldrevolutie zou vertraagd worden. Zij begrepen noch wilden de rol erkennen die gespeeld werd door de Sovjetrepubliek als basis van de revolutionaire wereldbeweging. De « linkse kommunisten » gingen zelfs zover te verklaren dat men desnoods moest riskeren de sovjetmacht te verliezen in het belang van de wereldrevolutie. Want de sovjetmacht, beweerden zij, werd dan een puur formele macht. Trotsky vroeg aan het land van het overwinnende proletariaat om de revolutie uit te dragen naar andere landen « op de punt van de bajo-

net ». In feite stelde hij het volgende alternatief voor : ofwel moest Sovjetrusland revolutionaire oorlog ontketenen tegen de kapitalistische wereld, ofwel moest het erkennen dat « de sovjetmacht een te zware last, is, dat wij te vroeg zijn en dat we terug in de klandestiniteit moeten onderduiken ».

Lenin bestempelde deze verklaring als « een vreemd en monsterachtig ding », omdat zij het bestaan van de sovjetmacht in de weegschaal wierp uit liefde voor de wereldrevolutie. Hij onderstreepte dat juist het behoud van de Sovjetrepubliek en haar versteviging op de beste wijze de wereldbeweging voor de bevrijding van de arbeiders zou ondersteunen. Wat de oproepen tot oorlog betrof, schreef Lenin over één van deze resoluties : « Misschien zijn onze schrijvers van mening dat de belangen van de internationale revolutie vereisen dat men haar stimuleert en dat alleen de oorlog deze stimulans zou kunnen betekenen, terwijl de vrede aan de massa's daarentegen de indruk zou geven dat men in zekere zin het imperialisme « rechtvaardigt » ? Zulke « theorie » zou flagrant in tegenstelling zijn met het marxisme, dat altijd ontkent heeft dat men revoluties kan « stimuleren » die zich ontwikkelen naar gelang de klassetegenstellingen die hieruit voortvloeien scherpere vormen aannemen. »

Lenin was van mening dat door zich tegen de vrede uit te spreken, de « linkse kommunisten » en Trotsky de partij in een gevaarlijk avontuur stortten en het bestaan van de socialistische sovjetrepubliek in gevaar brachten, die een vesting is

van de wereldbeweging voor de bevrijding van de werkers.

Op meesterlijke wijze en met doorslaggevende bewijzen, verklaarde Lenin in de vergaderingen van het centraal komitee en in de pers in welke mate de aanhangers van de « linkse » woordenkramerij onsamenhangende stellingen naar voren brachten die rampzalig waren voor de revolutie. Hij zei : « Wij moeten de oorlog verklaren aan de linkse woordenkramerij, dit is een absolute noodzaak, opdat men over ons nooit deze bittere waarheid zou kunnen zeggen : « De revolutionaire fraseologie over de revolutionaire oorlog heeft de ondergang van de revolutie veroorzaakt ». De principiële houding van Lenin, zijn prestige en zijn overredingskacht gaven de doorslag. De meerderheid van het centraal komitee ondersteunde hem. Op 3 maart 1918 werd de vrede met Duitsland getekend. Het VIIe kongres van de Russische kommunistische bolsjevistische partij (de partij noemde zich zo na het kongres dat de naamsverandering bekrachtigde) keurde de lijn goed die Lenin voorstelde. De vrede van Brest-Litovsk werd bekrachtigd door het IVe buitengewoon kongres van de Sovjets van Rusland.

In de strijd voor de vrede en de versteviging van de Sovjetrepubliek in de wereld, formuleerde Lenin de principes van de buitenlandse politiek van de socialistische staat. Deze politiek, zegde hij, moet gebaseerd zijn op de vooruitgang van de bevrijdingsbeweging van de werkers, waarvan de doeltreffende opbouw van het socialisme in de landen waar de proletarische revolutie heeft overwonnen, een beslissende faktor is.

Een fundamenteel principe van de socialistische buitenlandse politiek van de Sovjets is het behoud van de vrede, het vreedzaam naast elkaar bestaan van landen met verschillende sociale regimes, het « vreedzaam samenwonen » met andere volkeren, verklaarde Lenin in een interview met een buitenlands korrespondent. Een duurzame vrede schept de gunstige internationale voorwaarden voor de opbouw van een nieuwe samenleving in de socialistische landen, van de revolutionaire wereldbeveging. De strijd tegen onrechtvaardige oorlogen en het vermijden van nieuwe wereldoorlogen, met de menselijke offers en de vernielingen die zij met zich brengen, beantwoorden aan de vitale belangen van het overgrote deel van de mensheid. Lenin was van mening dat, zoang het socialistisch en kapitalistisch systeem zouden bestaan, vreedzame handelsbetrekkingen tussen de staten met verschillende sociale regimes, tussen Sovjetrusland en de kapitalistische staten, « de enige juiste uitweg waren voor de moeilijkheden, voor de chaos en het oorlogsgevaar ».

De leninistische tendens naar vreedzame samenleving van staten met verschillende sociale regimes sluit de strijd niet uit van het socialisme tegen het kapitalisme, veronderstelt de ontplooiing onder al zijn vormen van de klassesrijd der werkers in de kapitalistische landen, de ontwikkeling van de nationale bevrijdingsstrijd van de onderdrukte volkeren tegen het imperialisme, de ondersteuning van de revolutionaire wereldbeweving door de socialistische staat. Lenin stelde : « ... Het belang van de wereldrevolutie vereist dat de sovjetmacht, na de omverwerping van de burgerij in een

bepaald land, deze revolutie helpt maar een vorm van hulp kiest die in verhouding is met zijn krachten. »

Onder leiding van Lenin streed de Sovjetregering konsekvent voor de vrede en tegen een nieuwe wereldoorlog; zij deed wat ze kon om economische en diplomatieke betrekkingen uit te bouwen met andere landen. « De Socialistische federale republiek van Rusland wenst in vrede te leven met alle volkeren en al zijn krachten te wijden aan de binnenlandse opbouw... » kon men lezen in een resolutie, opgesteld door Lenin tijdens één der kongressen van de Sovjets. In een interview met een buitenlands korrespondent verklaarder Vladimir Ilitch : « Ik zie niets dat een socialistische staat zoals de onze ervan zou weerhouden om onbegrensde handelsbetrekkingen te onderhouden met kapitalistische landen ». Het sovjetvolk steunde eveneens zoveel mogelijk de revolutionaire bewegingen en de onderdrukte volkeren die streden tegen het imperialisme. Lenin hechtte een enorm belang aan de instelling en aan de uitbouw van vriendschapsbanden met de Oosterse landen die een onafhankelijke koers vaarden.

Op 11 maart 1918 verlieten de regering en het centraal komitee van de partij St. Petersburg en vestigden zich te Moskou, de nieuwe hoofdstad van de Sovjetrepubliek. Vladimir Ilitch en Nadedja Konstantinovna betrokken een klein appartement van vier kamers in het Kremlin, het gebouw waar ook de Raad van Volkskommissarissen zetelde. Maria Ilitchna Oulianova kwam bij hen inwonen. Het kleine vertrek dat Lenin betrok diende hem als werk- en slaapkamer. Als meubels had hij een ta-

fel voor het venster, en tegen de muur een ijzeren bed bedekt met een geruite reisdeken die zijn moeder, Maria Alexandrovna hem in 1910 geschonken had en die hem zeer dierbaar was. De kamers van Nadejda Konstantinovna en Maria Ilinitchna alsook de eetplaats waren zeer eenvoudig ingericht. Zo ook de werkkamer van Lenin in de Raad van Volkskommissarissen.

De werkkamer en het appartement van Vladimir Ilich bleven bewaard in hun oorspronkelijke staat. Vandaag zijn zij ingericht als museum. Hier enkele uittreksels uit het gulden boek, dat door honderden delegaties werd getekend bij hun bezoek.

« Alles ademt hier zijn eenvoud, zijn grote bescheidenheid en zijn onvermoeide arbeid voor het volk. Dat alles zal steeds een voorbeeld voor ons blijven » schreven de arbeiders van « Krasny proletari », een fabriek voor machines en gereedschappen uit Moskou.

« Als Deense vakbondsafgevaardigden zijn wij erkentelijk voor het bezoek aan dit museum, dat men voor ons organiseerde. Wij kwamen sterk onder de indruk van de eenvoud die gans het leven van deze grote staatsman kenmerkte ».

In de tekst van een delegatie uit Nepal kan men lezen : « Het historisch museum over deze grote man die door zijn bewonderenswaardige daden en zijn diepe filosofie zijn levensdevies « Eenvoudig leven, edel denken » waarmaakte, laat bij ons een diepe indruk na. Wij brengen hulde aan deze grote man die dit grote land gemaakt heeft : de Unie van Socialistische Sovjetrepublieken ».

Bij het opmaken van het bilan na enkele maanden sovjetmacht na de Oktoberrevolutie, schreef

Lenin : « Wij hebben de Sovjetrepubliek gesticht en verstevigd; een nieuw staatstype dat veel hoger staat en veel democratischer is dan de beste burgerlijke parlementaire republiek. Wij hebben de diktatuur van het proletariaat ingesteld met de steun van de arme boeren en hebben een uitgebreid geheel van sociale hervormingen aangevat. Bij miljoenen werkers van alle landen hebben wij het vertrouwen in hun eigen kracht opgewekt en de vlam van het enthousiasme ontstoken. »

Na de ondertekening van de vrede van Brest-Litovsk legde Lenin zich vooral toe op de uitwerking van een konkreet vernieuwingsprogramma voor Rusland op socialistische basis. In die dagen schreef hij : « Wij, de bolsjevistische partij, hebben Rusland overtuigd. Wij hebben Rusland *veroverd* op de rijken, op de uitbuiters, ten dienste van de armen, de werkers. Nu komt het er op aan het land te *besturen*. »

Besturen, opbouwen, scheppen, dat waren de essentiële taken die zich voor de partij en het sovjetvolk stelden. Met de energie die hem kenmerkte ondernam Lenin de studie en uitwerking van al deze problemen. In maart en april 1918 schreef Lenin *De onmiddellijke taken van de sovjetmacht*. In dit boek maakt hij het bilan van de ervaringen van de eerste socialistische hervormingen en bepaalt hij de perspektieven voor de opbouw van een nieuwe wereld. Als meest dringende taken in de opbouw van het socialisme stelt hij voor verder te gaan met de socialisatie van de produktiemiddelen, en de economische basis te scheppen voor de socialistische maatschappij, de volkstelling en de controle te organiseren, met een systeem van

planeconomie te starten, de socialistische wedijver te verhogen, de discipline in het werk te versterken, het initiatief en een scheppende houding tegenover het werk te ontwikkelen, voortdurend de produktiviteit te verhogen. « Houd uw rekeningen zorgvuldig en plichtsbewust bij, regel uw uitgaven op verstandige wijze, geef u niet over aan luiheid, steel niet en werk met discipline. De burgerij gebruikte deze regels om haar klasseheerschappij te verdoezelen, maar door een verstandig gebruik ervan door de revolutionaire proletariërs worden zij vandaag, na de omverwerping van de burgerij, de belangrijkste ordewoorden » schreef Lenin.

Het succes behaald door de socialistische revolutie, haar doordringen op het platteland, lokten een hevige reactie uit vanwege de koulakken, de grote dorpsburgerij, die de oorlog verklaarden aan de sovjetmacht. Lenin verklaarde dat de strijd voor het brood, voor de bevoorrading van de bevolking nu de strijd voor het socialisme geworden was.

In de Sovjetrepubliek werd de toestand met de dag ingewikkelder. Zowel op binnenlands als op buitenlands vlak. De oude wereld verzamelde al zijn krachten om op « kruistocht » te gaan tegen de Sovjetrepubliek. Volgens een bekentenis van Winston Churchill, toenmalig minister van oorlog in Groot-Brittannië, wilden men de « pasgeboren bolsjewiek in zijn wieg verstikken ». De gewapende verdediging van de overwinningen van de grote Oktoberrevolutie kwam nu op het voorplan.

Er vormde zich een machtig verbond van anti-sovjetkrachten. Het omvatte de binnenlandse kontra-revolutie, de witgardisten en de agressiekrach-

ten van de buitenlandse interventionisten, waaronder de legers van Groot-Brittannië, Duitsland, Italië, de Verenigde Staten van Amerika, Frankrijk en Japan. De interventionisten en de witgardisten bezetten grote gebieden in het noorden van het land, in het Verre Oosten, in Siberië, Centraal-Azië en in Transkaukasië. Zij vielen de Baltische staten binnen, Bjelorusland en Oekraïne. Tegelijkertijd woeden binnenlands kontrarevolutionaire muiterijen. De dodelijke dreiging van de oorlog hing over de jonge Sovjetrepubliek. De « profeten » die de komende val van de sovjetmacht voorspelden, waren niet te tellen. Maar deze sovjetmacht verzamelde zijn krachten, leverde verbeterde strijd en overwon haar talrijke vijanden, niettegenstaande de ongekende moeilijkheden. Deze titanenstrijd van het sovjetvolk tegen de interventiehorden en de witgardisten werd geleid door de kommunistische partij, met Lenin aan het hoofd.

Woedend, wilde de kontra-revolutie afrekenen met Lenin. Op 30 augustus 1918, na een meeting in een fabriek werd Lenin zwaar gewond door Kaplan, een sociaal-revolutionair terrorist. Deze moord-aanslag tegen de gids van de revolutie bracht het land in beroering. De partij, de arbeiders, de boeren, de soldaten van het Rode Leger, alle eerlijke burgers, volgden ontroerd en angstig de bulletijns over de gezondheidstoestand van Vladimir Illitch in de kranten. Ontelbare brieven en telegrammen van arbeiders kwamen toe op naam van Lenin. De werkers wensten hem hierin van ganser harte een spoedig herstel toe. Gelukkig overwon het sterke gestel van Lenin snel deze kwetsuur. Veertien dagen later was hij weer op post.

Het Kremlin, waar Lenin woonde en werkte, was het centrum vanwaar de bevelen vertrokken naar alle hoeken van het land en alle fronten, voor de mobilisatie van de krachten en de middelen om de vijand te verpletteren. Dit centrum stelde de strategische militaire plannen op en besliste over alle kwesties in verband met de strijdoperaties. In november 1918 werd de defensieraad van arbeiders en boeren opgericht onder leiding van Lenin. Hij koördineerde en leidde de militaire en burgerlijke diensten en administraties, van de top tot de basis, en verzekerde de eenheid tussen het front en de achterhoede. Vladimir Ilitch was geen militair in de enge betekenis van het woord. Maar hij had wel grondig de militaire techniek bestudeerd en kende buitengewoon goed de geschiedenis van de oorlogen. De militairen zelf waren getroffen door het gemak waarmee Lenin de moeilijkste problemen aanpakte, en meer in het bijzonder de militaire problemen. Lenin zelf werkte de principes uit van de organisatie van de gewapende krachten van de socialistische staat. Hij was de bezieler van de verdediging van de Sovjetstaat, de stuwende kracht en de organisator van de nederlaag der interventiehorden en der witgardisten.

Het Rode Leger ontwikkelde en versterkte zich zeer snel en werd een zegevierend, geregeld leger. Het vormde ervaren en onverschrokken strategen, zoals V. Blukher, K. Vorochilov, M. Toukhatchevski, M. Frounze en I. Iakir, die de interventie-legers en hun beschermelingen, de tsaristische generaals volledig verpletterden. De kommissarissen, de politieke militanten en de kommunisten streden zij aan zij met beroemde militaire leiders, en toonden

zo het voorbeeld aan de soldaten van het Rode Leger.

Volgens Lenin was het dank zij de leiding van de kommunistische partij dat de gewapende sovjet-macht zo sterk en onoverwinnelijk was.

De eerste grote overwinningen van het Rode Leger werden behaald in de tweede helft van het jaar 1918. Toen de vijand in september uit Simbirsk, de geboortestad van Lenin, verdreven werd, stuurden de soldaten Lenin — die herstelde van een opgelopen wonde — dit telegram : « Beste Vladimir Ilitch ! De bevrijding van uw geboortestad is het antwoord op uw eerste verwonding, het antwoord op de tweede zal Samara zijn ! ». Lenin antwoordde : « De inname van Simbirsk, mijn geboortestad, is het beste en meest heilzame geneesmiddel voor mijn verwondingen. Ik voel een buitengewone toename van mijn geestdrift en mijn krachten. Ik wens de soldaten van het Rode Leger geluk met hun overwinning en dank hen in naam van alle arbeiders voor hun opofferingen. » Ander goed nieuws volgde. Het Rode Leger zegevierde op de Wolga, in Oekraïne, in Bjelorusland en in de Baltische staten. Over deze suksessen zei Lenin « Wij hebben belangrijke overwinningen behaald. »

In het jaar 1919 werden nog grotere strijden geleverd voor de verdediging van de verworvenheden van de socialistische revolutie. In de loop van de strijd ontstonden zeer moeilijke situaties. Elke keer riep Lenin op om de vijand te verpletteren. En het Rode Leger behaalde nieuwe overwinningen op de legers van Koltchak in Siberië, op Denikin in het zuiden en op Youdenith voor St. Petersburg. Sprekend over deze overwinningen van het Rode Leger

verklaarde Lenin dat 1919 het jaar zou worden « van de inval van het Engels-Amerikaanse imperialisme en van onze overwinning op deze inval »... Het ogenblik naderde dat de witte garde volledig ineensloot en de interventionisten uit het sovjetland werden verdreven. Dit gebeurde voor het einde van het jaar 1920. De kontra-revolutie behield slechts enkele verzetshaarden, die weldra werden uitgeroeid.

De beslissingen van het VIIIe kongres van de K.P.(b)R. (maart 1919) over de versterking van het bondgenootschap tussen arbeiders en soldaten en de opbouw van het Rode Leger speelden een grote rol in de historische overwinningen van het sovjetvolk. Het kongres aanvaardde een nieuw partijprogramma over de opbouw van de socialistische samenleving. Het programma werd uitgewerkt door een kommissie die onder de leiding stond van Lenin.

Lenin besteedde veel tijd aan de studie van de theoretische vraagstukken, zelfs in de periode van verwoede strijd tegen de verenigde krachten van de binnenlandse kontra-revolutie en van het wereldimperialisme. In de herfst van 1918 schreef hij het boek *De proletarische revolutie en de renegaat Kautsky* en in 1919 de artikelen *Het grote initiatief* en *De economie en politiek tijdens de diktatuur van het proletariaat*. In juni 1920 verscheen *De kinderziekte van het kommunisme (het « gauchisme »)*. In dit uitstekend werk geeft Lenin een grondige analyse van de bolsjewistische ervaringen en verklaart de betekenis ervan voor de komunistische wereldbeweging. In zijn werken ontleedt Lenin de bijzonderheden en de vormen

van klassestrijd tijdens de overgang van het kapitalisme naar het kommunisme. Hij werkt in detail de theorie uit van de diktatuur van het proletariaat. De vernoemde werken van Lenin bevatten belangrijke stellingen over het verband tussen de eerste fase en de hogere fase van de kommunistische maatschappij, over de dialektiek van de overgang van socialisme naar kommunisme, over de materiële en technische basis van de nieuwe maatschappij en de middelen om deze op te bouwen, over het doorslaggevend belang van de economische overwinning van het socialisme op het kapitalisme en over het ontstaan van socialistische en kommunistische sociale verhoudingen.

De burgerlijke ideologen, de propagandisten van het antikommunisme en het antisovjetisme en de revisionisten van de marxistische theorie trachtten met alle mogelijke middelen de ideeën van Lenin over de diktatuur van het proletariaat te ontkrachten. Door de massa bang te maken voor de « gruwelen » van de socialistische revolutie, door de niet-proletarische werkers op te zetten tegen de arbeidersklasse, trachtten zij de diktatuur van het proletariaat voor te stellen als een bloedig en ondemocratisch regime. Wat allemaal grove leugens zijn...

De diktatuur van het proletariaat is de uitoefening van de politieke macht door de arbeidersklasse. Waarom noemde Lenin deze macht nu « diktatuur van het proletariaat » ? Waarom benadrukte hij de eis tot het instellen van de diktatuur van het proletariaat ? Waarom noemde hij de diktatuur van het proletariaat een onmisbare voorwaarde voor de overgang van kapitalisme naar so-

cialisme ? Omdat hij meende dat de diktatuur van het proletariaat noodzakelijk is, dit in tegenstelling tot de sociaal-reformisten en de revisionisten die, hoewel ze geneigd zijn om over de macht van de arbeidersklasse te redeneren, het revolutionair karakter van de arbeidersklasse niet willen erkennen, evenmin als de noodzaak om de kapitalisten te onteigenen of de weerstand van de omvergeworpen uitbuitersklasse te breken. Wij weten vandaag dat leiders van sociaal-demokratische partijen die beweren de arbeidersklasse te vertegenwoordigen, aan de macht zijn. Maar zij hebben geenszins de bedoeling om het gevestigde kapitalistische systeem aan te tasten.

Lenin verklaarde dat in iedere staat, in een samenleving met tegengestelde klassen, een diktatuur bestaat van de overheersende klasse, met andere woorden, de macht van die klasse die zich steunt op de gewapende macht; van de klasse die de politieke macht gebruikt om de economische grondslagen van haar overheersing te beschermen en om haar klassevijanden te onderdrukken. In feite is de diktatuur van de bourgeoisie de gewelddadige onderdrukking van de overgrote meerderheid van de bevolking, de werkers en is de diktatuur van het proletariaat daarentegen gericht tegen de uitbuiters, die de minderheid van de bevolking uitmaken.

De diktatuur van het proletariaat veronderstelt dat de leidende rol in de maatschappij zal uitgeoefend worden door de arbeidersklasse, die de meest revolutionaire en de best georganiseerde klasse is, die zijn eenheid vindt doorheen de voorwaarden van de grote industriële produktie zelf. Maar dit betekent geenszins dat de arbeidersklasse

legengesteld is aan de niet-proletarische lagen van de bevolking. Meer nog, Lenin bepaalde de diktatuur van het proletariaat als een « bijzondere vorm van bondgenootschap tussen het proletariaat, de voorhoede van de werkers, en de talrijke niet-proletarische groepen van werkers (kleinburgerij, kleine patroons, boeren, intellektuelen, enz...), of de meerderheid van deze groepen; bondgenootschap gericht tegen het kapitaal, en dat tot doel heeft : de volledige omverwerping van het kapitaal, de volledige verplettering van de weerstand en de pogingen van de bourgeoisie om haar macht terug te herstellen, de opbouw en de definitieve versteviging van het socialisme. » Lenin zegde dat het bondgenootschap van de arbeidersklasse met de boeren en de andere niet-proletarische lagen van de bevolking het hoogste principe is van de diktatuur van het proletariaat.

Net zomin als er geen diktatuur in het algemeen bestaat of mag bestaan, kan en mag er geen « zuivere democratie », geen democratie in het algemeen bestaan, verklaarde Lenin. Er bestaat een burgerlijke democratie die altijd, ook onder het kapitalisme, een vervalste en schijnheilige democratie zal blijven, een democratie voor de rijken en de uitbuiters. En er bestaat een proletarische democratie, een socialistische democratie. Eens aan de macht mag het proletariaat niet nalaten de democratie te beperken voor de uitbuitersklasse (in welke mate hangt af van de weerstand van de omvergeworpen uitbuiters). Men mag geen vrij spel laten aan de kontra-revolutionairen, de antisocialistische krachten die in overleg met het wereldimperialisme, de democratische rechten willen mis-

bruiken om het kapitalisme te herstellen. De diktatuur van het proletariaat geeft de democratie een ongekeerde ruimte voor de meerderheid van de bevolking, de werkers. In tegenstelling met de burgerlijke democratie, die zich beperkt tot het formeel afkondigen van de politieke rechten en vrijheden, verzekert de socialistische democratie de feitelijke uitoefening van sociale en politieke rechten door de arbeiders die bevrijd zijn van uitbuiting en geestelijke onderdrukking. Lenin schrijft : « De proletarische democratie is een miljoen keer meer democratisch dan gelijk welke burgerlijke democratische burgerlijke republiek ».

Eens aan de macht, moet de arbeidersklasse het verzet van de uitbuiters breken, het verzet van de kapitalisten, de grootgrondbezitters en hun handlangers. Lenin schrijft : « Wie dat niet begrijpt is geen revolutionair. Hij moet ontzet worden uit zijn taak als leider of raadgever van het proletariaat ». Herinneren wij eraan dat de graad van geweld, gebruikt door de arbeidersklasse, afhangt van de graad van verzet van de omvergeworpen uitbuiters. Na de Oktoberrevolutie werden de burgerlijke kranten zelfs niet verboden en was er geen sprake van terreur. De sovjetmacht heeft niet alleen veel ministers van de voorlopige regering vrijgelaten, maar zelfs generaal Krasnov, de leider van de opstand, nadat hij op zijn erewoord verklaard had de sovjetmacht niet meer te zullen bestrijden. (Krasnov aarzelde niet om zijn belofte te breken en de witte Donkozakken te leiden). Door de sabotage en de terreur van de bourgeoisie, werd de sovjetmacht echter gedwongen harde maatregelen te treffen. Lenin zelf zei dat de sovjetmacht zou afzien van

alle uitzonderingsmaatregelen zodra het verzet van de uitbuitersklasse vernietigd was. Hij verduidelijkte dat de taak van de proletarische macht eenvoudiger zal zijn in die landen waar de burgerij minder weerstand biedt; daar zal deze macht kunnen werken zonder het geweld dat de sovjetstaat opgedrongen werd door de imperialisten en de binnenlandse kontra-revolutie.

Het belangrijkste echter is dat dit geen fundamenteel en beslissend aspekt is van de diktatuur van het proletariaat. Lenin schreef : « Niet het geweld alleen, zelfs niet vooral het geweld, is de basis van de diktatuur van het proletariaat. Het steunt immers vooral op de organisatiegeest en de tucht van het proletariaat, voorhoede en enige leider van de werkers. Haar doel is de oprichting van het socialisme en de afschaffing van de verdeling van de maatschappij in klassen. Zij wil van alle leden van de gemeenschap werkers maken, een iedere basis voor de uitbuiting van de mens door de mens wegnemen. » Het belang van deze hoofdplicht van de economische organisatie en de kulturele opvoeding onder de diktatuur van de arbeidersklasse, komt meer en meer op de voorgrond naarmate de weerstand van de uitbuiters gebroken wordt. Dit belang neemt toe naarmate de opbouw van het socialisme vordert.

Een belangrijke bijdrage van Lenin aan het marxisme was de uitwerking van de idee van de leidende rol van de kommunistische partij in het stelsel van de diktatuur van het proletariaat, in de opbouw van het socialisme en het kommunisme. Lenin schreef : « Door de arbeiderspartij op te voeden, voedt het marxisme ook een voorhoede van

het proletariaat op die in staat zal zijn de macht te nemen en gans het volk naar het socialisme te leiden, die een nieuw regime kan leiden en organiseren, die de opvoeder, de gids en de leider kan zijn van alle werkers en uitgebuitenen voor de organisatie van hun sociaal leven, zonder de bourgeoisie en tegen de bourgeoisie ». Alleen de kommunistische partij is in staat de arbeidersklasse en de massa van werkers te verenigen, op te voeden en te organiseren. Zij alleen kan zich verzetten tegen de onvermijdelijke tradities en tegen de overblijfselen van een enge beroepsgeest, tegen de beroepsvooroordelen onder de werkers, tegen de bekrompenheid van verschillende diensten en organisaties. De kommunistische partij werkt een politieke lijn uit die de basis is van de inrichting van het sociale leven. Zij koördineert en oriënteert de activiteit van alle administratieve organismen, van alle sociale organisatie. »... De diktatuur van het proletariaat is niet mogelijk zonder de tussenkomst van de kommunistische partij » onderlijnt Lenin. Hij brengt vinnige kritiek uit op de leiders van de arbeidersklasse die, na de overwinning van de socialistische revolutie, de noodzaak van de diktatuur van het proletariaat ontkennen of die haar wel in woorden erkennen, maar niet in staat zijn haar toe te passen of er voldoende aandacht aan te schenken.

Merk op dat Lenin niet van mening was dat het eenpartijstelsel onmisbaar was voor de diktatuur van het proletariaat. In november 1917, kort na het IIe kongres van de Sovjets dat een nieuwe bolsjewistische regering aanstelde, schreef Lenin : « ... wij *aanvaarden altijd* om de macht te delen

met de minderheid van de Sovjets, op voorwaarde dat zij er zich eerlijk en loyaal toe verbinden zich te onderwerpen aan de meerderheid en het programma toe te passen dat door het geheel van het IIe Kongres van de Sovjets van Rusland aanvaard werd, en dat bestaat uit een geleidelijke, maar onverzettelijke en vastberaden vooruitgang naar het socialisme. » Dat maar één partij, de kommunistische partij, aan de macht bleef in de Sovjet-Unie na in de regering blok te hebben gevormd met de linkse sociaal-revolutionairen, wordt verklaard door het feit dat de kleinburgerlijke partijen der mensjewiki en sociaal-revolutionairen die verbonden bleven met de kontra-revolutionaire krachten, een volledige politieke nederlaag leden.

Lenin was van mening dat, zelfs al bestonden er verschillende politieke partijen, de diktatuur van het proletariaat veronderstelt dat de voornaamste rol, die van gids, gespeeld wordt door de kommunistische partij die op de meest juiste en volledige wijze de objektieven en de wil van de arbeidersklasse tot uitdrukking brengt en het beste de belangen van alle werkers verdedigt, die op de meest duidelijke wijze de wegen onderkent die moeten gevolgd worden om tot het socialisme te komen, die het meest konsekvent en meest toegewijd is wanneer het erom gaat de essentiële doelstellingen van het proletariaat en zijn bondgenoten te bereiken.

De predikers van het kapitalisme begrijpen van hun kant dat de macht van de arbeidersklasse die aan de macht komt, in de eerste plaats ligt in het feit dat zij door kommunisten geleid wordt. De ontwikkeling van de socialistische landen bewijst

dat de tegenstanders niet altijd noch onmiddellijk de strijd openlijk aangaan tegen het nieuwe regime. Zij trachten vooreerst altijd de leidinggevende rol van de kommunistische partij in het gedrang te brengen, zich te steunen op de opportunisten, om de kontra-revolutie op de één of andere wijze veld te doen winnen en de macht terug in handen te geven van één of meerdere groepen die naar buiten uit het meest de indruk geven de macht van de arbeidersklasse te erkennen, maar er op rekenen de macht van het kapitalisme te herstellen. Lenin riep op tot een heftig verzet tegen pogingen van deze aard.

De ontwikkeling in de socialistische landen bevestigt de ideeën van Lenin over de rol van de partij van de arbeidersklasse in de opbouw van het socialisme. Zij toont duidelijk de ware aard aan van de verschillende revisionistische opvattingen die de leidinggevende rol van de kommunisten ontkennen.

Lenin stelde dat de diktatuur van het proletariaat verschillende politieke vormen kan aannemen. Hij schrijft dat alle naties onvermijdelijk het socialisme zullen bereiken. Echter niet langs dezelfde weg. Elk zal zijn eigen vorm van democratie zoeken, en ook van de diktatuur van het proletariaat, en zijn ritme om het sociale leven om te vormen. De overgang van kapitalisme naar socialisme zal onvermijdelijk leiden tot een grote verscheidenheid van politieke uitdrukkingsvormen, maar, schreef Lenin, onvermijdelijk zullen zij allen van dezelfde aard zijn, te weten een diktatuur van het proletariaat. Lenin waarschuwde er ook voor de bijzondere kenmerken van de russische diktatuur van het

proletariaat niet te overdrijven. Hij wees daarbij op de beslissende invloed van de algemene wetten voor de overgang van kapitalisme naar socialisme. Lenin schreef in 1919 dat de diktatuur van het proletariaat zich in Rusland onderscheidde door zekere kenmerken die haar eigen zijn, maar dat deze geen betrekking hebben op het essentiële.

Op het front woedde de bittere strijd verder in alle hevigheid, maar Lenin werkte reeds actief aan het programma tot herstel van de door de wereldoorlog en de interventie-oorlogen vernielde nationale economie, aan het elektrificatieplan voor Rusland (GOELRO), aan een plan volgens hetwelk de eerste socialistische samenleving in de geschiedenis moest worden opgericht.

Deze taak, die zonder voorgaande was in de geschiedenis qua kompleksiteit en probleemstellingen, werd door de partij en het volk uitgevoerd dankzij titanische inspanningen in een vijandige atmosfeer van een kapitalistische omsingeling, ondanks de achteruitgang en de hongersnood die in het land heersten. Het Xe kongres van de K.P.(b)R., dat in maart 1921 werd bijgeëngeroepen, bepaalde de strategie voor de opbouw van het socialisme. De toepassing hiervan was verbonden met de overgang van het oorlogskommunisme naar de nieuwe economische politiek.

Het « oorlogskommunisme » was een gedwongen, uitzonderlijke politiek, te wijten aan de bijzonder moeilijke voorwaarden die het gevolg waren van de burgeroorlog de interventie van de imperialistische machten en de blokkade die door hen rond Rusland gelegd werd. Deze politiek had tot doel alle bronnen van de Sovjetrepubliek in te zetten :

de industrie, de bevoorrading, de grondstoffen, om te kunnen overwinnen. Eén van de essentiële maatregelen van deze politiek bestond in de opeisingen of heffingen op de voedselreserves van de boeren om het leger en de arbeiders te voeden. Na de oorlog werd deze politiek overbodig. Zij werd vervangen door een nieuwe economische politiek (NEP) waarvan de grondslagen werden gelegd in 1918 tijdens de korte periode van vrede die volgde op de overeenkomst van Brest-Litovsk.

Op voorstel van Lenin verving het Xe kongres de opeisingen door belastingen in natura. Door deze maatregelen zette men de boeren ertoe aan meer te produceren want nadat aan de Staat het aandeel in natura dat op voorhand werd vastgelegd, was geleverd, mochten zij de overschotten op de markt verkopen. Deze beslissing werd door de boeren met grote tevredenheid onthaald. In zijn verslagen voor het Xe et Xle kongres van de K.P.(b)R., zijn brochure *De belasting in natura* en in een reeks artikelen, geeft Lenin een wetenschappelijke verklaring voor de NEP als economische politiek tijdens het overgangsstadium van kapitalisme naar socialisme. Deze politiek had tot doel het bondgenootschap tussen de arbeidersklassen en de werkende boeren te versterken, de grondslagen te leggen voor de socialistische produktie, de ongelijksoortige structuur van de economie te vervangen door een duidelijke overheersing van de socialistische produktiewijze. De NEP, zei Lenin, laat ons politiek en economisch toe de grondslagen te leggen voor het socialisme. Door de theorie van de opbouw van de nieuwe samenleving te ontwikkelen, trekt Lenin de besluiten over

de noodzaak voor de proletarische staat om de
verbindingen waren-kapitaal te behouden en te
gebruiken, het werk van de bedrijven te organise-
ren op basis van de financiële autonomie, om voor
de arbeiders, boeren en intellectuelen het principe
te stellen van de materiële interesse voor de
resultaten van hun arbeid en de sociale produktie
te ontwikkelen, maar tegelijkertijd een toevlucht te
nemen tot morele stimulansen. De praktijk van de
socialistische opbouw heeft het belang bevestigd
van de verbinding tussen de gecentraliseerde en
geplande leiding van de economie door de socia-
listische staat, met een brede deelname van de
massa's aan het beheer van de economie, en het
toekennen van macht en initiatiefrecht aan de
plaatselijke organen en de bedrijven.

Gebruik makend van de bruuske overgang van
oorlog naar vrede, hervatten Trotsky, Boukharine
en andere opposanten hun aanvallen tegen de
leeninistische oriëntatie in de opbouw van het so-
cialisme. Een hevige strijd brak los rond de rol
van de vakbonden in de sovjet-maatschappij. Noch-
taans ging het in werkelijkheid om de methodes die
de partij moest gebruiken om de massa's te leiden
tijdens de socialistische opbouw. Trotsky lanceerde
een programma van « verstaatsing van de vakbon-
den », en het inbrengen van militaire methodes van
leidinggeven in de vrijwillige arbeidersorganisaties.
Deze lijn had als resultaat gehad dat het proleta-
riaat misnoegd zou zijn over de politiek van de
partij en had de diktatuur van de arbeidersklasse
in gevaar kunnen brengen. Daarom verklaarde
Lenin, toen hij een oordeel over dit platform for-
muleerde, dat het op teoretisch vlak verkeerd was

en op politiek vlak onvoorzichtig en schadelijk. Hoewel Boukharine ogenschijnlijk een tussenpositie innam, steunde hij in feite Trotsky. De groep van de zogenaamde « arbeidersoppositie » (A. Chliapnikov, A. Kollontaï, enz...) die de anarcho-sindikalistische afwijking in de partij vertegenwoordigde, eiste de overdracht van de economische leiding aan een « kongres van russische producenten », wat neerkwam op een afschaffing van de staat van diktatuur van het proletariaat. Deze en andere anti-partijgroepen ondermijnden de eenheid van de partij en lokten een crisis uit. Het Xe kongres van de K.P.(b)R., na het bilan van de diskussie te hebben opgemaakt, aanvaardde de resolutie « Over de eenheid van de partij » die door Lenin werd opgesteld en die aantoonde hoe schadelijk de frakties zijn en waarom zij absoluut niet aanvaard kunnen worden. Deze resolutie speelde een uitzonderlijke rol bij de versteviging van de eenheid van de partij.

Lenin schonk in die periode veel aandacht aan de mogelijkheden om aan de nationale economie nieuwe impulsen te geven. Op zijn initiatief werd in 1921 een centrum voor de planning opgericht, de Staatskommissie voor de planning (Gosplan). En het was Vladimir Ilitch zelf die de taken van het Gosplan vastlegde en die de activiteiten ervan leidde. Het reglement voor het Gosplan, dat door de regering werd aanvaard, bepaalde dat het voornaamste objektief van deze organisatie erin bestond om « één enkel economisch plan uit te werken voor het ganse land, alsook de middelen en de modaliteiten om dit in praktijk te brengen ». Lenin besteedde een bijzondere aandacht aan de herop-

leving en de ontwikkeling van de industrie. Hij boog zich over de toestand die in ieder van de verschillende industrietakken bestond, interesseerde zich voor de activiteiten van de grote bedrijven, onderhield zich met de beheerders en de arbeiders. Hij hield zich alle dagen bezig met de problemen van de landbouw, met de uitbreiding van de teeltgronden en de verhoging van het rendement. De ontwikkeling van de handel en de oprichting van een stabiel muntstelsel werden door hem als belangrijke objectieven gesteld. Hij schonk ook veel aandacht aan de ontwikkeling van wetenschap en techniek. Hij verleende aandacht aan de noden van de wetenschappelijke instellingen; hij had veel eerbied voor de geleerden die hun kennis ten dienste stelden van het sovjetvolk en hij verleende hen zijn steun. Lenin onderstreepte meermaals dat de socialistische economie zich moest baseren op de wetenschappelijke veroveringen, op de nieuwste technische middelen.

Lenin was de eerste die het probleem van de houding die de arbeidersklasse moest aannemen tegenover de burgerlijke intellectuelen behandelde en hij vestigde er de aandacht op dat het noodzakelijk is hen in brede mate te laten deelnemen aan de socialistische opbouw. Tegelijkertijd onderlijnde hij de taak om intellectuelen te vormen die uit het volk kwamen.

Tijdens de overgang van het kapitalisme naar het socialisme ontstaat er een stroomversnelling in de geestelijke vooruitgang, wat Lenin een « kulturele revolutie » noemde. Volgens de bepaling van Lenin is deze kulturele revolutie « een ganse periode van kulturele ontwikkeling van de volks-

massa ». Het is de volledige alfabetisatie, de ontwikkeling van wetenschap, literatuur en kunst, de ommekeer in het bewustzijn, de ideologie en de mentaliteit van de werkers en hun kennismaking met de politiek, de wetenschap en de esthetische waarden. Lenin verzette zich tegen een nihilistische houding ten overstaan van de kulturele erfenis; hij was van mening dat de socialistische cultuur een natuurlijke ontwikkeling moest zijn van alle intellectuele rijkdommen, van alle reserves van kennis die door de mens werden verworven. De leninistische ideeën staan dan ook zeer ver van de maoïstische slogans over de « grote proletarische kulturele revolutie ». Deze zijn een dekmantel voor het verwerpen van de kulturele erfenis op het gebied van kunst en letteren. Zij zijn in feite de aanleiding voor het scheppen van een kazerne-socialisme en een diktatuur van bureaurokraten en militairen, die sankties treffen tegen de internationalistische, marxistisch-leninistische kaders.

Lenin gaf eveneens een grote plaats aan de ontwikkeling van de sociale wetenschappen, aan het ideologisch werk van de kommunistische partij, aan het systeem van de kommunistische opvoeding van de werkers, aan de strijd tegen de burgerlijke ideologie.

« Onze taak bestaat er in niet alleen op militair en politiek vlak de weerstand van de kapitalisten te breken, maar eveneens op ideologisch vlak, waar de weerstand het diepste en het machtigste is » zegde Lenin.

Geleid door de kommunistische partij bracht het sovjetvolk de taak tot heropleving van de nationale economie tot een goed einde. Ieder jaar bracht

nieuwe verwezenlijkingen. Na enkele jaren stond de economie terug op het niveau van voor de oorlog, althans in de sleutelsektoren. De internationale toestand van de sovjetrepubliek verbeterde. Stilaan ontwikkelden zich normale handelsrelaties met de kapitalistische landen. Eindelijk werd de Sovjet-Unie erkend door de kapitalistische landen. De werkers van de Sovjet-Unie vierden de vijfde verjaardag van de Oktoberrevolutie.

De gezondheid van Vladimir Ilitch werd echter ondermijnd door zijn intense arbeid, zijn oververmoeidheid, de gevolgen van zijn zware verwonding. In mei 1922 werd hij zwaar ziek : aderverkalking in de hersenen. In het begin van oktober hernam hij zijn functies en werkte in feite even hard als vroeger. In de nota van een sekretaris over de activiteiten van Lenin, tijdens de periode van 2 oktober tot 16 december 1922 kan men lezen : hij schreef 224 zakenbrieven en nota's, ontving 171 personen (125 recepties), leidde 32 vergaderingen en konferenties van de raad van volkskommissarissen, van de raad voor arbeid en defensie, van het politiek bureau en van zijn commissies.

Het voornaamste probleem van dat ogenblik was de stichting van de Unie van Socialistische Sovjetrepublieken. Lenin had steeds veel aandacht geschonken aan de opbouw van de staat en aan het nationaliteitenprobleem, alsook aan de problemen van socialistische hervormingen in de oude, niet-russische provincies. In het land der Sovjets, met zijn vele nationaliteiten, was de toekomst van het socialisme voor een groot deel afhankelijk van de oplossing van deze problemen. Het was Lenin die de nationaliteitenpolitiek van de kommunistische

partij in het kader van de diktatuur van het proletariaat, uitwerkte en haar toepassing leidde.

Vladimir Ilitch gaf altijd blijk van een grote interesse voor de volkeren van alle sovjetrepublieken. Steeds had hij de politieke, economische en culturele opbouw voor ogen van Oekraïne, Bjelorusland, Turkmenië, Georgië, Azerbaïdjan, Armenië, Kazachstan, Daghestan, Bachkirië, Tartarië, Karelië, Lakoutië en de andere republieken en gewesten. Uit de dokumenten en de getuigenissen van de vertegenwoordigers van de vele volkeren die Lenin ontmoetten, en uit de nota's van die besprekingen, blijkt hoeveel begrip hij had voor hun noden en voor het moeilijke probleem van het nationaal gevoel; hij hielp zoveel mogelijk de volkeren, die vroeger onderdrukt werden, bij de opbouw van hun nieuw leven.

In zijn brief *Aan de kommunistische kameraden van Azerbajdzjan, Georgië, Armenië, Daghestan en Noord-Kaukasië* trekt Lenin de aandacht van de partijorganisaties uit deze streken op hun voornaamste opdracht : de versterking van de sovjetmacht, die de overgang naar het socialisme moet mogelijk maken. Volgens hem moesten de Kaukasische kommunisten voor het volbrengen van deze taak de bijzondere toestand van hun republiek volledig begrijpen. Gezien het verschil met de R.S.F.S.R., mochten zij van de tactiek van hun partijorganisatie geen kopie maken van deze in centraal Rusland, omdat deze streek economisch en cultureel meer ontwikkeld was. Zij mochten de tactiek slechts uitwerken na rijp beraad, en in functie van de konkrete toestand. De nationale gewesten, schreef Vladimir Ilitch, waren nog veel

meer agrarisch dan Rusland. Daarom moest de opbouw van het socialisme er voorzichtig aangepakt worden en moest men blijk geven van soepelheid en een verzoenende houding aannemen tegenover de kleinburgerij, de intellectuelen, maar vooral de boeren.

Lenin stelde als taak een echte gelijkheid te scheppen tussen deze volkeren die vroeger onderdrukt werden en een achterstand kenden en de ontwikkelde naties. De belangloze, broederlijke hulp van de werkersmassa's uit Sovjet-Rusland, van de russische arbeidersklasse en volkeren, speelde daarbij een belangrijke rol. Omvangrijke middelen werden ter beschikking gesteld voor de ontwikkeling van deze gebieden. De grote industriële centra uit Rusland zonden materiële hulp en gespecialiseerde arbeiders en intellectuelen naar deze streken.

Lenin's grote verdienste was de omschrijving van de principes waarop de verhoudingen tussen de sovjet-republieken moesten steunen. Zijn thesen over dit probleem die hij uitdrukte in zijn *Brief aan de arbeiders en de landbouwers van Oekraïne ter gelegenheid van de overwinningen behaald op Denikin* hebben een uitzonderlijk theoretisch en praktisch belang.

Vladimir Ilitch benadrukte dat voor Sovjetrusland het zelfbeschikkingsrecht van de volkeren die op weg zijn naar het socialisme, niet in twijfel kan worden getrokken. De werkende massa's, de congressen van de Sovjets moeten beslissingen treffen over de opbouw van de staat en over de nationaliteiten, over de vormen van samenwerking tussen de sovjetrepublieken. Om op de enig juiste

wijze dit probleem op te lossen, in het belang van de arbeiders en boeren, en om de overwinning van het socialisme te verzekeren, is het nodig :

Ten eerste : een eenvormigheid te bekomen in de stellingen van de kommunisten van de verschillende naties over de essentiële problemen zoals de erkenning van de noodzaak van de diktatuur van het proletariaat, de leidende rol van de arbeidersklasse tegenover de boeren en de andere niet-proletarische lagen van de werkers, de enge samenwerking in de strijd tegen de binnenlandse kontra-revolutie en tegen het internationale imperialisme, de vastbesloten toepassing van deze politiek in de praktijk.

Ten tweede : hoe concreet men ook beslist over de problemen van de opbouw van de staat en de nationaliteitenproblemen; de arbeiders en de boeren van alle naties en alle nationaliteiten die de weg naar het socialisme hebben ingeslagen, moeten in ieder geval een nauw bondgenootschap sluiten op militair en economisch vlak, zonder hetwelk de imperialisten ons zullen vernietigen en één voor één verstikken. Wie deze eenheid, dit bondgenootschap aanvalt, helpt de kapitalisten en het internationaal imperialisme.

Ten derde, onderlijnt Vladimir Ilitch : « Willen wij een *vrijwillig aangegaan bondgenootschap* tussen de naties, een bondgenootschap dat geen enkel geweld aanvaardt dat uitgeoefend wordt door een natie op een andere, een bondgenootschap gebaseerd op een absoluut vertrouwen, op een klare kijk op de broederlijke eenheid, op een vrijwillige overeenkomst. Dit bondgenootschap kan niet zomaar ontstaan : het moet opgebouwd wor-

den door een geduldige en omzichtige arbeid om de zaken niet te schaden, om het wantrouwen niet op te wekken, dat doorheen de eeuwenlange onderdrukking door de grootgrondbezitters en de kapitalisten, door de haatverwekkende verdelingen en herverdelingen werd gevoed, en om dit wantrouwen te doen verdwijnen.

Onder leiding van Lenin vormde en versterkte de partij geleidelijk, « met geduld en overleg » dit vrije verbond van naties, dat zijn uitdrukking vond in de Unie van Socialistische Sovjetrepublieken.

Lenin had gelijk toen hij voorzag dat door het zelfbeschikkingsrecht van de naties en de hulp van het proletariaat uit de meest ontwikkelde landen, de werkers van de kleine, eertijds verdrukte naties zouden streven naar een unie met de grote socialistische naties. Alle Sovjetrepublieken die opgericht werden tijdens de revolutie, streefden ernaar een federatieve eenheid te bereiken. De leninistische ideeën toonden hen de weg.

Lenin beschouwde de federatie als de meest rationele vorm van eenheid voor landen met verschillende volkeren en naties, tijdens de overgang van kapitalisme naar kommunisme. Toen hij een overzicht opmaakte van de nationale en politieke opvoeding, ter gelegenheid van het tweede partijprogramma, schreef Lenin in het eerste ontwerp van tésissen over de nationale en koloniale problemen voor het IIe Kongres van de Kommunistische Internationale, dat de federatie de overgangsvorm is naar een volledige eenheid van alle werkers van de verschillende naties. Lenin onderlijnde dat de sovjetrepublieken moesten streven naar een federale eenheid op politiek, militair en

ekonomisch vlak. Deze eenheid moet steeds hechter worden, wat een noodzaak is voor haar voortbestaan; voor het herstel en de ontwikkeling van de produktiekrachten, voor de verzekering van het welzijn van de arbeiders en voor de uitbouw van een nationale planekonomie.

In zijn werken en toespraken gaat Lenin verder in op de principes van de federatie van socialistische sovjetrepublieken en toont het verschil aan met de multinationale politieke systemen in de kapitalistische landen. De aard en de basis van de sovjet-federatie omvatten : de sovjetmacht, macht van de arbeidersklasse en van de andere werkers; de socialistische democratie; het gemeenschappelijk bezit van de produktiemiddelen; het ontbreken van uitbuitersklassen; de socialistische ideologie en de internationalistische ideeën; de leidende rol van de kommunistische partij onder de diktatuur van het proletariaat bij de opbouw van een nieuwe, socialistische samenleving.

De betrekkingen tussen de sovjetrepublieken werden opgesteld op basis van bilaterale akkoorden en op een vereniging van meerdere sovjetrepublieken (de R.S.F.S.R., de federatie van Transkaukasische republieken, het militair en politiek verbond tussen de sovjetrepublieken tijdens de militaire interventie van de vreemde mogendheden en tijdens de burgeroorlog). Het objektief verloop van de geschiedenis, de taken in verband met de opbouw van het socialisme en de versterking van de landsverdediging, de gemeenschappelijke belangen en de wil van de arbeiders van verschillende nationaliteiten om samen te werken, dat alles vereiste een unie van sovjetrepublieken in één

federale staat die de binnenlandse veiligheid, de economische welvaart en de vrije nationale ontwikkeling van de volkeren, kon verzekeren.

In de lente en de zomer van 1922 gaven de centrale partij-organen van de nationale sovjet-republieken Oekraïne, Bjelorusland, Azerbajdzjan, Georgië en Armenië uitdrukking van de volkswil door hun betrekkingen te willen regelen met de russische federatie, met het oog op een versterking en ontwikkeling van de onderlinge federatieve banden.

In een brief aan het politiek bureau van het Centraal Komitee van de K.P.(b) R. op 26 september 1922 formuleert Lenin de idee en het plan om een unie van socialistische sovjetrepublieken op te richten, in de vorm van een federatie van soevereine en gelijkberechtigde sovjetrepublieken. Als eerste resolutiepunt stelt hij voor de onafhankelijke nationale sovjetrepublieken niet te doen toetreden tot de russische federatie, maar met hen een nieuw politiek orgaan uit te bouwen. Over de russische federatie zei Lenin : « Wij beschouwen ons als gelijk in rechten met de S.S.R.Oekraïne en andere republieken en wij treden met hen op voet van gelijkheid toe tot een nieuwe unie, een nieuwe federatie... » Bij die gelegenheid stelde Vladimir Iljitch de oprichting voor van een uitvoerend centraal komitee van de sovjets van gans de unie, en de aanduiding van een aantal volkskommissarissen uit gans het land.

Zo verrijkte Lenin aanzienlijk de marxistische theorie over het nationaliteitenprobleem. Hij ontdekte een nieuw type van federatieve proletarische staat, een multinationale socialistische een-

heidsstaat, die de uitdrukking is van een vrijwillige eenheid tussen evenwaardige en zelfstandige republieken op basis van het proletarisch internationalisme.

Op 6 oktober 1922 aanvaardde de voltallige zitting van het centraal komitee van de partij het voorstel van Lenin. Het keurde een resolutie goed die was opgesteld op basis van zijn voorstellen en belastte een commissie onder voorzitterschap van Stalin, met de uitwerking van een wetsvoorstel over de oprichting van de U.S.S.R.; voorstel dat zou voorgelegd worden aan het kongres van de Sovjets van de U.S.S.R.

Met de steun van de arbeidersklasse, de boeren en de voorhoede der intellektuelen, ontketende de leninistische idee van een Unie van Socialistische Sovjetrepublieken een eenheidsbeweging onder het volk. De Unie van Sovjetrepublieken werd grondig besproken in de kongressen van de Sovjets, de regeringen, de distrikten en kantons, op talrijke meetings en vergaderingen. De werkers van alle naties verenigden hun krachten voor het bereiken van het gemeenschappelijk doel : de opbouw van het socialisme. De kongressen van de Sovjets van alle republieken aanvaardden resoluties die zich uitspraken ten gunste van de Unie.

Het eerste kongres van de Sovjets van de U.S.S.R. kwam bijeen op 30 december 1922. Lenin kon niet aanwezig zijn; tengevolge van een nieuwe verergering van zijn ziekte hadden de dokters hem verboden te werken. Het kongres, dat hem trouwens tot ere-voorzitter benoemde, stond evenwel helemaal in het kader van zijn ideeën. Het aanvaardde een verklaring en een éénmakingsverdrag over de

oprichting van de Unie van Socialistische Sovjet-republieken. Het verdrag werd ondertekend door de russische federatie, de Socialistische Sovjet-republieken Ukraïne en Bjelorusland, en de Federatieve Sovjetrepubliek Transkaukasië, met Azeribajdzjan, Armenië en Georgië. De vrijwillige unie van sovjetrepublieken in een federale staat was de uitdrukking van hun socialistische zelfstandigheid en gaf deze stevige waarborgen.

Lenin meende dat de versteviging van de U.S.S.R. één der voornaamste taken was voor de partij en het multinationale sovjetvolk. Over deze maatregel kan geen enkele twijfel bestaan, schreef hij in zijn brief van 30 en 31 december 1922 over het nationale probleem. « Wijzelf, en het kommunistische wereldproletariaat, hebben deze maatregel nodig om de wereldburgerij te bestrijden en ons te beschermen tegen haar kuiperijen ».

Door zijn politieke betekenis en zijn sociaal-economische gevolgen, is de oprichting van de Unie van Socialistische Sovjetrepublieken een belangrijke gebeurtenis in de geschiedenis van het land der Sovjets. De oprichting en de versteviging van de U.S.S.R. zijn van beslissend belang voor de opbouw van het socialisme en het kommunisme in de Sovjet-Unie, voor de ontplooiing van de economie en de cultuur van alle sovjetrepublieken, voor de versteviging van de defensiemacht en de internationale positie van de multinationale socialistische staat. De stichting van de U.S.S.R. was een belangrijke stap in de sociale vooruitgang van heel de mensheid en speelde een grote rol in de evolutie van de revolutionaire wereldbeweging.

In 1972 bestond de Unie van Socialistische Sov-

jetrepublieken 50 jaar. Het land van de Sovjets bereikte deze belangrijke datum in de volle ontplooiing van zijn macht en zijn kracht. Het heeft reeds grote verwezenlijkingen veroverd in de opbouw van het kommunisme en denkt daarbij met dank aan Lenin, de echte bezieler van de stichting van de U.S.S.R.

Tegen het verbod in van de geneesheren, begon Vladimir Ilitch zich in december 1922 terug bezig te houden met de staatszaken. Eind 1922 en begin 1923 schreef hij brieven over de toestand binnen de partij, en de artikelen *Losse aantekeningen. Over de kooperatieve. Over onze revolutie. Hoe een arbeiders- en boereninspektie reorganiseren.* (Voorstel aan het XIIe partijkongres) *Liever minder maar beter.* Als politiek testament, bevatten deze laatste brieven en artikelen een samenvatting van het programma voor de socialistische hervorming in Rusland en de perspectieven van de revolutionaire wereldbeweging.

De burgerlijke « biografen » van Lenin beweren dat deze laatste brieven en artikelen getuigen van zijn ontgoocheling en pessimisme. Deze documenten zijn integendeel doordrongen van een diep vertrouwen in de kracht van de arbeidersklasse en gans de werkersmassa die onder leiding van de kommunistische partij op weg is naar de overwinning van het socialisme, dit in tegenstelling tot de westerse mensjewiki en sociaal-revolutionairen, met de opportunisten en de defaitisten in de partij zelf, en ook met Trotsky die in 1922 schreef dat het socialisme niet kan opgebouwd worden in één land, in « een nationaal kader ». Lenin heeft Trotsky nooit als een bolsjewist beschouwd, hij ver-

oordeelde zijn bonapartisme en zijn verwaandheid. In zijn brief « Aan het kongres » schrijft hij over de niet-bolsjewistische mentaliteit van Trotsky.

Lenin onderstreepte in zijn artikels dat het land der sovjets over al het nodige beschikt om een volledige socialistische maatschappij op te bouwen. Voor Lenin waren de hoofddoelen van de socialistische opbouw de industrialisatie van het land, de overgang van de boerenstand naar een grote sociale produktie door middel van samenwerking, de verwezenlijking van de kulturele revolutie. Lenin wees vooral op de noodzaak van een sterk bondgenootschap tussen de arbeidersklasse en de boeren, op de versterking van de vriendschap tussen de volkeren van de U.S.S.R. en op de verbetering van het staatsapparaat. Hij drong ook sterk aan op de leidende rol van de kommunistische partij, en op de eenheid in de partij.

Het leninistisch plan voor opbouw van het socialisme in de U.S.S.R. is een model voor de wetenschappelijke, realistische opbouw van een nieuwe saamenleving. Het is de algemene lijn geworden van de kommunistische partij van de Sovjet-Unie, het programma dat heel het sovjetvolk aanvaardde in zijn internationaal belangrijke strijd voor de socialistische hervorming van het land.

Op 10 maart 1923 doorstond Lenin een nieuwe crisis, de ergste sedert het begin van zijn ziekte. In mei bracht men hem naar Gorki, waar hij traag herstelde. In januari 1924 verslechterde zijn toestand echter plotseling.

Op 21 januari 1924 te 18 u 50 overleed Vladimir Ijitch. Het centraal komitee kwam 's nachts in spoedzitting bijeen. De volgende morgen meldde

de radio het droeve nieuws aan de ganse wereld. Het centraal komitee van de R.K.(b)P. verklaarde in zijn boodschap aan de partij en aan alle arbeiders : « Nooit sinds Marx kwam in de geschiedenis van de bevrijdingsbeweging van het proletariaat zo'n grote figuur naar voor als onze overleden gids, leider en vriend. Alles wat groots en heroïsch is bij het proletariaat — zijn onverschrokkenheid, zijn ijzeren wil, de onbuigzaamheid die alle hindernissen overwint, zijn gezworen haat voor slavernij en verdrukking, zijn revolutionaire passie die bergen verzet, zijn onbegrensd geloof in de creatieve mogelijkheden van de massa's, zijn geniale organisatievormen — dat alles vond zijn uitdrukking in Lenin, wiens naam van west tot oost en van zuid tot noord een symbool werd van de nieuwe wereld...

De zware slag die de dood van onze leider is, zal onze rangen nog meer versterken. In slagorde zullen wij het kapitaal aanvallen en geen macht ter wereld kan onze eindoverwinning tegenhouden.

De overwinning zal de mooiste hulde zijn die wij kameraad Lenin kunnen brengen; hij die de massa's 'hun Ilitch' noemden. »

Eindeloze mensenrijen defileerden voor de kist van Vladimir Ilitch Lenin, opgesteld in de zaal der zuilen van het vakbondshuis. Meer dan 900.000 mensen betraden deze zaal om vaarwel te zeggen aan hun welbeminde gids, de stichter en leider van de kommunistische partij en van de Sovjetstaat, opvoeder van de werkers uit heel de wereld. In heel het land hielden miljoenen mannen en vrouwen rouwplechtigheden en verzekerden het centraal komitee van de partij en de Sovjetregering

dat zij geen krachten zouden sparen om de doelstellingen van Lenin te verwezenlijken. De werkers van gans de wereld gaven uitdrukking aan hun diepe smart.

Op 27 januari 's morgens werd de kist met het stoffelijk overschot van Lenin overgebracht van het vakbondshuis naar een verhoog op het Rode Plein. De arbeiders van Moskou en ontelbare delegaties uit alle Sovjetrepublieken defileerden op het plein. Om 4 uur 's namiddags, begeleid door een dodenmars van duizend fabrieksfluiten en artilleriesalvo's, werd de kist bijgezet in het mausoleum aan de voet van het Kremlin. Sedert jaren trekt daar een onafgebroken stroom van mensen voorbij om hulde te brengen aan Lenin en om hun trouw aan zijn zaak en zijn leer te betuigen.

Door de toepassing van de opvattingen van Lenin, heeft de kommunistische partij, en ook het Sovjetvolk, een harde maar zegerijke weg afgelegd.

De partij verdedigde met succes het leninistisch plan voor de opbouw van het socialisme. Dat terwijl er een hevige strijd geleverd werd tegen de twijfelaars en defaitisten, tegen de trotskisten, de rechtse opportunisten, de nationale deviationisten en andere vijandige groepen, die defaitistische en avonturistische stellingen wilden opleggen, en het land wilden afbrengen van de weg die Lenin had aangewezen.

De zaak van opbouw van het socialisme deed een stroom van revolutionair enthousiasme opvlammen en bezielde iedereen met de wil om met volle inzet te werken. Deze stuwkracht overwon alle hindernissen op de weg naar het socialisme.

In een korte historische tijdspanne en zonder

hulp van buitenuit bouwde de Sovjet-Unie een moderne grootindustrie uit. Na de uitvoering van de eerste vijfjarenplannen (1929-1941) was de Sovjet-Unie uitgegroeid tot een industriële grootmacht, die op economisch vlak volledig onafhankelijk was van de kapitalistische landen. Het eeuwige boerenprobleem vond een oplossing door het leninistisch plan van koöperatieven. De boeren gingen de weg op van het socialisme. Miljoenen kleine individuele boeren verenigden zich vrijwillig in kolchozen (kollektieve uitbatingen). De kollektivisering bevrijdde de dorpen van het juk der koelaks, van de klasse-teenstellingen, de ondergang en miserie. Er werd een groot aantal sovkhoezen opgericht (staatsboerderijen). De Sovjet-Unie kende een kulturele revolutie. De werkende massa's, die vroeger onwetend en onderworpen werden gehouden, kregen dank zij deze revolutie toegang tot de rijkdommen die door de mensheid werden bijeengebracht. Het land, waarvan de bevolking vroeger voor het overgrote deel analfabeet was, scheerde nu hoge toppen op wetenschappelijk en kultureel vlak.

De opbouw van de eerste socialistische maatschappij ter wereld was het resultaat van de strijd en de volhardende arbeid van het Sovjetvolk, geleid door de kommunistische partij. In de dertiger jaren had het socialisme vaste voet gekregen in alle domeinen van het leven van de Sovjetstaat. Het socialisme, waarvan de onvermijdelijke zege wetenschappelijk bewezen werd door Marx en Engels, het socialisme waarvan Lenin de opbouw had vastgelegd, werd werkelijkheid in de Sovjet-Unie.

Het sociaal en politiek regime van de Sovjetstaat moest een zware beproeving doorstaan tijdens de

grote nationale oorlog tegen het fascisme in 1941-1945, de moeilijkste strijd uit heel zijn geschiedenis. De overwinning van het Sovjetvolk in deze oorlog bevestigde dat geen enkele macht de vooruitgang van de socialistische maatschappij kon tegenhouden.

De nieuwe suksessen van het land der Sovjets in de sociaal-ekonomische opbouw van het socialisme, de versterking van de ekonomische en militaire macht van de U.S.S.R. en de vorming van een socialistisch wereldsysteem, veranderden de krachtsverhoudingen op wereldvlak in het voordeel van het socialisme. Daardoor ontstonden sterke waarborgen tegen het herstel van het kapitalisme in de U.S.S.R. Het socialisme triomfeerde er over heel de lijn en definitief. Er werd een ontwikkelde socialistische maatschappij uitgebouwd, die alle voorwaarden verenigde voor de opbouw van het kommunisme.

Het socialisme stelde voorgoed een einde aan de overheersing van het privébezit over de produktiemiddelen, de bron van de verdeling van de maatschappij in vijandige klassen. Het gemeenschappelijk bezit van de produktiemiddelen is een stevige ekonomische basis geworden voor de samenleving. Er openden zich onbegrensde mogelijkheden voor het land in de ontwikkeling van de produktiekrachten. Er werd een enorme ekonomische macht gevormd, die gebaseerd was op een veelzijdige industrie en een grote socialistische landbouw, op een voorhoede-wetenschap, op specialisten en ekonomische kaders. De ekonomie produceert dagelijks bijna voor 2 miljard roebels sociaal produkt, dat betekent tien maal meer dan

op het einde van de jaren '30. De doeltreffendheid van de sociale produktie stijgt voortdurend, dank zij de vooruitgang van wetenschap en techniek en het gebruik van alle bronnen.

Het socialisme bood een oplossing aan een groot sociaal probleem : de uitschakeling van de uitbuitersklassen en van de oorzaken van de uitbuiting van de mens door de mens. Daardoor zijn er in de U.S.S.R. enkel nog twee bevriende klassen : de arbeidersklasse en de boeren. Maar deze klassen hebben zich gewijzigd. De twee vormen van gemeenschappelijke eigendom : staatsbezit (van ons het volk) en het kollektief kolchozebezit, brachten de arbeidersklasse en de boeren dichter bij elkaar, verstevigden hun bondgenootschap en maakten hun vriendschap onverwoestbaar. Er ontstond een nieuwe intelligentsia, gegroeid uit het volk en toegewijd aan het socialisme. De oude tegenstelling tussen stad en platteland, tussen geesteswerk en handenarbeid verdween. De belangrijkste verschillen die hen scheidden werden geleidelijk overwonnen. De sociale, politieke en ideologische eenheid van het Sovjetvolk, die gevormd werd vanuit de levensbelangen van de arbeiders, versterkt zich voortdurend.

Het socialistisch principe « Voor eenieder volgens zijn mogelijkheden, aan eenieder volgens zijn werk » werd in praktijk omgezet. Het verzekert de materiele belangstelling van de leden van de gemeenschap in hun werk, en laat toe op de beste manier het persoonlijk en gemeenschappelijk belang met elkaar te verbinden. Het is ook een machtige stimulans voor de verhoging van de arbeidsproduktiviteit, de ontwikkeling van de ekono-

mie en de stijging van het welzijn van de bevolking. Het bewustzijn om voor zichzelf te werken, voor hun samenleving, en niet voor uitbuiters, doet een enthousiasme ontstaan bij de arbeiders, verhoogt hun creativiteit en zorgt voor een gezonde socialistische wedijver. De stijgende aktiviteit van de massa's in de opbouw van het nieuw leven is een wet van het socialisme.

Het socialisme heeft tot doel steeds vollediger te voldoen aan de stijgende materiële en kulturele noden van het volk door voortdurend de sociale produktie te verbeteren. De kommunistische partij en de Sovjetstaat volgen trouw de leninistische lijn in de kulturele en materiële ontplooiing van het volk.

De werkloosheid bestaat niet meer in het land. De werkdag duurt zes of zeven uur of zelfs minder en de werkweek duurt zes dagen; het aantal werkuren is gelijk aan de vijfdagenweek (met dus twee rustdagen). Overal werden de arbeidsomstandigheden verbeterd. Het gemiddelde netto-inkomen van een arbeider in de industrie of de bouwnijverheid is meer dan 7 maal vermeerderd in vergelijking met 1913. In dezelfde periode steeg het inkomen van de boeren ongeveer 11 maal. De stedelijke woningruimte werd met 8 vermenigvuldigd sedert 1913. De woonomstandigheden zijn merkkelijk verbeterd. De Sovjet-Unie bouwt meer woningen dan gelijk welk land ter wereld. Het verplicht onderwijs wordt door de staat betaald. Het aantal leerlingen in het algemeen, bijzonder en hoger onderwijs en in de technische beroepsscholen benadert de 60 miljoen. De maatschappij verzekert ook voor een groot deel de opvoedingskosten van de opgroeiende generatie. Het pensioenstelsel is

eenvorming. Het wordt betaald door de staat en de kolchozen. In de U.S.S.R. is de pensioenge-rechtigde leeftijd lager dan in de meeste andere landen. De medische bijstand en de bescherming van het moederschap en het kind zijn kosteloos. In vijftig jaar is de gemiddelde levensduur meer dan verdubbeld : zij overschrijdt vandaag de 70 jaar, één der hoogste cijfers in de wereld.

Heel het leven van de socialistische maatschap-pij is gebaseerd op een brede democratie. Langs de Sovjets, de vakbonden en andere massa-organi-ties nemen de arbeiders actief deel aan het be-heer van de staat, aan de oplossing van de pro-blemen in verband met de economische en kultu-rele opbouw. De sovjetafgevaardigden en de mili-tanten die hen vrijwillig helpen omvatten meer dan 25 miljoen mensen, ongeveer één/vierde van de actieve bevolking. De socialistische democratie om-vat politieke vrijheden en sociale rechten. In tegen-stelling met de burgerlijke democratie beperkt de socialistische democratie zich niet tot het uitroep-en van de rechten van het volk, maar verzekert zij ook hun toepassing.

Het socialisme verzamelt de beste voorwaarden voor de opbloei van de wetenschap. De vooruit-gang van de sovjetwetenschap is een duidelijk bewijs van de superioriteit van het socialistische regime, en een aanduiding voor de onbeperkte mogelijkheden tot vooruitgang van de wetenschap en voor haar stijgend belang in een socialistisch regime. Het is normaal dat het land van het zege-vierend socialisme het tijdperk geopend heeft van het vreedzaam gebruik van de atoomenergie en van de weg naar de ruimte.

Het socialisme is het enige systeem waarin de wetenschappelijke en technische revolutie, de ontwikkeling van heel de samenleving dient, het leefmilieu en de cultuur van heel het volk verhoogt en de evenwichtige ontwikkeling van de persoonlijkheid bevordert.

De oplossing van het nationaliteitenprobleem is één der grootste prestaties van het socialisme. De socialistische maatschappij heeft niet alleen de politieke gelijkheid tussen de naties verzekerd en een nationale sovjetadministratie uitgebouwd : zij heeft ook de economische en sociale ongelijkheid van deze naties, die het gevolg was van het oud regime, uitgeschakeld. De nationale gebieden die vroeger achteruitgesteld waren, zijn nu welvarende sovjetrepublieken met een geëvolueerde industrie en landbouw en met een cultuur die nationaal is in zijn vorm en socialistisch in zijn inhoud. Deze overwinning is des te groter, daar de overgang naar het socialisme tegelijkertijd verwezenlijkt werd door volkeren die vroeger op verschillende ontwikkelingsniveau's stonden. Veel van die volkeren gingen naar het socialisme over vanuit voorkapitalistische sociale verhoudingen.

Een nieuwe historische gemeenschap van mensen, het sovjetvolk, is geboren in de U.S.S.R. tijdens de opbouw van socialisme en kommunisme. Zij steunt op de gemeenschappelijke eigendom van de produktiemiddelen, op de gelijkheid van het economisch, sociaal, politiek en cultureel leven, op de marxistisch-leninistische ideologie en op de belangen en de kommunistische idealen van de arbeidersklasse. Er ontstonden bewonderenswaardige karaktertrekken, die nu eigen zijn aan de

sovjetmensen : toewijding aan de zaak van het kommunisme, socialistische vaderlandsliefde en internationalisme, grote werkzaamheid en activiteit op sociaal en politiek vlak, onverzoenlijkheid tegenover nationale- en rassenvooroordelen, klassesolidariteit met de werkers van alle landen. Meerdere generaties echte internationalisten, die met zelfverloochening vechten voor het kommunisme, zijn in dit land opgegroeid.

De opbloei van elke natie en elke etnische groep in de U.S.S.R. en hun geleidelijke toenadering tot elkaar, vormen de leninistische richting waarin de kommunistische partij van de Sovjet-Unie werkt. Als lid van de gemeenschap van de U.S.S.R. en door de broederlijke vriendschap en de wederzijdse hulp van alle naties, hebben de Sovjetrepublieken deze reuzenschreden kunnen zetten. De Unie van Socialistische Sovjetrepublieken is een politieke vorm van de strijd die vrije volkeren samen leveren voor het kommunisme, een vorm die volledig gerechtvaardigd werd door de geschiedenis.

Lenin zei dat de juiste oplossing die het nationaliteitenprobleem in de U.S.S.R. kreeg van historisch wereldbelang is. Zij bewijst dat enkel de opbouw van socialisme en kommunisme toelaat dat staten en etnische groepen gelijk zijn in rechten en een broederlijke vriendschap ontwikkelen. De ervaring van de Sovjet-Unie in verband met de oprichting van een multinationale socialistische staat, de opbouw door alle volkeren van de U.S.S.R. van een geëvolueerde socialistische staat, en de oplossing van het ingewikkelde nationaliteitenprobleem wordt in heel de wereld erkend. Zij

vertegenwoordigt een onschatbare hulp voor allen die strijden voor sociale en nationale bevrijding.

De vijftigste verjaardag van de U.S.S.R. is een groot feest voor het multinationale Sovjetvolk, dat met fierheid terugblijkt op de afgelegde weg, die bezaaid ligt met overwinningen en heldendaden.

Door de opbouw van de sovjetmaatschappij bracht het volk een schitterende hulde aan Vladimir Ilitch Lenin, zijn gids en leider. Het is inderdaad Lenin die heel de mensheid de weg naar het socialisme toonde.

Het leninisme, een levende theorie die zich voortdurend ontwikkelt, ligt aan de basis van alle inspanningen tot revolutionaire hervorming van de kommunistische partij en het sovjetvolk. Trouw aan de leninistische ideologische erfenis meent de partij dat haar hoofdtaak is het oplossen van de problemen die zich vandaag stellen bij de opbouw van het kommunisme en dit vertrekkende van de ideeën en de methode van Lenin.

De beslissingen van het XXIVe kongres van de kommunistische partij van de Sovjet-Unie zijn een schitterende uitdrukking van de leninistische ideeën. Dit forum tekent een nieuwe en belangrijke fase in de strijd van de partij en het volk voor het kommunisme. Het is een grote stap voorwaarts in de ontwikkeling van heel de revolutionaire wereldbeweging. Het activiteitenverslag van het centraal comité van de K.P.S.U., voorgedragen aan het kongres door L. Breznev, algemeen sekretaris van het C.K. van de K.P.S.U., brengt een grondige marxistisch-leninistische ontleding van de binnen- en buitenlandse toestand van het land. Het verslag onderzoekt de meest aktuele problemen bij de op-

bouw van de kommunistische maatschappij, het interne partijleven, bij de kommunistische bewegingen, de arbeiders- en nationale bevrijdingsbewegingen over heel de wereld; problemen waarvan de oplossing zeer belangrijk is voor de Sovjet-Unie en voor heel de mensheid. Het kongres maakte een bilan op van het werk dat de K.P.S.U. leverde op politiek en organisatorisch vlak en bepaalde de politieke lijn en het werkprogramma van de partij voor de komende jaren en op langere termijn. De partij leidt het Sovjetvolk zelfzeker op de weg die Lenin aanduidde naar het kommunisme.

HET LENINISME ALS INTERNATIONALE THEORIE

Lenin was steeds een konsekvent internationa-
list. Hij benaderde de Russische revolutie en de
opbouw van het socialisme in Rusland steeds
wanuit de internationale bevrijdingsbeweging van
de arbeiders.

Lenin herleidde zijn theorie niet tot de russische
interpretatie van het marxisme, beperkte ze niet
toet het kader van Rusland. Zijn meesterlijke toe-
passing van het marxisme op de problemen van
het russische proletariaat bewijst het internationaal
karakter van het leninisme.

Om meerdere historische redenen was Rusland
in het begin van de XXe eeuw het kruispunt van
de voornaamste imperialistische tegenstellingen op
wereldvlak. De grote socialistische Oktoberrevo-
lutie van haar kant was het begin en de basis van
de hedendaagse revolutionaire wereldbeweging. De
voornaamste wetten van de internationale revolu-
tionaire ontwikkeling kwamen zeer sterk naar voor
in de drie russische revoluties die de belangrijkste
gebeurtenissen uit het begin van de XXe eeuw
werden. Deze revoluties, en vooral de Oktober-
revolutie, waren van historisch belang voor heel
de wereld. Zij beïnvloedden de vooruitgang van
de revolutionaire beweging in alle landen. Inder-

daad, de problemen die door de arbeidersbeweging en door de russische revolutie, gesteld werden waren tevens de voornaamste problemen van de internationale revolutionaire beweging. Vandaar de internationale weerklank die de manier waarop Lenin de politieke en sociale ontwikkeling in Rusland richtte, vond.

Rusland had de meest verscheiden sociaal-ekonomische structuur : het hedendaags kapitalistisch imperialisme bestond er naast resten van feodalisme en slavernij; gebieden met een min of meer ontwikkeld kapitalisme grensden aan gebieden met voorkapitalistische verhoudingen, zoals semi-feodalisme of patriarchaal feodalisme. Er waren zelfs streken waar men nog leefde op het niveau van het patriarchaat en de klans. De strijd van heel het volk tegen de tsaristische alleenheerschappij en de overblijfselen van de feodale lijfeigenschap liepen parallel met de strijd voor het socialisme, gevoerd door de arbeidersklasse, de boeren en andere niet-proletarische werkers, met de nationale bevrijdingsbewegingen en de strijd voor de vrede. In Rusland, dat één/zesde van de aardbol beslaat, hebben de arbeiders voor de eerste maal in de geschiedenis het kapitalisme omvergeworpen en een socialistische maatschappij opgebouwd ondanks de zeer verschillende situaties in het uitgestrekte gebied van de Sovjetrepublieken. Daarom schreef Lenin dat geen enkel ander land zoveel vormen en schakeringen in de strijdmethodes van alle klassen uit de moderne maatschappij verzamelde en dat het bolsjewisme een geschiedenis beleefd had die zijns gelijke niet had. Terecht onderstreepte Lenin dat de wetten

die gemeenschappelijk zijn aan alle landen tot uiting kwamen in de russische revolutie.

In 1920 schreef Lenin over de russische revolutie en de vorderingen van de revolutionaire wereldbeweging na oktober : « De ervaring heeft geleerd dat in verband met bepaalde zeer belangrijke problemen van de proletarische revolutie, *alle* landen de russische weg moeten kruisen. » Zo ontleedt Lenin in *De kinderziekte van het kommunisme (het gauchisme)* de russische ervaringen in verband met de internationale kommunistische taktiek, de taken en de politiek van kommunistische partijen uit andere landen en ook wat algemeen toepasbaar is, van algemeen belang en algemeen verplichtend is in de geschiedenis en de huidige taktiek van het bolsjewisme.

Men mag dus zeggen dat het internationaal karakter van het leninisme ook bepaald zal worden door het feit dat het de ervaringen van de bolsjewistische partij omvat, een partij die niet alleen problemen uit kapitalistische industriestaten moest oplossen, maar ook uit min of meer achterlijke landen, zelfs met voorkapitalistische verhoudingen.

Anderzijds is het leninisme ontstaan en gegroeid als sintese van de ervaringen, niet alleen van de russische arbeiderswereld, maar ook van de internationale arbeidersbeweging en de nationale en antikoloniale bevrijdingsbeweging. In de werken van Lenin vinden wij een grondige ontleding van de economische, sociale en politieke ontwikkeling van landen zoals Frankrijk, Duitsland, Italië, Groot-Brittannië, de Verenigde Staten van Amerika en Japan, alsook van de revolutionaire bewegingen die daar bestaan. Bepaalde artikels van Lenin, en

talrijke bladzijden uit zijn werken, zijn gewijd aan de revolutionaire beweging en de nationale bevrijdingsbeweging in China, Indië, Indonesië en het Nabije Oosten; Lenin betoonde ook veel interesse voor de landen van Latijns-Amerika en Afrika. In meerdere werken ontleedt Lenin vooral de algemene wetten van de historische ontwikkeling en van de bevrijdingsbeweging van de arbeiders tijdens het imperialisme en de socialistische revoluties, tijdens de overgang van kapitalisme naar socialisme. Lenin ruimt ook veel plaats in voor de revolutionaire wereldbeweging in die werken die vooral handelen over Rusland, de russische revolutionaire beweging en de opbouw van het socialisme in de Sovjet-Unie. Hij schreef meerdere belangrijke werken over de internationale arbeiders- en kommunistische beweging. Bepaalde van die werken hebben de waarde van een programma.

Daarom is het leninisme als internationale theorie een gids voor de akties van de werkers op alle kontinenten en in alle landen. Daarom beschouwen miljoenen mannen en vrouwen over heel de wereld Lenin als hun leider en gids. Als stichter van een proletarische partij van het nieuwe type handelt Lenin vanaf het begin van de XXe eeuw als militant van de internationale arbeidersbeweging. Van oktober 1905 tot in 1912 vertegenwoordigt Lenin de R.S.D.A.P. in het internationaal socialistisch bureau van de IIe Internationale en neemt hij aktief deel aan de diskussie over de problemen van de revolutionaire wereldbeweging en de aktiviteiten van de arbeiderspartijen in verschillende landen. Als leider van de bolsjewistische delegatie neemt Lenin aktief deel aan de kongressen van de

internationalistische socialisten te Stuttgart (1907) en te Kopenhagen (1910). Hierover handelen zijn artikelen *Het internationaal socialistisch kongres van Stuttgart* en *Het probleem van de koöperatie op het internationaal socialistisch kongres van Kopenhagen*.

Reeds in die periode bestreed Lenin het opportunisme op internationaal vlak en verzamelde hij de linkse revolutionaire elementen. De conferentie van linkse vertegenwoordigers (C. Zetkin, R. Luxemburg, L. Tyszka, G. Ledeburg, en anderen), georganiseerd door Lenin tijdens het kongres van Stuttgart, waren een eerste stap naar de onderlinge samenhang van de revolutionaire marxisten in de s'choot van de internationale socialistische beweging tijdens het imperialisme. Vladimir Ilitch zat in de kommissie over militarisme en internationale conflicten, gevormd door het kongres. Bij de discussie over het voorstel van resolutie van H. Bebel, formuleerde Lenin amendementen die gesteund werden door de vertegenwoordigers van de Poolse sociaal-democratie, en die toelieten dit voorstel grondig te veranderen in de geest van het revolutionair marxisme. Lenin organiseerde ook een conferentie met linkse afgevaardigden uit de IIe Internationale die deelnamen aan het kongres van Kopenhagen. De afvaardiging van de R.S.D.A.P. droeg ook het voorstel van resolutie voor over de koöperatieven, dat door Lenin werd opgesteld.

Georg Ledeburg, een beroemde duitse sociaal-democraat, die tijdens de tweede wereldoorlog ceentristische posities innam (en daarvoor bekritiseerd werd door Lenin) schreef in 1924 over Vladimir Ilitch : « Tijdens de vooroorlogse internationale

kongressen had ik de gelegenheid om met Lenin samen te werken. Toen reeds gaven zijn klare, systematische geest en zijn energieke arbeid ons de verzekering dat hij grote overwinningen zou behalen, eens het ogenblik gekomen was. »

Tijdens de imperialistische wereldoorlog, na het failliet van de IIe Internationale, stelde Lenin voor een echte revolutionaire IIIe Internationale op te richten. Vladimir Ilitch verzette leeuwenwerf voor het samenroepen van de internationale socialistische konferenties. Zij kwamen samen in Zwitserland : in Zimmerwald (1915), en in Kienthal (1916). Lenin verdedigde er de revolutionaire marxistische principes en bestreed het sociaal-chauvinisme en het kautskysme. Lenin scheen wel het centrum te zijn waarrond de internationale krachten van de arbeidersbeweging zich verzamelden.

Willy Münzenberg, die van 1914 tot 1917 de Zwitserse sociaal-demokratische jeugdbeweging leidde, schreef later dat zij reeds lang voor de oorlog gekant waren tegen, en verontwaardigd over het verraad van de sociaal-demokratische leiders en dat zij als jonge revolutionairen maar één doel hadden : de revolutie voltooiën en de wereld veranderen. Hij aanvaardde echter dat zij daarbij soms verkeerde methodes gebruikten en van hun doel afweken. Toen zij in de lente van 1915 Lenin leerden kennen, begrepen zij dat hij een echte leider was die hen de weg kon tonen naar de echte revolutionaire strijd. Dat bond hen aan hem.

Met de grote socialistische Oktoberrevolutie begon een nieuwe periode in de ontwikkeling van de internationale bevrijdingsbeweging van de arbeiders. Sovjet-Rusland werd de basis en de kataly-

ssator van de revolutionaire wereldbeweging. In een toespraak verklaarde Lenin : « Onze socialistische sovjetrepubliek zal een fakkel zijn voor het internationaal socialisme, een voorbeeld voor alle werkersmassa's. Ginds vindt men moord, oorlog, bloedvergieten, miljoenen slachtoffers en uitbuiting door het kapitaal; hier vindt men een echte vredespolitiek en de socialistische sovjetrepubliek. »

Meer dan eens schreef Lenin tijdens de burgeroorlog brieven naar de arbeiders van West-Europa en Amerika. Daarin verklaarde hij de aard van de Oktoberrevolutie en het bevrijdend karakter van de strijd van het sovjetvolk. Ook riep hij op tot actie tegen de antisocialistische interventie van de imperialisten. In augustus 1919 schrijft Lenin de zeer belangrijke *Brief aan de Amerikaanse arbeiders*. Daarin veroordeelt Vladimir Ilitch het imperialisme en vooral het Amerikaans imperialisme. Hij verklaart er de tactiek van de bolsjewiki en de grote revolutionaire veranderingen verwezenlijkt door de Sovjetmacht.

In een heftig antwoord op de leugens en de aanvallen van de burgerlijke en de rechts-socialistische pers tegen de sovjetmacht en de bolsjewistische partij, schreef Lenin onder andere :

« De venijnige burgerlijke pers mag de fouten van de revolutie gerust van de daken schreeuwen. Wij vrezen onze vergissingen niet. De mensen zijn geen heiligen geworden omdat de revolutie begonnen is...

Waar honderd van onze fouten die door de burgerij uitgebazuind worden, zijn er tienduizend grote heldendaden...

Zelfs in het tegenovergestelde geval — wat niet

waar is — zelfs als we tienduizend fouten maken voor honderd juiste daden, is onze revolutie, *zeker in de ogen van de geschiedenis*, niet minder groot en onoverwinnelijk, want voor de eerste keer bouwt de massa, de overgrote meerderheid van de werkers, zelf haar nieuw leven op en overwint *vanuit haar eigen ervaring* de problemen van de socialistische organisatie... »

Deze mooie gedachtengang van Lenin mag ook vandaag nog geciteerd worden, nu de apostelen van het antikommunisme en het antisovjetisme de geschiedenis van de sovjetstaat vervalsen, nu zij de enorme moeilijkheden « vergeten » die het sovjetvolk overwon, nu zij hun aandacht toespitsen op de mislukkingen, de tekortkomingen, en de vergissingen, en deze opblazen, terwijl zij genieten van de tragische bladzijden uit de geschiedenis van het land der sovjets en verzwijgen dat het sovjetvolk de socialistische maatschappij opbouwde en tijdens de tweede wereldoorlog de mensheid redde van de fascistische onderdrukking.

Ondanks de vloedgolf van lafhartige beschuldigingen die de burgerpers over de bolsjewiki uitstortte, zocht de waarheid over de sovjetrepubliek haar weg naar het hart en het bewustzijn van de werkers over heel de wereld. In veel landen ontstond er een machtige massabeweging voor steun aan de sovjetrepubliek. De soldaten van de interventielegers weigerden het sovjetvolk te bestrijden. De arbeiders staakten en weigerden wapens te laden voor de witte garde. Zij vormden aktiekomitees met als ordewoord : « Handsen af van Rusland ». Nog een andere gebeurtenis die Lenin beschouwde als een schitterende uitdrukking van

het proletarisch internationalisme was de vorming van internationale detachementen waarin de beste vertegenwoordigers van de arbeiders uit verschillende landen met volle inzet aan de zijde van het Rode Leger streden, tegen de interventionisten en de witte garde.

Lenin schreef : « Er is maar één echt internationalisme : het bestaat erin vol zelfverloochening te werken aan de ontwikkeling van de revolutionaire beweging en strijd in eigen land, en diezelfde strijd, diezelfde lijn, en alleen deze, in alle landen zonder uitzondering te ondersteunen (door propaganda, simpatie, materiële steun). Het was deze internationalistische politiek die de leninistische partij van de sovjetrepubliek steeds volgde.

Vladimir Ilitch volgde aandachtig de revolutionaire ontwikkelingen in het westen. Over de revolutie die zich in Duitsland ontwikkelde schreef hij : « Voor de duitse werkende massa's, voor miljoenen duitse arbeiders... bereiden wij een broederlijk bondgenootschap, voor een militaire hulp en **brood.** »

Bij het uitroepen van de sovjetrepubliek in Beieren stuurde Vladimir Ilitch zijn gelukwensen aan de revolutionaire regering, gaf haar nuttige raadgevingen en stelde een programma voor van dringende maatregelen die dienden genomen te worden door de proletarische partij die aan de macht was; hij sprak over de noodzaak om revolutionaire gezagsorganen op te richten in de steden en op het platteland, om het proletariaat te bewapenen en de burgerij te ontwapenen, om onmiddellijk maatregelen te treffen voor een daadwerkelijke

verbetering van de toestand van de arbeiders, de dagloners en de kleine boeren.

De werkers van Sovjet-Rusland ontvingen enthousiast de uitroeping van de sovjetrepubliek Hongarije in maart 1919. In zijn telegram aan Bela Kun, leider van de Hongaarse kommunisten, trok Lenin de aandacht op het konstruktief gebruik van het marxisme en de russische ervaringen, en onderstreepte hij dat de Hongaarse regering de diktatuur van de arbeidersklasse moest instellen. Vooral Lenin's brief *Groet aan de Hongaarse arbeiders*, waarin hij de taken van de proletarische diktatuur opsomde, was teoretisch en politiek zeer belangrijk. Bij de imperialistische interventie in Sovjet-Hongarije, deed Sovjet-Rusland, trouw aan zijn internationalistische plichten, alles wat in zijn macht lag. Helaas kon het Rode Leger Hongarije niet helpen gezien de toestand op het front in de burgeroorlog. Gebruik makend van de smerige houding van de hongaarse rechtse socialisten, konden de imperialisten de Sovjetrepubliek Hongarije verpletteren.

Lenin bezielde en leidde de kommunistische wereldbeweging. Op zijn initiatief stichtten de kommunistische partijen in 1919 een internationale kommunistische organisatie : de IIIe Kommunistische Internationale. De Komintern speelde een belangrijke rol in de vooruigang van de bevrijdingsbewegingen van de arbeiders. Hij droeg bij tot de vorming en versterking van de kommunistische partijen, de uitwerking van de strategie en taktiek van de arbeiderklasse en de ideologische vorming en rijping van vooraanstaande militanten voor de kommunistische beweging.

Lenin leidde de kongressen van de Kommunistische Internationale. Op het eerste kongres van de Komintern bracht hij het voornaamste verslag naar voor over de burgerlijke democratie en de diktatuur van het proletariat. In 1920 verzorgde hij de voorbereiding van de voornaamste resoluties die het tweede kongres aanvaardde : de stellingen over de nationale en koloniale problemen, en over het landbouwvraagstuk. In de loop van het kongres gaf Lenin een uiteenzetting over de internationale toestand en over de voornaamste taken van de Komintern, nam deel aan de werking van meerdere kommissies, bracht het rapport uit over de kommissie van het nationaliteitsvraagstuk en hield toespraken over de rol van de kommunistische partij en over andere onderwerpen. Op het derde kongres van de Komintern (1921) droeg Vladimir Illitch een verslag voor over de taktiek van de russische kommunistische partij en hield hij een grote redevoering waarin hij de taktiek van de Kommunistische Internationale steunde; hij nam deel aan de uitwerking van de « Stellingen over de opbouw van de kommunistische partijen en over de methodes en de inhoud van hun werk ». Het vierde kongres van de Komintern greep plaats in 1922. Vladimir Illitch bracht een verslag uit, getiteld « Vijf jaar russische revolutie en de perspectieven van de wereldrevolutie ». Hij leidde ook de afvaardiging van de K.P.(b)R. en nam deel aan de uitwerking van de kongresbesluiten.

De vele brieven van Lenin aan kommunisten en leiders van de arbeidersklasse uit verschillende landen zijn zeer belangrijk, zowel voor de kom-

munistische partijen zelf als voor de kommunistische wereldbeweging in haar geheel.

Paul Vaillant-Couturier, medestichter van de Franse kommunistische partij, dichter en journalist, tekende een mooi portret van Lenin :

« Steeds op ieder ogenblik de belichaming van de aktie, bleef Vladimir Ilitch marxist tot in de toppen van zijn vingers. Zijn aanwezigheid had het effect van een windvlaag in een kamer zonder lucht, en bevrijdde onze geest van het gewicht van vooroordelen en doktrines...

Lenin, de intellektueel, redeneerde zoals een arbeider. Hij verafschuwde retoriek en holle woorden. Deze man die de wereld heeft doen beven, die onophoudelijk alles interpreteerde wat de mensenmaatschappij beroerde, behield tot de laatste ademtocht de bewonderenswaardige mogelijkheid om te voelen en te denken als een chinese koelie, als een zwarte pakjesdrager. Het hart van zowel een onderdrukte Annamiet, als van een Indiër of van een Leningradse metaalbewerker, een tekstielarbeider uit Parijs of een mijnwerker uit Nieuw-Virginia, was voor hem een open boek. Lenin is voor ons het volmaakte type van de nieuwe mens, het prototype van de mens van de toekomst. »

De beroemde Deense romanschrijver Martin Andersen Nexö schreef over het verslag dat Lenin voordroeg op het IVe kongres van de Komintern : « Zijn denken was helder en zuiver, zelfs wanneer hij de moeilijkste problemen van de mensheid aanraakte, en ons met bewijzen in de hand aantoonde dat de toekomst altijd en onvermijdelijk evolueert vertrekkende van het heden. Het was alsof hij alle menselijke levens leefde...

Dat is een échte man, fluisterde een noorse arbeider me toe. Hij lijkt heel veel op ons maar heeft duizend maal meer inzicht! ».

En ziehier wat Sen Katayama, de stichter van de Japanse kommunistische partij, zegde over een onderhoud dat Lenin had met de afgevaardigden op het eerste kongres van de revolutionaire organisaties van het Verre Oosten (China, Japan, Indonesië en Mangolië). Vladimir Ilitch sprak beurte- lings met elke delegatie; iedereen hoorde de vra- gen die men hem stelde en zijn antwoorden hierop. Het gesprek handelde over de problemen die zich stelden in ieder land maar ook in gans het Verre Oosten. « Lenin was zeer aandachtig voor een- ieder die hem een vraag stelde » schrijft Katayama. « Hij kon ook zeer goed luisteren. Hij wist iedereen tevreden te stellen en op te beuren. Wij voelden ons op ons gemak, alsof wij thuis waren. Hij bezat de gave te kunnen spreken en wat hij zegde inte- resseerde eenieder van ons. Tijdens dit kort maar belangrijk onderhoud met de leden van het kon- gres, gaf hij waardevolle aanduidingen en raadge- viingen aan iedere delegatie. »

Vladimir Ilitch had de gewoonte voor, tijdens en na de kongressen veel delegaties of hun vertegen- woordigers te ontmoeten. Hij interesseerde zich voor de toestand van de arbeidersbeweging in hun land, besprak de opbouw en de werking van de kommunistische partijen. De kameraden die met Lenin spraken waren verbaasd over zijn grondige kennis van de problemen die zich in de verschil- lende landen stelden.

De toespraken van Lenin, zijn besprekingen en de samenwerking met hem tijdens het kongres,

maar ook zijn werken en brieven maakten op de buitenlandse kommunisten een onvergetelijke indruk. Dit alles speelde een beslissende rol in hun politieke ontwikkeling, want velen onder hen werden leiders van kommunistische partijen of vooraanstaande militanten van de internationale kommunistische beweging.

Tijdens een zitting van het tweede kongres van de Komintern, wilden de afgevaardigden op schrift stellen wat zij over Lenin dachten. Het boek met hun aantekeningen bleef bewaard en wij geven hieruit enkele uittreksels.

Giacinto Menotti Serrati, leider van de Italiaanse socialistische partij en later kommunist en vooraanstaand militant van de italiaanse arbeidersbeweging, schreef : « Wij aanbidden geen fetisjen en volgens ons standpunt als kommunist spelen individuen maar de rol van schakels in de geschiedenis, niet van stuwende krachten. Maar zoals Engels noteerde bij de dood van Karl Marx, worden deze mannen de inkarnatie van het denken van een tijdperk en de hoop van een klasse, worden zij heilig voor de mensheid en voor de geschiedenis. Lenin verpersoonlijkt nu de periode van de proletarische revolutie en de strijd tussen verdrukten en onderdrukkers. Zijn naam is gelijk aan protest, strijd en ontvoogding. »

« ... Zo komt Lenin tot ons, naast Marx, als een vooraanstaand socialistisch theoreticus waarvan de naam de komende eeuwen zal overleven » zegt E.M. Martin, vertegenwoordiger van de Amerikaanse kommunistische partij.

De Amerikaanse kommunistische schrijver, John Reed, schreef over Lenin : « Hij is de meest een-

voudige, de meest menselijke en tegelijk de meest scherpzinnige en onverzettelijke. »

De vertegenwoordigers van de gekoloniseerde en afhankelijke landen zegden van hun kant, dat Lenin de Oosterse volkeren terug hoop had gegeven, dat hij hen de weg naar het geluk had getoond. De Indische vertegenwoordiger noemde hem kort en juist « de meest edele vertegenwoordiger van de mensheid ».

Ook de mooie gedachte over Lenin van de hand van Luis Emilio Recabarren Serrano, sticht- van de Chileense kommunistische partij, mag hi niet ontbreken. Als deelnemer aan het vierde kongres van de Komintern schreef hij over Lenin « hi, is de belangrijkste figuur uit de geschiedenis van zijn tijd; een man waarvoor alle geleerden en alle te respekteren mensen ter wereld buigen, een man die door het proletariaat van de ganse wereld geëerbiedigd wordt. »

Tenslotte ook de mening van twee militanten, die Lenin niet ontmoetten, want zij waren geen tijdgenoten van hem, maar die hun wereldvisie toch vormden onder rechtstreekse invloed van zijn ideeën en persoonlijkheid.

Eén van hen, Ho Chi Minh, leider van het Viëtnameese volk en groot militant van de internationale kommunistische beweging, heeft van Lenin gezegd : « Tijdens zijn leven was hij voor ons een vader, een leraar, een kameraad, een raadgever. Vandaag is hij de schitterende ster die ons de weg wijst naar de sociale revolutie. »

De andere is William Du Bois, geleerde en zwart militant, die zich aldus uitdrukte : « Vertaald in de streektalen, zouden de werken van Lenin voor de

strijdende volkeren in Afrika fakkels zijn om hen naar een schitterende toekomst te leiden. De vertaling zou een machtig, nuttig monument zijn voor het grootste genie van de mensheid, en opgericht in een werelddeel dat vandaag vooral groot belang heeft bij de wijze raadgevingen van Vladimir Ilitch Lenin. »

In zijn werken, en vooral in zijn boek *De kindersiekte van het kommunisme (het gauchisme)*, in de stellingen en resoluties die hij opstelde voor de kongressen van de Komintern en die ook aanvaard werden, in zijn brieven aan de kommunistische partijen en de leiders van de arbeidersbeweging, werkte Lenin de principes, de strategie en de taktiek uit van de internationale kommunistische beweging.

Lenin omschrijft de voornaamste inhoud van ons tijdperk, dat begint met de Oktoberrevolutie in Rusland, als de overgang van de mensheid van kapitalisme naar socialisme, als « de vernieling van het kapitalisme en zijn grondvesten, de vorming van de basis voor het kommunistische regime... » Lenin verduidelijkte dat de hoofdtegenstelling van deze periode de tegenstelling was tussen socialisme en kapitalisme, hij verklaarde dat « alle gebeurtenissen in de wereldpolitiek » bepaald werden door de strijd tussen deze twee systemen. Hij toonde aan welke de voornaamste revolutionaire krachten van deze tijd waren en welke perspectieven de internationale bevrijdingsbeweging van de vooruitstrevende arbeiders uit alle landen en, anderzijds, van alle nationale bevrijdingsbewegingen van de kolonies en de onderdrukte nationaliteiten, nastreven... » Lenin had voorzien dat

de diktatuur van het proletariaat van nationaal (in één enkel land) naar internationaal (in meerdere landen) zou evolueren. Hij had ook de vorming voorzien van een socialistisch wereldsysteem « dat in staat zou zijn de wereldpolitiek beslissend te beïnvloeden ». Lenin gaf ook aan welke principes de verhoudingen moesten beheersen tussen de landen van de zegevierende socialistische revolutie. Hij wees daarbij op de noodzaak van een nauwe eenheid, samenwerking en wederzijdse hulp. Hij onderstreepte dat de kommunisten en alle arbeiders onvoorwaardelijk steun moesten bieden aan elke socialistische republiek in haar strijd tegen de kontra-revolutionaire machten.

Lenin hechtte zeer veel belang aan de strijd van de arbeidersklasse in de landen van het kapitalistisch systeem en vooral in de burchten van het kapitalisme. Hij vaarde ook heftig uit tegen diegenen die de revolutionaire mogelijkheden van het proletariaat in de ontwikkelde kapitalistische landen onderschatten. Vladimir Ilitch schreef dat het onverstandig zou zijn het proletariaat van Europa en Amerika niet bij de revolutionaire krachten te rekenen. Bij het opmaken van het bilan van de nieuwste ervaringen die de arbeidersbeweging opdeed, ontwikkelde hij de stelling over de bondgenoten van het proletariaat. Daarbij onderstreepte hij het belang van het werk bij de boeren en wees er op dat het noodzakelijk was de progressistische intellectuelen voor het kommunisme te winnen en de breedst mogelijke bevolkingslagen rond de arbeidersklasse te verzamelen. Vanuit het standpunt dat de eenheid van de arbeidersklasse noodzakelijk is voor het volbrengen van haar historische

zending, formuleerde Lenin de idee van een eenheidsfront van de arbeiders, en werkte hij de taktiek uit van de strijd voor eenheid in de actie van de arbeidersklasse.

In de nationale bevrijdingsbewegingen zag Lenin een sterke revolutionaire macht. Hij bestudeerde de stuwkracht van de nationale bevrijdingsbeweging en de veranderingen die zij ondergaat in haar ontwikkeling. Daarbij wees hij er op « dat de beweging van de meerderheid van de wereldbevolking die zich eerst richt op nationale bevrijding, zich later richt tegen kapitalisme en imperialisme... » De zege van de Oktoberrevolutie opende perspectieven voor de vorming van een socialistisch wereldsysteem. Bij die gelegenheid verklaarde Lenin dat het mogelijk was voor de achteruitgestelde landen het socialisme te bereiken zonder eerst het kapitalisme te kennen. Onder de voorwaarden voor deze evolutie noemde Lenin de instelling van een echte volksmacht, een revolutionair democratisch regime en de samenwerking van deze landen met de socialistische staten. Lenin deed een oproep tot de onderdrukte volkeren en tot hen die zich van het imperialistisch juk bevrijd hadden, om zich nauwer te verbinden met het socialistisch systeem, met de sovjetrepubliek. Lenin wees er op dat de revolutie in het Oosten, in Azië en Afrika, ongetwijfeld bijzondere karakteristieken zou vertonen. Hij voegde er aan toe dat, ondanks deze karakteristieken, de sociale ontwikkeling en de klassenstrijd in deze landen onderworpen waren aan de algemene wetten van de historische ontwikkeling, zoals Marx deze naar voren had gebracht.

Voor Lenin werd de overwinning van het socialisme in gans de wereld bepaald door de eenheid

van de revolutionaire krachten, de leidende rol van de arbeidersklasse en de kommunistische partijen, hun juiste strategie en taktiek, een energieke strijd tegen het sociaal-reformisme, het revisionisme, het dogmatisme, het sektarisme en het nationalisme, alsook door de samenhang in de internationale kommunistische beweging.

De grootste vijanden van het marxisme, de internationale kommunistische- en arbeidersbeweging en de nationale bevrijdingsbeweging zijn, volg Lenin, het revisionisme, het rechts opportunistische sociaal-reformisme.

« Het opportunistische is onze hoofdvijand. Het opportunistische uit de hogere lagen van de arbeidersbeweging, is geen proletarisch maar wel een burgerlijk socialisme. Het is bewezen dat de opportunistische militanten van de arbeidersbeweging beter de burgerij verdedigen dan zichzelf. Hadden zij de leiding van de arbeiders niet, dan zou de burgerij niet kunnen standhouden. » In de landen van het kapitalisme voeren de opportunisten en de revisionisten aktie tegen de socialistische revolutie, door enkel hervormingen na te streven die de basis van het kapitalistisch systeem niet in gevaar brengen. Zij zijn niet gesteld op de eenheid van de arbeidersklasse en in feite verwerpen zij de leidende rol van het proletariaat in de strijd tegen het imperialisme. De sociaal-reformisten en de revisionisten spannen zich in om de opbouw van het socialisme te bekladden. In de plaats prediken zij een « geliberaliseerd » socialisme, een opvatting die de leidende rol van de marxistisch-leninistische partijen negeert, de socialistische democratie ondergeschikt maakt aan een burgerlijk-politiek libe-

ralisme, de planning en het centraal beheer van de nationale ekonomie tot nul herleidt en de marktekonomie en de vrije konkurrentie wil ontketenen.

Anderzijds benadrukte Lenin ook het enorme gevaar dat schuilt in opportunisme, dogmatisme en sektarisme. Hij zei dat deze strekkingen hevig moesten bevochten worden, zoniet zouden zij groot nadeel kunnen berokkenen, niet alleen aan één of andere kommunistische- of arbeiderspartij, maar aan heel de kommunistische wereldbeweging. Lenin omschrijft het « links » opportunisme als een « klein-burgerlijke revolutionaire denkwijze » die aanleunt bij het anarchisme en het avonturisme. De « linkse » opportunisten en andere ekstremisten beoordelen de gebeurtenissen subjektief en hebben daarbij de neiging om die etappes over te slaan, die de beweging nog niet doorlopen heeft. Het gevaarlijkste kenmerk van de « linkse » opportunist is het verbergen van zijn verkeerde teoretische en politieke stellingen achter « revolutionaire » woordenkramerij. De marxisten-leninisten worden daarbij beschuldigd van « refomisme », « revisionisme » enz... In feite isoleert de avonturistische politiek van de « linkse » opportunisten de kommunistische partij van de massa's. Zij ondermijnt de revolutionaire beweging en de eenheid van alle democratische krachten onder leiding van de arbeidersklasse in hun strijd tegen het imperialisme.

Lenin heeft meer dan eens opgemerkt dat de stellingen van revisionisme en « links » opportunisme elkaar benaderen, zelfs verbonden waren op heel wat gebieden. Zo trekken zij beiden, vanuit verschillende hoeken, ten strijde tegen het overwicht van de arbeidersklasse, de diktatuur van het

proletariaat en de marxistisch-leninistische theorie over de rol en de organisatieprincipes van een proletarische partij van het nieuwe type. Deze vermenging komt tot uiting in het trotskisme dat met zijn eklektische ideeën een mengelmoes is van avonturisme en defaitisme.

Bepaalde belangrijke elementen brengen trotskisme en maoïsme bij elkaar. Het maoïsme is echter geen versie van het trotskisme. Maar het steekt ook vol eklektisme. Met daarbij nog confucianisme, anarchisme en kleinburgerlijk chauvinisme, steekt het vol trotskistische ideeën. De maoïsten en de trotskisten hebben veel gemeenschappelijk : hun antileninistisch standpunt tegenover de ontwikkeling van de wereldrevolutie en hun neiging om de revolutie « uit te dragen »; hun verering van de oorlog als enige weg naar de wereldrevolutie; hun defaitisme in verband met de perspectieven voor de opbouw van het socialisme; hun manier om de revolutionaire krachten tegen elkaar op te zetten; hun antisovjetisme, hun schandelijke beschuldigingen over « degeneratie » van de kommunistische partijen uit vele landen, enz...

Lenin verzette zich ook heftig tegen de nationalistische tendensen die tot uiting kwamen in de internationale arbeiders- en kommunistische beweging. Hij wees vooral op de banden van het rechts en links opportunisme met deze tendensen. Hij schreef : « De politieke en ideologische verwantschap, de banden en zelfs de gelijkheid tussen het opportunisme en het sociaal-nationalisme staan buiten alle twijfel. » De strijd tegen de opportunistische vervalsingen van de opvattingen en de politiek van internationalisme, tegen een verbaal inter-

nationalisme dat in feite het nationalisme dekte, was in de ogen van Lenin een hoofdtaak van de kommunistische partijen en de internationale kommunistische beweging. Lenin verdedigde steeds een nauwgezette toepassing van de ideeën van het proletarisch internationalisme. Hij onderstreepte daarbij de noodzaak van een juist verband tussen de nationale en de internationale taken van de kommunistische partijen, wat inhield dat « de belangen van de proletarische strijd in één land ondergeschikt werden gemaakt aan de belangen van de strijd op wereldvlak. »

Meer dan eens verduidelijkte Lenin dat de kommunistische partijen in hun politiek rekening moesten houden met de nationale bijzonderheden en andere specifieke trekken van de landen in kwestie. Anderzijds onderstreepte hij steeds dat de algemene wetten, die dwingend zijn voor alle landen, de wetten van de socialistische revolutie en van de overgang van kapitalisme naar kommunisme, van hoofdbelang zijn. Het gaat er om de fundamentele principes van het kommunisme juist aan te passen aan de verschillende landen, aan de nationale en politieke verschillen. De redenering van sociaal-reformisten en revisionisten over « verschillende socialistische modellen », over « speciale » wegen die een bepaald land moet volgen op weg naar het socialisme, geven deze standpunten een opportunistische inhoud en betekenen een verwerpen van de fundamentele marxistisch-leninistische principes. Zij hebben niets gemeen met het leninisme.

Alle werken van Lenin zijn doordrenkt met de zekerheid dat de kommunistische idealen zullen

zegevieren. Hij schrijft : « De overwinning van het kommuniste is onvermijdelijk. Het zal zegevieren. » In *Liever minder, maar beter*, zijn laatste artikel dat hij voltooide op 2 maart 1923, onderstreept Lenin eens te meer dat de eindzege van het socialisme onvermijdelijk is, en dat in heel de wereld zij « absoluut volledig verzekerd is ».

Wij leven nu in de periode waarin de idealen van het leninisme zegevieren.

Onder de vlag van het leninisme heeft het sovjetvolk een ontwikkelde socialistische maatschappij opgebouwd, en bouwt het vandaag het kommunistische. Het leven bewijst dat Lenin gelijk had toen hij zei dat nieuwe staten door de socialistische revolutie zouden afscheuren van het kapitalistisch wereldsysteem, dat de proletarische diktatuur van een nationale een internationale macht zou worden. De ervaring van talrijke landen in drie werelddelen bevestigt op alle punten de algemene lijn en de doeltreffendheid van de leninistische theorie over de socialistische opbouw. Het socialistisch wereldsysteem bewijst de leefbaarheid van de leninistische principes over de internationale verhoudingen van een nieuw type.

Onder de vlag van het leninisme heeft de revolutionaire wereldbeweging een hoger peil bereikt.

Het leven heeft de banale stelling van burgerlijk-reformistische denkers en anarchistische kleinburgers de grond ingeboord, toen zij beweerden dat de revolutionaire geest van de arbeiders stilaan « uitdooft » in het westen. In de klassenstrijd van de laatste jaren bewees de arbeidersklasse haar organisatiegeest, haar strijdbaarheid, haar wil om tot de aktie over te gaan voor de democratische en socialistische idealen. Zij bewees haar mogelijkheid om de massa's mee te trekken in het kader van de nieuwe voorwaarden die ontstonden na grondige veranderingen in de ekonomie, in de sociale verhoudingen en in het sociaal bewustzijn van de werkers. In de meeste kapitalistische landen blijven de boeren de voornaamste bondgeno-

ten van het proletariaat. Onder die bondgenoten spelen de progressistische intellectuelen een steeds groeiende rol. Nieuwe groepen jongeren vervoegen de revolutionaire beweging.

De leninistische ideeën over de nationale bevrijdingsbeweging en de strategie van een sterk bondgenootschap tussen het socialistisch wereldsysteem en het internationaal proletariaat met de onderdrukte volkeren wijzen de weg naar de voltooiing van de strijd tegen het kolonialisme, voor de onafhankelijkheid, de vrijheid en de sociale vooruitgang van de volkeren. De slagen toegebracht door de nationale bevrijdingsbeweging deden het imperialistisch koloniaal systeem ineensinken en bevrijdden zo honderden miljoenen mannen en vrouwen van het imperialistische juk. Tientallen volkeren uit oude kolonies en halfkolonies voeren nu een onafhankelijke sociale en politieke koers. Zoals Lenin voorsag begon de nationale bevrijdingsbeweging in veel landen te veranderen in een strijd tegen de uitbuiting, zowel de feodale als de kapitalistische. Bevrijd van het imperialistisch juk gaan veel landen een niet-kapitalistische weg, met als perspectief de opbouw van de socialistische maatschappij.

De strijd van de volkeren voor het behoud en de versterking van de vrede, voor het vermijden van een nieuwe wereldoorlog, is essentieel in de huidige fase van de sociale ontwikkeling. De socialistische staten en de kommunisten uit alle landen staan in de voorhoede van de vredesbeweging. Dit bevestigt de mening van Lenin, die meende dat de opbouw van socialisme en kommunisme en de revolutionaire wereldbeweging best gediend zijn met

een behoud van de vrede, met het vermijden van nieuwe wereldoorlogen. Dit beantwoordt trouwens aan het levensbelang van de overgrote meerderheid van de mensheid.

Trouw aan wat Lenin voorzag, versterken de kommunistische partij van de Sovjet-Unie en de sovjetregering de eenheid en de samenhang van de socialistische landen, hun broederlijke vriendschap. Zij voeren een politiek van eenheid en internationale solidariteit met de arbeidersbeweging uit de kapitalistische landen. Zij steunen de nationale bevrijdingsbewegingen en werken op veel manieren samen met de jonge ontwikkelingslanden. Zij verdedigen de vreedzame koëxistentie tussen staten met verschillende sociale regimes en verzetten zich heftig tegen de imperialistische aanvallen, waarbij zij al het mogelijke doen om de mensheid een nieuwe wereldoorlog te besparen.

Vandaag is de Sovjet-Unie een land dat het kommunisme opbouwt, een vesting van de vriendschap tussen de volkeren, een toevlucht voor de internationale revolutionaire bevrijdingsbeweging.

De kommunistische wereldbeweging is de sterkste politieke macht van onze tijd geworden. Haar samenhang versterkt voortdurend. De konferentie van kommunistische- en arbeiderspartijen van 1969 was belangrijk voor de versterking van de internationale eenheid tussen de kommunisten en voor de versteviging van de anti-imperialistische krachten. De kommunistische partij van de Sovjet-Unie stelt zich als taak met de zusterpartijen verder te strijden voor de samenhang van de kommunistische beweging, voor de toename van haar rol in de anti-imperialistische strijd. Zij werkt aan de

versteving van de politieke eenheid en de marxistisch-leninistische eenheid van de kommunistische beweging.

Lenin verklaarde : « Onze weg is juist, want deze weg zullen de andere landen onvermijdelijk vroeg of laat kiezen . » Heel de sociale ontwikkeling bevestigt dit; zij bewijst de historische juistheid en het internationaal belang van het leninisme.

Het belang van de ideologische erfenis die Lenin naliet is onschatbaar. Zij is een onuitputtelijke bron van revolutionair denken en actie. Het leninisme zal zoals steeds de zegevierende vlag blijven van hen die het imperialisme bestrijden, die vechten voor de vrede, de nationale onafhankelijkheid, de sociale vooruitgang, de democratie en het socialisme, voor de eindzege van de kommunistische idealen.

V. ZEVIN
G. GOLIKOF.

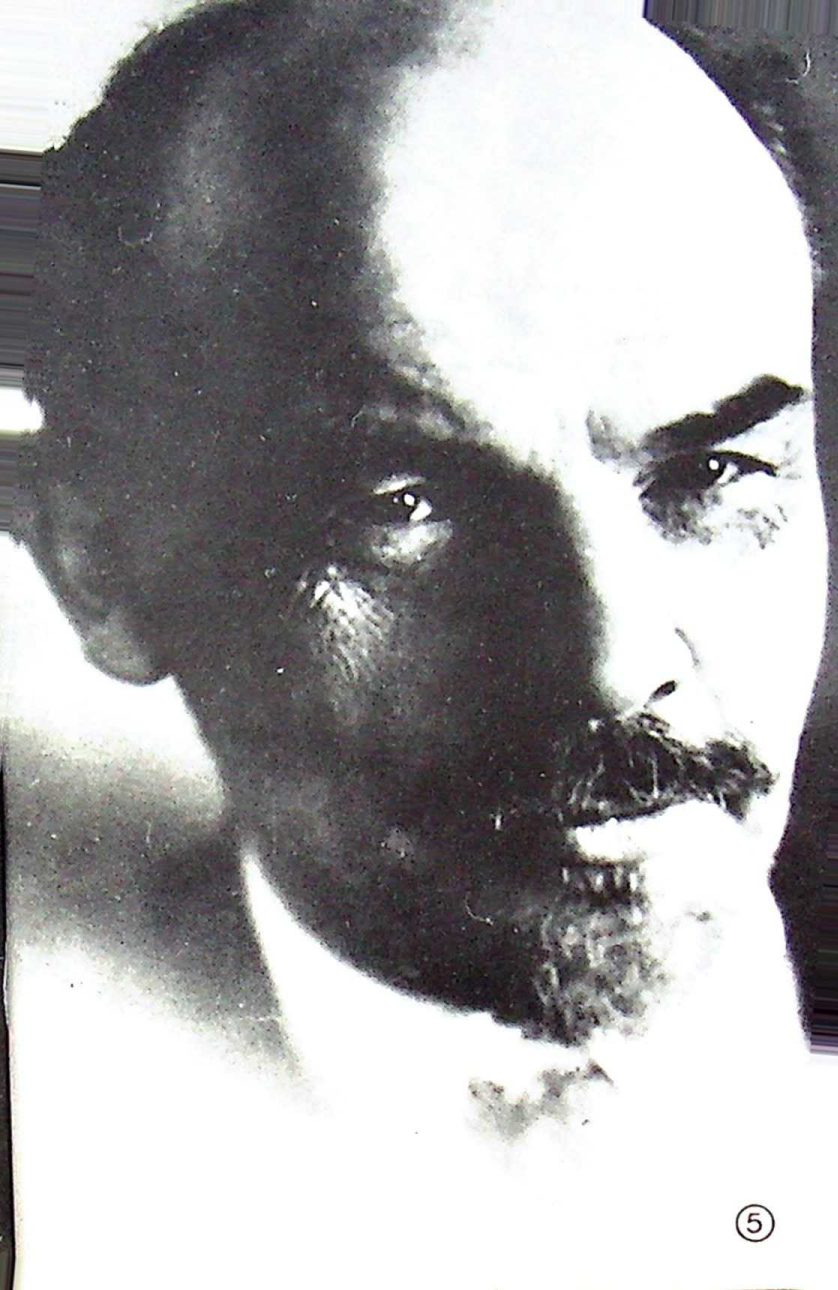
1. W.I. Lenin terwijl hij een wandeling maakt op de binnenkoer van het Kremlin, Moskou, september 1918.
2. Lenin tijdens een zitting van het IIIe kongres van de Kommunistische Internationale, Moskou, juni-juli 1921.
3. Het XXIVe kongres van de K.P.S.U.
4. Lenin bij de eerste steenlegging van het monument voor de « Bevrijde arbeid », Moskou, 1 mei 1920.
5. W.I. Lenin te St-Petersburg in januari 1918.
6. Lenin tussen de leden van de « Eenheid van strijd voor de bevrijding van de arbeidersklasse » van Petersburg, februari 1897.
7. Lenin in gesprek met de Engelse schrijver Herbert Wells in zijn werkkamer in het Kremlin, oktober 1920.
8. Lenin in zijn werkkamer in het Kremlin, Moskou, oktober 1918.
9. V.I. Lenin en K.J. Woroschilow tussen de afgevaardigden op het Xe kongres van de K.R.K.(b)P., Moskou, maart 1921.
10. In het Tauridenpaleis draagt Lenin een verslag voor dat onder de naam van « Apriltesissen » een plan bevatte tot omvorming van de democratisch-burgerlijke revolutie in een socialistische revolutie. St-Petersburg, 4 (17) april 1917.
Volodia Oeljanof (Lenin) in 1874.
11. Lenin en Kroupskaïa met Victor, neef van Lenin, en Vera, dochter van een arbeider, te Gorki. Augustus-september 1922.
12. De begrafenistoet op het Rode Plein te Moskou de dag van de ter aardebestelling van Lenin. Januari 1924.

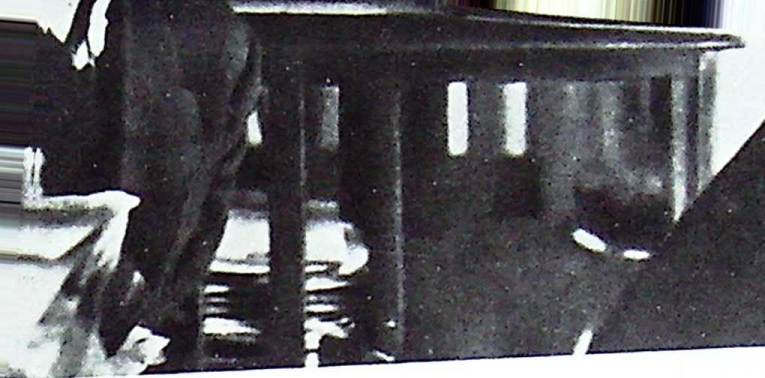

Persagentschap NOVOSTI
Generaal Lotzstraat, 22
1180 Brussel